

**ภาวะเศรษฐกิจการเกษตรปี 2560
และแนวโน้มปี 2561
Agricultural Economic Outlook**

**กองนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร**

คำนำ

กองนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ได้จัดทำภาวะเศรษฐกิจการเกษตรปี 2560 และแนวโน้มปี 2561 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรายงานผลการวิเคราะห์ปัจจัยและสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อภาคเกษตรในปี 2560 และคาดการณ์แนวโน้มในปี 2561 เพื่อให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในทุกภาคส่วนใช้ประโยชน์จากรายงานดังกล่าว

การจัดทำรายงานภาวะเศรษฐกิจการเกษตร ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีเกี่ยวกับข้อมูลด้านเศรษฐกิจการเกษตรจากศูนย์สารสนเทศการเกษตร และสถานการณ์รายสินค้าจากสำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร รวมทั้งการประมวลสถานการณ์ทางเศรษฐกิจในภาพรวมและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับภาคเกษตร โดยใช้ข้อมูลจากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงพาณิชย์ กรมอุตุนิยมวิทยา กรมชลประทาน และหน่วยงานวิจัยต่าง ๆ จึงขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

หากท่านมีข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติม กรุณาแจ้งกองนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร โทรศัพท์ 0-2940-6488 หรืออีเมล bappecon@gmail.com เพื่อจะได้ปรับปรุงรายงานให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

กองนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ธันวาคม 2560

สารบัญ

	หน้า	
บทสรุปผู้บริหาร	(ก)	
Executive Summary	(ค)	
ส่วนที่ 1	ภาวะเศรษฐกิจการเกษตรปี 2560 และแนวโน้มปี 2561	
	ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจภายนอก	2
	เศรษฐกิจไทยในภาพรวม	7
	ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจการเกษตร	8
	ภาวะเศรษฐกิจการเกษตรปี 2560	27
	แนวโน้มเศรษฐกิจการเกษตรปี 2561	34
ส่วนที่ 2	การประเมินประสิทธิภาพโลจิสติกส์ภาคการเกษตร	41
ส่วนที่ 3	การขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ ภายใต้ยุทธศาสตร์ การพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2564	49
ส่วนที่ 4	การวิเคราะห์ผลกระทบทางเศรษฐกิจจากโครงการ 9101	57

(ก)

บทสรุปผู้บริหาร

ภาวะเศรษฐกิจการเกษตรปี 2560

ภาวะเศรษฐกิจการเกษตรปี 2560 ขยายตัวร้อยละ 5.3 เมื่อเทียบกับปี 2559 โดยสาขาพืช สาขาปศุสัตว์ สาขาประมง สาขาบริการทางการเกษตร และสาขาป่าไม้ ขยายตัวร้อยละ 6.8 2.0 2.2 4.7 และ 2.3 ตามลำดับ

ปัจจัยบวก

- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้กำหนดให้ปี 2560 เป็นปีแห่งการยกระดับมาตรฐานการเกษตรสู่ความยั่งยืน (Changing Towards Smart Agriculture) โดยเน้นการบูรณาการงานใน 13 นโยบายหลัก ได้แก่ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรตามแผนที่การเกษตรเชิงรุก การพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรสู่มาตรฐาน เกษตรอินทรีย์ เกษตรทฤษฎีใหม่ ธนาคารสินค้าเกษตร การยกระดับสหกรณ์ให้เข้มแข็ง แผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร การยึดคืนที่ดิน ส.ป.ก. ที่ครอบครองโดยมิชอบด้วยกฎหมาย การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ การพัฒนา Smart Farmer/Young Smart Farmer และการพัฒนา Smart Officer เพื่อสร้างแรงขับเคลื่อนเศรษฐกิจการเกษตรอย่างต่อเนื่อง ภายใต้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ ซึ่งช่วยลดต้นทุนการผลิต ยกระดับการผลิตสินค้าเกษตรให้มีประสิทธิภาพและได้มาตรฐาน

- สภาพอากาศและปริมาณน้ำเอื้ออำนวยต่อการผลิตทางการเกษตรมากกว่าปี 2559 โดยปริมาณน้ำใช้การได้ในอ่างเก็บน้ำที่สำคัญมีเพียงพอต่อการผลิตสินค้าเกษตรหลายชนิด โดยเฉพาะการผลิตข้าวนาปรังในพื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยาแถบภาคเหนือตอนล่างและภาคกลางตอนบนที่เพิ่มขึ้นอย่างมาก ประกอบกับสภาพอากาศที่เอื้ออำนวยในหลายพื้นที่ของประเทศ ส่งผลดีต่อการเจริญเติบโตของพืชไร่ และการติดดอกออกผลของผลไม้หลายชนิด

- เศรษฐกิจของประเทศคู่ค้าปรับตัวดีขึ้น อาทิ อาเซียน 9 ญี่ปุ่น จีน สหรัฐอเมริกา และสหภาพยุโรป ส่งผลให้การส่งออกสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

ปัจจัยลบ

- ช่วงเดือนธันวาคม 2559 – มกราคม 2560 หลายจังหวัดในพื้นที่ภาคใต้ อาทิ นครศรีธรรมราช สุราษฎร์ธานี และพัทลุง ซึ่งเป็นแหล่งผลิตยางพารา ปาล์มน้ำมัน และกุ้งขาวแวนนาไม ที่สำคัญของประเทศ ประสบปัญหาหน้าท่วมอย่างรุนแรง ทำให้ผลผลิตยางพาราและกุ้งขาวแวนนาไม ไนโตรมาสแรก ของปี 2560 มีแนวโน้มลดลง

(ข)

■ ช่วงปลายเดือนกรกฎาคมถึงต้นเดือนสิงหาคม 2560 และช่วงเดือนกันยายน 2560 หลายจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อาทิ สกลนคร นครพนม บึงกาฬ และกาฬสินธุ์ ซึ่งเป็นแหล่งผลิตข้าวเหนียวนาปีที่สำคัญ ได้รับอิทธิพลจากพายุเซินกาและทกซูรี ส่งผลให้มีฝนตกหนักต่อเนื่อง ก่อให้เกิดปัญหาน้ำท่วมที่มีความรุนแรงค่อนข้างมาก ทำให้ผลผลิตข้าวนาปีบางส่วนที่จะออกสู่ตลาดในช่วงไตรมาส 4 ปี 2560 ได้รับความเสียหาย

■ ช่วงปลายเดือนพฤศจิกายนถึงต้นเดือนธันวาคม 2560 หลายพื้นที่ในภาคใต้ประสบปัญหาน้ำท่วม เนื่องจากฝนตกหนักต่อเนื่องหลายวันจากร่องมรสุม ก่อให้เกิดน้ำท่วมฉับพลัน น้ำป่าไหลหลาก และน้ำท่วมขังในพื้นที่ลุ่ม โดยเฉพาะในจังหวัดพัทลุง สงขลา นครศรีธรรมราช ตรัง สุราษฎร์ธานี ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส ซึ่งเป็นแหล่งผลิตยางพารา ปาล์มน้ำมัน และการทำประมงที่สำคัญของประเทศ ทำให้ผลผลิตยางพารา ปาล์มน้ำมัน และประมงบางส่วนได้รับความเสียหาย

แนวโน้มเศรษฐกิจการเกษตรปี 2561

แนวโน้มเศรษฐกิจการเกษตรปี 2561 คาดว่าจะขยายตัวอยู่ในช่วงร้อยละ 3.0 – 4.0 โดยสาขาพืช ขยายตัวร้อยละ 3.5 – 4.5 สาขาปศุสัตว์ ขยายตัวร้อยละ 1.3 – 2.3 สาขาประมง ขยายตัวร้อยละ 2.0 – 3.0 สาขาบริการทางการเกษตร ขยายตัวร้อยละ 2.0 – 3.0 และสาขาป่าไม้ ขยายตัวร้อยละ 1.5 – 2.5 โดยมีปัจจัยสนับสนุน ดังนี้

■ การดำเนินนโยบายและมาตรการด้านการเกษตรต่าง ๆ ที่เกิดประโยชน์ต่อเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง โดยขยายผลให้ครอบคลุมทั่วประเทศ เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันด้วยการลดต้นทุนเพิ่มผลผลิต และพัฒนาคุณภาพของผลผลิตให้ตรงกับความต้องการของตลาด

■ สภาพอากาศและปริมาณน้ำยังคงเอื้ออำนวยต่อการผลิตทางการเกษตร

■ เศรษฐกิจโลกในปี 2561 มีทิศทางดีขึ้นต่อเนื่อง เป็นผลดีต่อการส่งออกสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ของไทย

อัตราการเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเกษตร

หน่วย: ร้อยละ

สาขา	2560	2561
ภาคเกษตร	5.3	3.0 – 4.0
พืช	6.8	3.5 – 4.5
ปศุสัตว์	2.0	1.3 – 2.3
ประมง	2.2	2.0 – 3.0
บริการทางการเกษตร	4.7	2.0 – 3.0
ป่าไม้	2.3	1.5 – 2.5

ที่มา: กองนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

Executive Summary

Agricultural economy in 2017

Thai agricultural economy growth in 2017 is projected to increase by 5.3 percent from the previous year. Crop, livestock, fishery, agricultural services and forestry sectors increase by 6.8, 2.0, 2.2, 4.7, and 2.3 percent, respectively.

The supporting factors

- The Ministry of Agriculture and Cooperatives has defined year 2017 as the year of strengthening agricultural production towards sustainability in the campaign “Changing Towards Smart Agriculture”. There are 13 integrated key projects which include learning centers on increasing agricultural productivity, large-scale farming system, the adjustment in production based on the appropriate potential of the area and market demand (zoning by agri-map), the development of quality standards for agricultural commodities, organic farming, New Theory agriculture, agricultural commodities bank, the development of cooperatives, integrated rice production and marketing plan, seizure of land reform titles which are possessed illegally, water resource management, the development of Smart Farmer/Young Smart Farmer and Smart Officer. The goals of these projects are to create driving forces of agricultural economy continuously under the Sufficiency Economy Philosophy principles and to apply innovation and technology in order to reduce cost of production and enhance the efficiency and standard of agricultural production.

- Weather and water availability are more appropriate for agricultural production than 2016. Water reserved in the main reservoirs is enough to produce agricultural crops especially the second rice production in the Chao Phraya river basin in the lower northern and central region of Thailand. Additionally, favorable weather in most areas of the country boosts the growth of crops and fruits.

- The economies of trading partners such as ASEAN9, Japan, China, the United States and the European Union are growing up; as a result, exports of Thai agricultural products are likely to increase.

The adverse factors

- Several provinces in Southern Thailand such as Nakhon Si Thammarat, Surat Thani, and Phatthalung, which are main sources of para rubber, oil palm, and whiteleg shrimp productions, were heavily flooded between December 2016 and January 2017 damaged to para rubber and whiteleg shrimp productions as their records of productions tended to fall in the first quarter of 2017.

- Tropical storm Sonca and Doksuri, causing heavy rains and flooding, affected major rice production (sticky rice), which will be harvested during the last quarter of 2017, in several provinces of Northeastern Thailand, e.g., Sakon Nakhon, Nakhon Phanom, Bueng Kan, and Kalasin, which are major producers of sticky rice.

- Flash and drainage floods causing by heavy monsoon rains destroyed para rubber, oil palm, and fishery productions between late November 2017 and early December 2017 in many areas of Southern Thailand, especially Phatthalung, Songkhla, Trang, Nakhon Si Thammarat, Surat Thani, Pattani, Yala, and Narathiwat, which are major producers of natural rubber, palm oil, and fishery productions.

Agricultural economic outlook in 2018

Thai agricultural economy is anticipated to gain around 3.0 – 4.0 percent in 2018. Crop sector is expected to increase around 3.5 – 4.5 percent. Livestock sector is estimated to expand 1.3 – 2.3 percent. Fishery sector is anticipated to inflate in the range of 2.0 – 3.0 percent. Agricultural services sector is forecasted to gain 2.0 – 3.0 percent. Forestry sector is projected to rise 1.5 – 2.5 percent.

The key factors that will support Thai Agricultural growth in 2018

- Several agricultural policies and measures have consistently been implementing and have been adopted nationwide in order to build competitive effectiveness results by reducing cost, increasing productivity, and developing production quality to meet market demands.

- Weather conditions and water supply are forecasted to be favorable to agriculture.

- The world economy in 2018 has a positive sign of growth, which will benefit Thai agriculture and agricultural products exports.

(a)

Growth Rates of the Agricultural Gross Domestic Product

Unit: Percent

Sectors	2017	2018
Agriculture	5.3	3.0 – 4.0
Crops	6.8	3.5 – 4.5
Livestock	2.0	1.3 – 2.3
Fishery	2.2	2.0 – 3.0
Agricultural Services	4.7	2.0 – 3.0
Forestry	2.3	1.5 – 2.5

Source: Division of Agricultural Development Policy and Planning, Office of Agricultural Economics

ภาวะเศรษฐกิจการเกษตรปี 2560 และแนวโน้มปี 2561

1. ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจภายนอก

1.1 เศรษฐกิจโลก

กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund: IMF) คาดว่าเศรษฐกิจโลกในปี 2560 ขยายตัวอยู่ที่ร้อยละ 3.6 (ณ เดือนตุลาคม 2560) ปรับตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.1 จากที่คาดการณ์ไว้เดิม ณ เดือนกรกฎาคม 2560 ว่าจะขยายตัวร้อยละ 3.5 โดยการขยายตัวของเศรษฐกิจในทุกภูมิภาคของโลกเร่งตัวดีขึ้น ยกเว้นในกลุ่มประเทศตะวันออกกลางที่ขยายตัวชะลอลงสำหรับเศรษฐกิจในกลุ่มประเทศพัฒนาแล้ว (Advanced Economies) ขยายตัวต่อเนื่อง อาทิ สหรัฐอเมริกา ขยายตัวร้อยละ 2.2 ซึ่งมีแรงสนับสนุนหลักจากการใช้จ่ายของผู้บริโภคและการลงทุนภาคเอกชน โดยอัตราการว่างงานลดลงอย่างต่อเนื่อง สะท้อนถึงตลาดแรงงานของสหรัฐฯ ที่ยังคงมีความแข็งแกร่ง อย่างไรก็ตาม อัตราเงินเฟ้อที่อยู่ในระดับต่ำกว่าเป้าหมาย ทำให้คณะกรรมการนโยบายการเงินของธนาคารกลางสหรัฐฯ มีมติคงอัตราดอกเบี้ยนโยบายที่ร้อยละ 1.00 – 1.25 ในการประชุมเมื่อวันที่ 31 ตุลาคม – 1 พฤศจิกายน 2560 สำหรับกลุ่มยูโรโซน (ประเทศเยอรมนี ฝรั่งเศส อิตาลี และสเปน) ขยายตัวร้อยละ 2.1 เนื่องจากความกังวลทางด้านการเมืองในประเทศสำคัญที่ลดลง ทำให้การใช้จ่ายของภาคครัวเรือนปรับตัวดีขึ้นและความเชื่อมั่นทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น แต่จากอัตราเงินเฟ้อที่ยังอยู่ในระดับต่ำ ทำให้ช่วงปลายเดือนตุลาคม 2560 ธนาคารกลางยุโรป (European Central Bank: ECB) ได้ประกาศขยายระยะเวลาดำเนินมาตรการผ่อนคลายนโยบายการเงิน (Quantitative Easing: QE) ไปจนถึงเดือนกันยายน 2561 รวมทั้งลดขนาดวงเงินที่จะเข้าซื้อพันธบัตรรัฐบาลลงเป็น 3 หมื่นล้านยูโรต่อเดือน ในช่วงเดือนมกราคม - กันยายน 2561 เศรษฐกิจญี่ปุ่น ขยายตัวร้อยละ 1.5 เนื่องจากการบริโภคและการลงทุนภาคเอกชนปรับตัวดีขึ้น รวมถึงภาคการท่องเที่ยวที่ขยายตัวได้ในระดับสูง โดยยังใช้นโยบายการเงินแบบผ่อนคลาย เพราะเงินเฟ้ออยู่ในระดับต่ำ ในส่วนของกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาและตลาดเกิดใหม่ (Emerging Market and Developing Economies) อย่างเช่น **ประเทศจีน เศรษฐกิจขยายตัวร้อยละ 6.8** โดยการบริโภคภายในประเทศขยายตัวต่อเนื่อง อัตราการว่างงานอยู่ในระดับต่ำ และการลงทุนโดยรวมเติบโตได้ดี อย่างไรก็ตาม เศรษฐกิจจีนยังมีความเสี่ยงในเรื่องสัดส่วนหนี้ต่อ GDP ที่อยู่ในระดับสูง ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ สำหรับเศรษฐกิจของอาเซียน 5 (ประเทศอินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ ไทย และเวียดนาม) ขยายตัวได้ร้อยละ 5.2

IMF คาดว่าอัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจโลกในปี 2561 จะอยู่ที่ร้อยละ 3.7 โดยเศรษฐกิจของสหรัฐฯ ยูโรโซน ญี่ปุ่น จีน และอาเซียน 5 ขยายตัวร้อยละ 2.3 1.9 0.7 6.5 และ 5.2 ตามลำดับ

ตารางที่ 1 อัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจโลกและประเทศต่าง ๆ

หน่วย: ร้อยละ

ประเทศ	2559	2560f	2561f
โลก	3.2	3.6	3.7
สหรัฐอเมริกา	1.5	2.2	2.3
ยูโรโซน*	1.8	2.1	1.9
ญี่ปุ่น	1.0	1.5	0.7
จีน	6.7	6.8	6.5
อาเซียน 5*	4.9	5.2	5.2

ที่มา: World Economic Outlook, October 2017, IMF

หมายเหตุ: * ประเทศเยอรมนี ฝรั่งเศส อิตาลี และสเปน

** ประเทศอินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ ไทย และเวียดนาม

f ตัวเลขประมาณการ

1.2 เศรษฐกิจการเกษตรโลก

สถานการณ์ด้านราคาสินค้าเกษตรและอาหารในตลาดโลก สะท้อนจากดัชนีราคาอาหาร (Food Price Index) ซึ่งจัดทำโดยองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO) พบว่า ดัชนีราคาอาหารเฉลี่ยในเดือนมกราคม – พฤศจิกายน 2560 อยู่ที่ระดับ 175.1 เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปี 2559 ซึ่งเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 160.7 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.0 โดยกลุ่มสินค้าที่มีราคาเฉลี่ยเพิ่มขึ้น ได้แก่ ธัญพืช น้ำมันพืช เนื้อสัตว์ และผลิตภัณฑ์นม ส่วนกลุ่มสินค้าที่มีราคาเฉลี่ยลดลง คือ น้ำตาล

- การเคลื่อนไหวของราคาธัญพืชโลกในช่วงครึ่งแรกของปี 2560 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างมากเมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปี 2559 เนื่องจากสหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นผู้ผลิตข้าวสาลีรายใหญ่ของโลก ประสบปัญหาสภาพอากาศที่ร้อนและแห้งแล้ง ส่งผลให้พื้นที่เพาะปลูกและผลผลิตข้าวสาลีลดลง อย่างไรก็ตาม ในช่วงครึ่งหลังของปี 2560 ราคาธัญพืชกลับมีทิศทางลดลง เนื่องจากประเทศรัสเซียผลิตข้าวสาลีได้เพิ่มขึ้นอย่างมาก และสามารถชดเชยกับผลผลิตข้าวสาลีของสหรัฐฯ ที่ลดลง นอกจากนี้ ประเทศบราซิล และรัสเซีย มีการผลิตข้าวบาร์เลย์และข้าวโพดเพิ่มขึ้น ทำให้สต็อกธัญพืชของโลกสูงขึ้น

- ราคาน้ำมันพืชต่าง ๆ อาทิ น้ำมันปาล์ม น้ำมันถั่วเหลือง น้ำมันทานตะวัน และน้ำมันเรพซีด ในช่วงปี 2560 ค่อนข้างผันผวน แต่โดยเฉลี่ยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปี 2559

- ราคาเนื้อสัตว์เฉลี่ยมีทิศทางเพิ่มขึ้น เนื่องจากผลผลิตสุกรลดลง ขณะที่ความต้องการบริโภคเนื้อสุกรเพิ่มขึ้นทั้งจากเอเชียและยุโรป

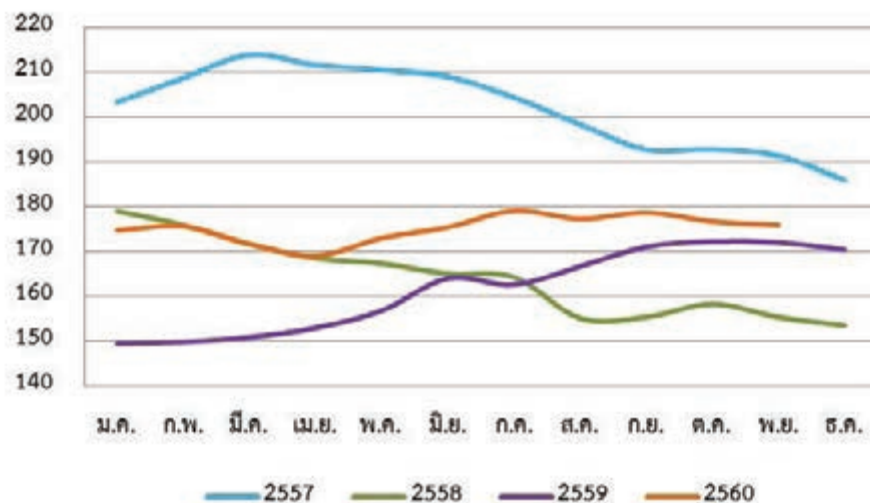
- ราคาผลิตภัณฑ์นมเฉลี่ยเพิ่มขึ้น เนื่องจากอุปทานในตลาดโลกที่ค่อนข้างจำกัด ขณะที่ความต้องการบริโภคผลิตภัณฑ์เนยและชีสในยุโรปและอเมริกาเหนือเพิ่มขึ้น
- ราคาน้ำตาลเฉลี่ยลดลง โดยราคาน้ำตาลของโลกในช่วงต้นปี 2560 เพิ่มขึ้นอย่างมาก แต่ในช่วงครึ่งหลังของปี 2560 กลับมีแนวโน้มลดลงเมื่อเทียบกับปี 2559 เนื่องจากผลผลิตน้ำตาลและสต็อกน้ำตาลของโลกที่เพิ่มขึ้น

ตารางที่ 2 ดัชนีราคาอาหารโลก จำแนกตามกลุ่มสินค้า

กลุ่มสินค้า	เฉลี่ย ม.ค. – พ.ย.		อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)
	2559	2560	
ดัชนีราคาอาหารโลก	160.67	175.11	8.99
ธัญพืช	147.31	151.50	2.84
น้ำมันพืช	162.06	169.40	4.53
น้ำตาล	255.35	229.37	-10.17
เนื้อสัตว์	156.13	170.22	9.02
ผลิตภัณฑ์นม	150.24	203.81	35.65

ที่มา: จากการคำนวณ โดยใช้ข้อมูลจาก FAO

ดัชนีราคาอาหารโลก (Food Price Index, 2002 – 2004 = 100)

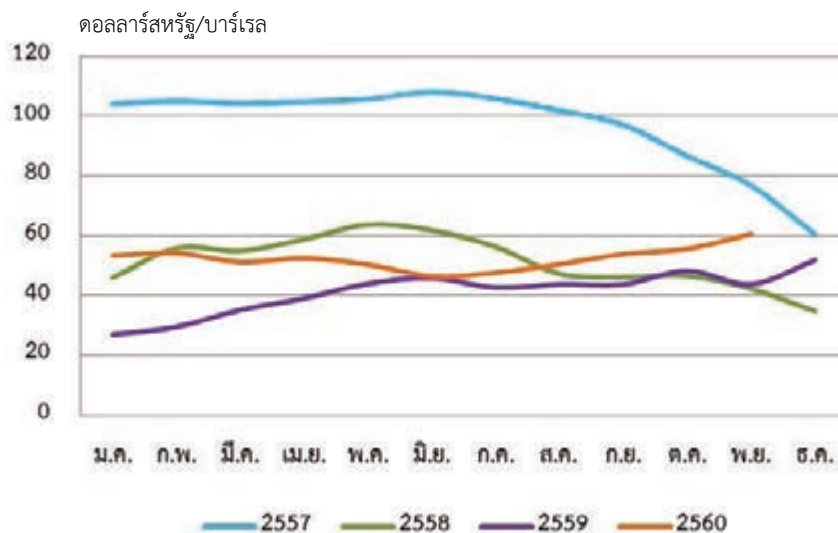

1.3 ราคาน้ำมันดิบในตลาดโลก

ราคาน้ำมันดิบดูไบเฉลี่ยเดือนมกราคม - พฤศจิกายน 2560 อยู่ที่ 52.4 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปี 2559 ซึ่งเฉลี่ยอยู่ที่ 40.2 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 30.1 ซึ่งเป็นผลมาจากเศรษฐกิจโลกที่มีทิศทางดีขึ้น ทำให้ความต้องการใช้น้ำมันเพิ่มขึ้น ประกอบกับข้อตกลงลดกำลังการผลิตน้ำมันลง 1.8 ล้านบาร์เรลต่อวัน ของประเทศผู้ผลิตน้ำมันในกลุ่ม OPEC และนอก OPEC ตั้งแต่เดือนมกราคม 2560 เป็นต้นมา ส่งผลให้ราคาน้ำมันในปี 2560 สูงกว่าปี 2559 ทั้งนี้ ระดับราคาน้ำมันในแต่ละเดือนของปี 2560 ค่อนข้างทรงตัว เนื่องจากสต็อกน้ำมันของโลกยังคงมีอยู่ในปริมาณมาก รวมถึงประเทศผู้ผลิตน้ำมันรายใหญ่ อาทิ ลิเบีย และไนจีเรีย ได้รับความยกเว้นไม่ต้องจำกัดปริมาณการผลิต

ธนาคารโลก คาดการณ์ราคาน้ำมันดิบในปี 2560 เฉลี่ยอยู่ที่ 53 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ซึ่งเฉลี่ยอยู่ที่ 43 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล เนื่องจากอุปสงค์น้ำมันดิบในตลาดโลกที่อยู่ในระดับสูง และการจำกัดปริมาณการผลิตของประเทศผู้ผลิตน้ำมันที่สำคัญ

ราคาน้ำมันดิบดูไบ

ที่มา: World Bank

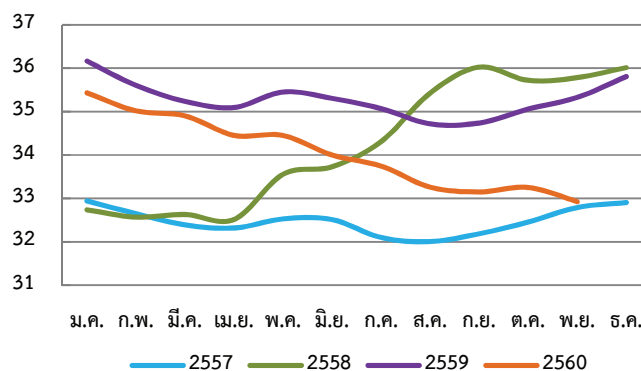
1.4 อัตราแลกเปลี่ยน

1) อัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทต่อดอลลาร์สหรัฐ เฉลี่ยเดือนมกราคม - พฤศจิกายน 2560 อยู่ที่ 34.1 บาท/ดอลลาร์สหรัฐ แข็งค่าขึ้นเมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปี 2559 ซึ่งเฉลี่ยอยู่ที่ 35.3 บาท/ดอลลาร์สหรัฐ หรือแข็งค่าขึ้นร้อยละ 3.4 เป็นผลมาจากความกังวลเกี่ยวกับนโยบายของ

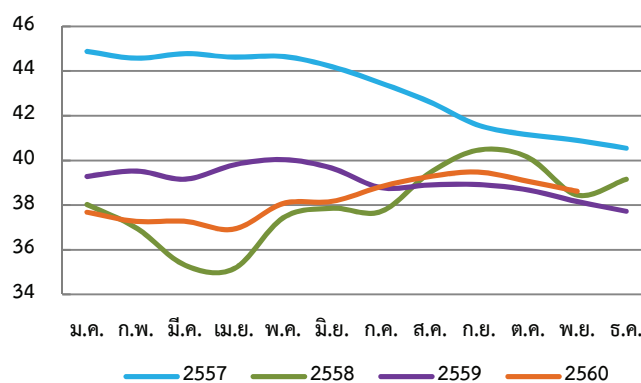
ประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ ประกอบกับนโยบายด้านภาษีไม่เป็นไปตามที่นักลงทุนคาดไว้ ทำให้ความเชื่อมั่นในเศรษฐกิจสหรัฐฯ ลดลง ส่งผลให้มีการเคลื่อนย้ายเงินทุนไปสู่ภูมิภาคอื่น ๆ ของโลก รวมทั้งประเทศไทยซึ่งเศรษฐกิจภายในประเทศมีสัญญาณดีขึ้นต่อเนื่อง โดยกระแสเงินทุนจากต่างประเทศทยอยไหลเข้าไทยอย่างต่อเนื่องทั้งในตลาดทุนและตลาดพันธบัตร รวมถึงเม็ดเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (FDI) ขยายตัวเพิ่มขึ้นด้วย

2) อัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทต่อยุโร เฉลี่ยเดือนมกราคม – พฤศจิกายน 2560 อยู่ที่ 38.2 บาท/ยูโร แข็งค่าขึ้นเมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปี 2559 ซึ่งเฉลี่ยอยู่ที่ 39.2 บาท/ยูโร หรือแข็งค่าขึ้นร้อยละ 2.4 โดยในช่วงครึ่งแรกของปี 2560 ค่าเงินบาทต่อยุโรแข็งค่าขึ้น เนื่องจากนักลงทุนมีความกังวลต่อความไม่แน่นอนทางการเมืองในประเทศต่าง ๆ ของสหภาพยุโรป อาทิ ฝรั่งเศสและเนเธอร์แลนด์ อย่างไรก็ตาม ในช่วงครึ่งหลังของปี 2560 ค่าเงินบาทต่อยุโรกลับมาอ่อนค่าลง เนื่องจากสถานการณ์ทางการเมืองมีความชัดเจนมากขึ้น ส่งผลให้นักลงทุนมีความเชื่อมั่นในเศรษฐกิจมากขึ้น

อัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทต่อดอลลาร์สหรัฐ

อัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทต่อยุโร

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

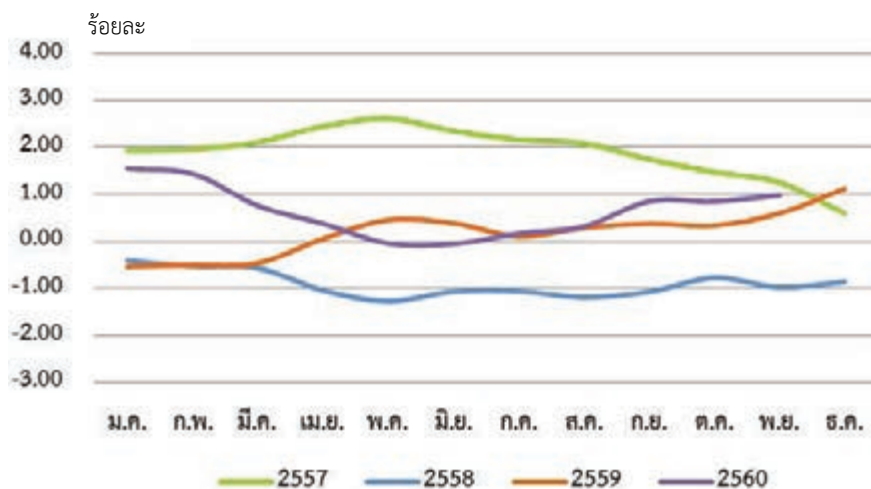
2. เศรษฐกิจไทยในภาพรวม

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) คาดว่าเศรษฐกิจไทยในปี 2560 จะขยายตัวร้อยละ 3.9 (ณ วันที่ 20 พฤศจิกายน 2560) โดยมีปัจจัยขับเคลื่อนหลักจากการส่งออกสินค้าที่ขยายตัวเร็วขึ้น ซึ่งมูลค่าการส่งออกสินค้าทั้งหมดของไทยในช่วงเดือนมกราคม – ตุลาคม 2560 อยู่ที่ 6,654,860.4 ล้านบาท เพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปี 2559 ซึ่งอยู่ที่ 6,252,878.9 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.4 ขณะที่การบริโภคภาคเอกชน และการลงทุนรวม มีทิศทางเพิ่มขึ้นเช่นกัน

สำหรับผลการประชุมของคณะกรรมการนโยบายการเงิน เมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน 2560 มีมติเป็นเอกฉันท์ให้คงอัตราดอกเบี้ยนโยบายไว้ที่ร้อยละ 1.50 ต่อปี โดยเห็นว่า นโยบายการเงินที่ผ่อนคลายในปัจจุบันช่วยสนับสนุนการขยายตัวของเศรษฐกิจและอัตราเงินเฟ้อทั่วไปให้กลับเข้าสู่เป้าหมายได้ ซึ่งอัตราเงินเฟ้อทั่วไปเฉลี่ยในเดือนมกราคม – พฤศจิกายน 2560 อยู่ที่ร้อยละ 0.7 สูงกว่าช่วงเดียวกันของปี 2559 ซึ่งเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 0.1 เนื่องจากราคาน้ำมันขายปลีกในประเทศปรับตัวเพิ่มขึ้น รวมทั้งราคาสินค้าประเภทยาสูบและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้นจากการปรับโครงสร้างภาษีสรรพสามิต

สศช. คาดว่าเศรษฐกิจไทยในปี 2561 จะขยายตัวร้อยละ 3.6 – 4.6 โดยมีปัจจัยสนับสนุนต่อเนื่องจากปี 2560 ได้แก่ 1) เศรษฐกิจโลกที่ขยายตัวได้ในเกณฑ์ดี 2) การลงทุนของภาครัฐที่มีแนวโน้มเร่งตัวขึ้นและการเพิ่มขึ้นของกรอบงบประมาณด้านการลงทุน 3) การลงทุนภาคเอกชนปรับตัวดีขึ้น 4) สาขาเศรษฐกิจที่สำคัญมีแนวโน้มขยายตัวได้ดี และ 5) การจ้างงานและฐานรายได้ของประชาชนในระบบเศรษฐกิจปรับตัวดีขึ้น

อัตราเงินเฟ้อทั่วไป

ที่มา: กองสารสนเทศและดัชนีเศรษฐกิจการค้า สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า กระทรวงพาณิชย์

3. ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจการเกษตร

3.1 ปัจจัยพื้นฐาน

1) เนื้อที่เพาะปลูก เนื้อที่เก็บเกี่ยว และเนื้อที่ให้ผลของพืชที่สำคัญ

ในปี 2560 เนื้อที่เพาะปลูกข้าวนาปี ข้าวนาปรัง และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เนื้อที่ให้ผล ยางพารา และปาล์มน้ำมัน เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ส่วนเนื้อที่เก็บเกี่ยวมันสำปะหลัง และอ้อยโรงงาน มีทิศทางลดลง คาดว่าในปี 2561 เนื้อที่เพาะปลูกข้าวนาปี ข้าวนาปรัง และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เนื้อที่เก็บเกี่ยว อ้อยโรงงาน เนื้อที่ให้ผลยางพารา และปาล์มน้ำมัน จะมีทิศทางเพิ่มขึ้น ขณะที่เนื้อที่เก็บเกี่ยว มันสำปะหลัง มีแนวโน้มลดลง

ตารางที่ 3 เนื้อที่เพาะปลูก เนื้อที่เก็บเกี่ยว และเนื้อที่ให้ผลพืชที่สำคัญ (Outlook)

หน่วย: ล้านไร่

สินค้า	2559	2560*	การเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	2561*	การเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)
ข้าวนาปี	58.65	58.96	0.54	59.10	0.23
ข้าวนาปรัง	5.14	10.89	112.02	11.92	9.46
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	6.44	6.46	0.26	6.50	0.60
มันสำปะหลัง**	9.07	8.91	-1.71	8.07	-9.39
อ้อยโรงงาน (รวมพันธุ์)**	9.24	9.10	-1.54	9.19	1.07
ยางพารา***	18.47	19.22	4.09	20.17	4.95
ปาล์มน้ำมัน***	4.38	4.77	8.89	4.99	4.51

ที่มา: ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

หมายเหตุ: * ข้อมูลพยากรณ์ ณ เดือนพฤศจิกายน 2560

** เนื้อที่เก็บเกี่ยว

*** เนื้อที่ให้ผล

2) สภาพลมฟ้าอากาศ (กรมอุตุนิยมวิทยา)

กรมอุตุนิยมวิทยาได้ประเมินผลกระทบของลมฟ้าอากาศที่มีต่อพืชในประเทศไทย ในช่วงฤดูเพาะปลูก โดยจัดทำเป็นรายเดือน ตั้งแต่เดือนมิถุนายนถึงกันยายนของทุกปี ซึ่งเป็นระยะที่ ประเทศไทยได้รับอิทธิพลจากมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ การประเมินนี้จะพิจารณาเฉพาะผลกระทบ อันเนื่องมาจากสภาวะฝน และพิจารณาจากค่า Generalized Monsoon Index (GMI) ซึ่งเป็นค่าดัชนี ความแห้งแล้งทางการเกษตร ที่แสดงถึงผลกระทบที่เกิดแก่พืชที่กำลังเจริญเติบโต อันมีสาเหตุ

เนื่องมาจากการขาดแคลนความชื้น โดย GMI จะมีค่าขึ้นอยู่กับปริมาณฝนรายเดือนในระหว่างช่วงฤดูมรสุมนั้น ๆ

เดือนมิถุนายน 2560 มรสุมตะวันตกเฉียงใต้ที่พัดปกคลุมทะเลอันดามันและประเทศไทย มีกำลังแรงในช่วงต้นเดือน ประกอบกับมีหย่อมความกดอากาศต่ำปกคลุมบริเวณอ่าวเบงกอลในระยะครึ่งแรกของเดือน โดยในระยะครึ่งหลังของเดือนมีหย่อมความกดอากาศต่ำปกคลุมอ่าวตังเกี๋ยและประเทศเวียดนามตอนบน ส่งผลให้เดือนนี้บริเวณประเทศไทยมีฝนตกหนาแน่นเป็นระยะ ๆ โดยปริมาณฝนรวมตลอดเดือนในพื้นที่ส่วนใหญ่ของประเทศสูงกว่า 150 มิลลิเมตร และเมื่อเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยพบว่า พื้นที่ส่วนใหญ่มีปริมาณฝนใกล้เคียงถึงสูงกว่าค่าเฉลี่ย โดยบริเวณที่มีปริมาณฝนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ พัทยา จังหวัดชลบุรี วัดได้ 10.6 มิลลิเมตร (ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยร้อยละ 91) ส่วนบริเวณที่มีปริมาณฝนสูงกว่าค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ อำเภอมือง จังหวัดนครราชสีมา วัดได้ 287.6 มิลลิเมตร (สูงกว่าค่าเฉลี่ยร้อยละ 155) สำหรับปริมาณฝนรวมมากที่สุดของประเทศไทยในเดือนนี้วัดได้ 830.7 มิลลิเมตร ที่อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี (สูงกว่าค่าเฉลี่ยร้อยละ 47)

ผลการวิเคราะห์ GMI: พบว่า พื้นที่ส่วนใหญ่ของประเทศไทยมีสภาวะฝนอยู่ในเกณฑ์ปกติ (GMI มีค่าระหว่าง 41 - 60) ถึงความชื้นสูงกว่าปกติ (GMI มีค่าระหว่าง 61 - 90) โดยมีบางพื้นที่มีความชื้นเกินความต้องการ (GMI มีค่าระหว่าง 91 - 100) ได้แก่ จังหวัดสกลนคร นครราชสีมา นครสวรรค์ ชัยนาท พระนครศรีอยุธยา กรุงเทพมหานคร (ดอนเมือง) ฉะเชิงเทรา และพัทลุง นอกจากนี้มีบางพื้นที่ของภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ด้านตะวันตกของภาคกลาง และภาคใต้ตอนบน มีสภาวะฝนอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างแล้งถึงแล้งจัด (GMI มีค่าระหว่าง 0 - 40) โดยพื้นที่แล้งจัด (GMI มีค่าระหว่าง 0 - 20) ได้แก่ จังหวัดแม่ฮ่องสอน น่าน นครพนม ศรีสะเกษ สุพรรณบุรี กาญจนบุรี (อำเภอทองผาภูมิ) สระแก้ว (อำเภออรัญประเทศ) ชลบุรี (พัทยา อำเภอเกาะสีชัง เทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอสัตหีบ) ระยอง เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์

เดือนกรกฎาคม 2560 บริเวณประเทศไทยมีฝนตกหนาแน่นเกือบตลอดเดือน เนื่องจากอิทธิพลของมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ที่พัดปกคลุมทะเลอันดามัน ประเทศไทย และอ่าวไทยตลอดเดือน โดยมีกำลังแรงในช่วงกลางและปลายเดือน ซึ่งเป็นช่วงเดียวกับที่พายุหมุนเขตร้อนบริเวณทะเลจีนใต้ตอนบนเคลื่อนเข้าสู่ประเทศไทยจำนวน 2 ลูก คือ พายุโซนร้อน “ตาลัส” ที่เคลื่อนเข้าสู่ประเทศไทย บริเวณจังหวัดน่านในช่วงบ่ายของวันที่ 17 และพายุโซนร้อน “เซินกา” ที่อ่อนกำลังลงเป็นพายุดีเปรสชันก่อนเคลื่อนเข้าสู่ประเทศไทยบริเวณจังหวัดนครพนมเมื่อวันที่ 26 อีกทั้งมีหย่อมความกดอากาศต่ำปกคลุมบริเวณประเทศเวียดนามตอนบนเป็นระยะ ๆ ส่งผลให้ปริมาณฝนรวมตลอดเดือนในพื้นที่ส่วนใหญ่ของประเทศมีค่าระหว่าง 150 - 400 มิลลิเมตร และเมื่อเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ย พบว่าพื้นที่ที่มีปริมาณฝนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยส่วนใหญ่อยู่บริเวณด้านตะวันตกของภาคเหนือ และภาคใต้ตอนล่าง โดยบริเวณอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา มีปริมาณฝนรวมน้อยที่สุด อีกทั้งต่ำกว่าค่าเฉลี่ยมากที่สุด

เดือนนี้วัดได้ 22.8 มิลลิเมตร (ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยร้อยละ 77.2) ส่วนบริเวณที่มีปริมาณฝนสูงกว่าค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร วัดได้ 796.6 มิลลิเมตร (สูงกว่าค่าเฉลี่ยร้อยละ 195.7) สำหรับปริมาณฝนรวมมากที่สุดของประเทศเดือนนี้วัดได้ 995.7 มิลลิเมตร ที่อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด (สูงกว่าค่าเฉลี่ยร้อยละ 8.6)

ผลการวิเคราะห์ GMI: พบว่า ในเดือนนี้พื้นที่ส่วนใหญ่ของประเทศมีสภาวะฝนอยู่ในเกณฑ์ปกติ (GMI มีค่าระหว่าง 41 - 60) ถึงความชื้นสูงกว่าปกติ (GMI มีค่าระหว่าง 61 - 90) และมีหลายพื้นที่ที่มีสภาวะฝนอยู่ในเกณฑ์ความชื้นเกินความต้องการ (GMI มีค่าระหว่าง 91 - 100) ได้แก่ บางพื้นที่ของจังหวัดเชียงราย ลำปาง แพร่ เพชรบูรณ์ กำแพงเพชร นongคาย เลย อุดรธานี สกลนคร ขอนแก่น มุกดาหาร มหาสารคาม ร้อยเอ็ด อุบลราชธานี นครราชสีมา นครสวรรค์ ชัยนาท ลพบุรี ฉะเชิงเทรา ปราจีนบุรีชลบุรี และนครราชสีมา สำหรับพื้นที่ค่อนข้างแล้ง (GMI มีค่าระหว่าง 30 - 40) ถึงแล้งจัด (GMI มีค่าระหว่าง 0 - 20) จากเดือนที่แล้วได้ลดบริเวณลง คงมีเพียงบริเวณอำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่ยังคงแล้งจัดต่อเนื่องจากเดือนก่อน และมีบางพื้นที่ของภาคเหนือบริเวณจังหวัดอุตรดิตถ์ และภาคใต้บริเวณอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จังหวัดภูเก็ต และอำเภอเกาะลันตา จังหวัดกระบี่ ที่แล้งถึงแล้งจัดในเดือนนี้ (GMI มีค่าระหว่าง 21 - 30) นอกจากนี้ มีพื้นที่ที่ค่อนข้างแล้งเกิดขึ้นในเดือนนี้บริเวณจังหวัดตาก ราชบุรี และสระแก้ว

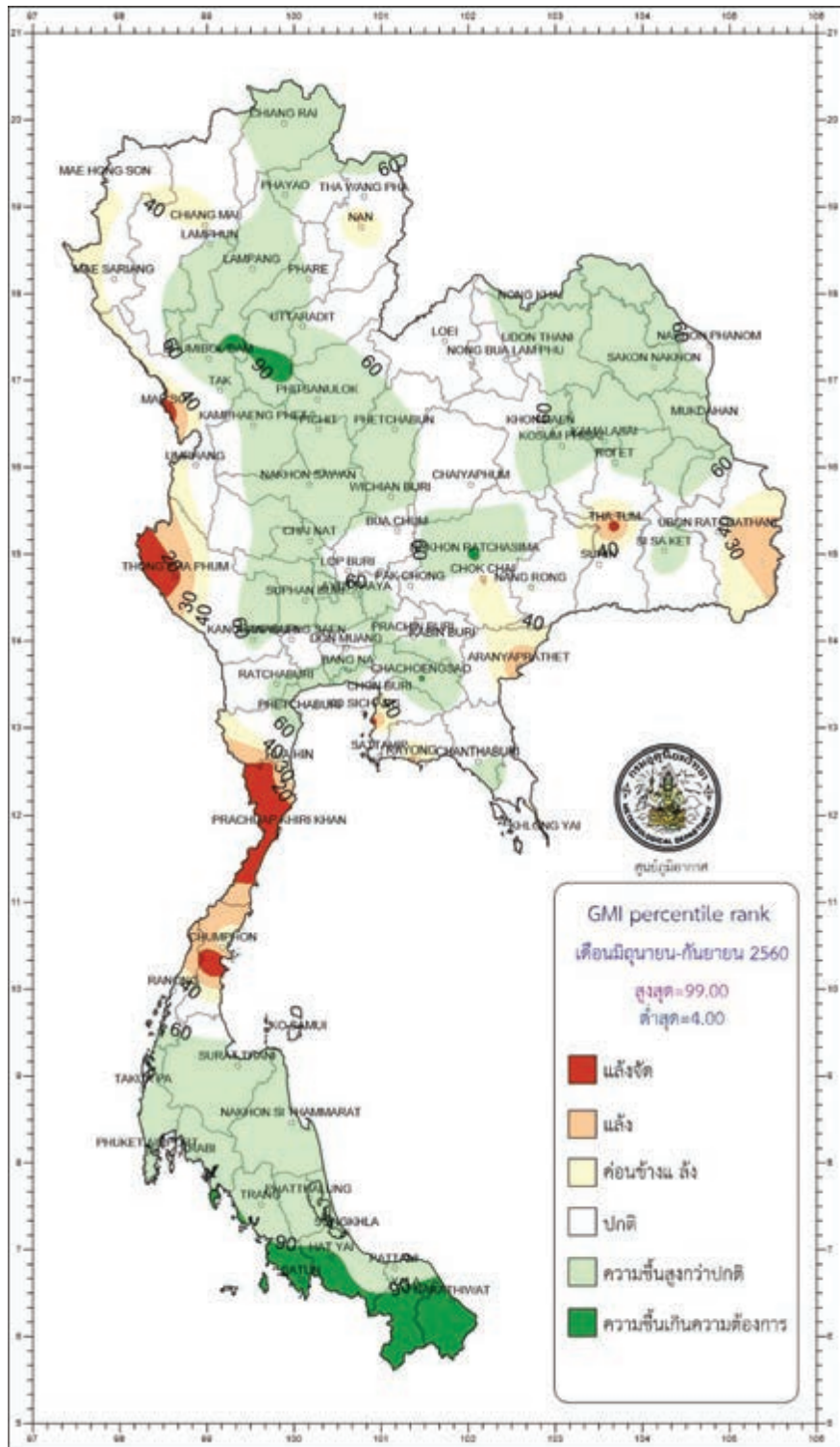
เดือนสิงหาคม 2560 มรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดปกคลุมทะเลอันดามัน และประเทศไทย ตลอดเดือน โดยมีกำลังแรงเป็นระยะ ๆ ประกอบกับมีร่องมรสุมพาดผ่านภาคเหนือตอนล่าง ภาคกลางตอนบน และภาคตะวันออกเฉียงเหนือในบางช่วง นอกจากนี้ ในช่วงปลายเดือนมีพายุหมุนเขตร้อนเคลื่อนผ่านทะเลจีนใต้ตอนบนขึ้นสู่ฝั่งบริเวณประเทศจีนตอนใต้แล้วเคลื่อนเข้ามาสลายตัวใกล้กับประเทศไทย จำนวน 2 ลูก คือ ใต้ฝุ่น “ฮาโตะ” ที่เคลื่อนเข้ามาสลายตัวใกล้กับบริเวณตอนบนของประเทศลาวและเวียดนาม และพายุโซนร้อน “ปาซา” ที่เคลื่อนเข้ามาสลายตัวบริเวณประเทศจีนตอนใต้ ส่งผลให้พื้นที่ส่วนใหญ่ของประเทศไทยมีฝนตกต่อเนื่องเกือบตลอดเดือน และมีปริมาณฝนรวมตลอดเดือนสูงกว่าค่าปกติในเกือบทุกภาค สำหรับปริมาณฝนรวมตลอดเดือนในประเทศไทยส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 200 - 300 มิลลิเมตร ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ย พบว่า พื้นที่ที่มีฝนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยอยู่บริเวณทางด้านตะวันออกของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทางตอนล่างของภาคตะวันออก และภาคใต้ตอนบน ส่วนบริเวณที่มีปริมาณฝนสูงกว่าค่าเฉลี่ยส่วนใหญ่อยู่ทางตอนกลางของประเทศครอบคลุมพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง ต่อเนื่องภาคกลาง ทางตอนบนของภาคตะวันออก รวมถึงด้านตะวันตกของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ตอนล่าง สำหรับปริมาณฝนมากที่สุดในเดือนนี้วัดได้ 808.4 มิลลิเมตร ที่อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด (ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยร้อยละ 22) ส่วนปริมาณฝนน้อยที่สุดวัดได้ 42.8 มิลลิเมตร ที่อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี (ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยร้อยละ 59)

ผลการวิเคราะห์ GMI: พบว่า ในเดือนนี้พื้นที่ส่วนใหญ่ของประเทศไทยตอนบนและภาคใต้ตอนล่าง สภาวะฝนอยู่ในเกณฑ์ปกติถึงมีความชื้นสูงกว่าปกติ (GMI มีค่าระหว่าง 41 - 90) โดยมีบางพื้นที่ที่มีความชื้นเกินความต้องการ (GMI มีค่าระหว่าง 91 - 100) ได้แก่ อำเภอสรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา อำเภอเมือง และอำเภออุทอง จังหวัดสุพรรณบุรี อำเภอสนามชัย เขตจังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดนครราชสีมา อำเภอเมือง และอำเภออุทอง เกาะลันตา จังหวัดกระบี่ สำหรับพื้นที่แล้งจัด (GMI มีค่าระหว่าง 0 - 20) ในเดือนก่อนได้คลี่คลายแล้ว อย่างไรก็ตาม ในเดือนนี้มีพื้นที่แล้งจัดเกิดขึ้นบริเวณอำเภอเมือง จังหวัดน่าน อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อำเภอสวี จังหวัดชุมพร และอำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี นอกจากนี้ ยังมีพื้นที่ค่อนข้างแล้งถึงแล้ง (GMI มีค่าระหว่าง 21 - 40) อยู่บริเวณอำเภอเมืองและอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดนครพนม กษ.ร้อยเอ็ด อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง อำเภอลองใหญ่ จังหวัดตราด และ กษ.หนองพลับ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

เดือนกันยายน 2560 บริเวณประเทศไทยตอนบนมีการกระจายของฝนไม่ค่อยสม่ำเสมอ โดยมีฝนตกหนาแน่นเป็นระยะ ๆ จากอิทธิพลของร่องมรสุมที่พาดผ่านภาคเหนือตอนบน ประเทศเมียนมาและลาวตอนบน ในช่วงต้นเดือนและเลื่อนลงมาพาดบริเวณภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออก และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในช่วงปลายเดือน โดยเฉพาะในช่วงวันที่ 14 - 17 เกือบทุกภาคของประเทศไทยมีฝนมากกว่าร้อยละ 70 ของพื้นที่ กับมีฝนหนักถึงหนักมากหลายพื้นที่ ส่วนมากบริเวณภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จากอิทธิพลของใต้ฝุ่น “ทกซูรี” ที่เคลื่อนเข้าสู่ประเทศไทยบริเวณจังหวัดบึงกาฬ ในช่วงค่ำของวันที่ 15 ขณะมีกำลังแรงเป็นพายุโซนร้อน พายุลูกนี้ได้เคลื่อนตัวผ่านประเทศลาวแล้วอ่อนกำลังลงเป็นพายุดีเปรสชันและเคลื่อนเข้าสู่ประเทศไทยอีกครั้งบริเวณจังหวัดน่าน ในช่วงเช้าของวันต่อมา จากนั้นได้เคลื่อนตัวผ่านภาคเหนือตอนบน แล้วอ่อนกำลังเป็นหย่อมความกดอากาศต่ำกำลังแรง ก่อนเคลื่อนเข้าปกคลุมชายฝั่งประเทศเมียนมาและอ่าวเบงกอลตอนบน ในวันที่ 17 สำหรับภาคใต้ตั้งแต่จังหวัดสุราษฎร์ธานีลงไปมีการกระจายของฝนค่อนข้างสม่ำเสมอ โดยฝนตกหนาแน่นเกือบตลอดเดือน โดยเฉพาะทางฝั่งตะวันตกของภาค เนื่องจากมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ที่พัดปกคลุมทะเลอันดามัน ภาคใต้ และอ่าวไทย มีกำลังแรงในช่วงกลางและปลายเดือน สำหรับปริมาณฝนรวมตลอดเดือนในประเทศไทยส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 150 - 300 มิลลิเมตร ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ย พบว่า บางพื้นที่ของภาคเหนือ และพื้นที่ส่วนใหญ่ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกตอนบน และภาคใต้ตอนบน มีปริมาณฝนต่ำกว่าค่าเฉลี่ย โดยเฉพาะบริเวณบางพื้นที่ของจังหวัดเลย ขอนแก่น นครราชสีมา สุพรรณบุรี ลพบุรี สระแก้ว และชลบุรี มีปริมาณฝนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยมากกว่าร้อยละ 50 ส่วนบริเวณอื่น ๆ มีปริมาณฝนใกล้เคียงถึงสูงกว่าค่าเฉลี่ย โดยเฉพาะบริเวณภาคใต้ตั้งแต่จังหวัดสุราษฎร์ธานีลงไป มีปริมาณฝนสูงกว่าค่าเฉลี่ยมากกว่าร้อยละ 20 สำหรับปริมาณฝนมากที่สุดในเดือนนี้วัดได้ 849.0

มิลลิเมตร ที่อำเภอตะกั่วป่า จังหวัดพังงา (สูงกว่าค่าเฉลี่ยร้อยละ 36.9) ส่วนปริมาณฝนน้อยที่สุดวัดได้ 48.2 มิลลิเมตร ที่อำเภอโคกชัย จังหวัดนครราชสีมา (ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยร้อยละ 78.1)

ผลการวิเคราะห์ GMI: พบว่า ในเดือนนี้พื้นที่ส่วนใหญ่ของประเทศไทยตอนบนรวมถึงภาคใต้ตอนล่างตั้งแต่จังหวัดสุราษฎร์ธานีลงไป มีสภาวะฝนอยู่ในเกณฑ์ปกติถึงมีความชื้นสูงกว่าปกติ (GMI มีค่าระหว่าง 41 - 90) โดยมีบางพื้นที่ที่มีความชื้นเกินความต้องการ (GMI มีค่าระหว่าง 91 - 100) ได้แก่ อำเภอศรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย จังหวัดนครราชสีมา อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จังหวัดยะลา จังหวัดนราธิวาส อำเภอเกาะลันตา จังหวัดกระบี่ และจังหวัดสตูล สำหรับพื้นที่แล้งจัด (GMI มีค่าระหว่าง 0 - 20) ในเดือนก่อนได้คลี่คลายลงในบางพื้นที่ โดยยังคงมีพื้นที่แล้งจัดต่อเนื่องจากเดือนที่แล้วบริเวณ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และอำเภอสวี จังหวัดชุมพร อีกทั้งมีพื้นที่แล้งจัดเกิดขึ้นในเดือนนี้บริเวณอำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ บางพื้นที่ของอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี และบางพื้นที่ของอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ส่วนพื้นที่ค่อนข้างแล้งถึงแล้ง (GMI มีค่าระหว่าง 21 - 40) ได้ขยายบริเวณเพิ่มขึ้นในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี อำเภอโคกชัย จังหวัดนครราชสีมา อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม อำเภออรุณประเทศ จังหวัดสระแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี และอำเภอเมือง จังหวัดชุมพร โดยยังคงมีพื้นที่แล้งต่อเนื่องจากเดือนที่แล้วในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดน่าน อำเภอเมือง จังหวัดระยอง และอำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด

ที่มา: กรมอุตุนิยมวิทยา

3) สภาพน้ำในอ่างเก็บน้ำ (ศูนย์ประมวลวิเคราะห์สถานการณ์น้ำ กรมชลประทาน ณ วันที่

1 พฤศจิกายน 2560)

สภาพน้ำในอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่และขนาดกลางทั่วประเทศ มีปริมาณน้ำในอ่างฯ ทั้งหมด 64,227 ล้านลูกบาศก์เมตร คิดเป็นร้อยละ 84.6 ของความจุอ่างฯ ขนาดใหญ่และขนาดกลาง ทั้งหมด เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ที่มีปริมาตร 52,657 ล้านลูกบาศก์เมตร หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 22.0 สำหรับ ปริมาตรน้ำที่สามารถใช้การได้ 40,356 ล้านลูกบาศก์เมตร คิดเป็นร้อยละ 62.8 ของปริมาณน้ำในอ่างฯ ทั้งหมด และสามารถรับน้ำได้อีก 12,197 ล้านลูกบาศก์เมตร

เมื่อพิจารณาถึงปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่และขนาดกลางทั่วประเทศ โดยแยก เป็นรายภาค มีรายละเอียดดังนี้

ภาคเหนือ ปริมาตรน้ำในอ่างฯ รวม 21,506 ล้านลูกบาศก์เมตร คิดเป็นร้อยละ 83.6 ของความจุอ่างฯ ในภาคเหนือ เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ที่มีปริมาตร 16,666 ล้านลูกบาศก์เมตร หรือ เพิ่มขึ้นร้อยละ 29.0 ปริมาตรน้ำใช้การได้ 14,688 ล้านลูกบาศก์เมตร และสามารถรับน้ำได้อีก 4,425 ล้านลูกบาศก์เมตร โดยอ่างฯ ที่สำคัญ ได้แก่ ภูมิพล มีปริมาตรน้ำ 10,564 ล้านลูกบาศก์เมตร (ร้อยละ 78.5) สิริกิติ์ มีปริมาตรน้ำ 8,389 ล้านลูกบาศก์เมตร (ร้อยละ 88.2) และแควน้อยบำรุงแดน มีปริมาตรน้ำ 970 ล้านลูกบาศก์เมตร (ร้อยละ 103.3)

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปริมาตรน้ำในอ่างฯ รวม 9,995 ล้านลูกบาศก์เมตร คิดเป็น ร้อยละ 96.4 ของความจุอ่างฯ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ที่มีปริมาตร 7,659 ล้านลูกบาศก์เมตร หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 30.5 ปริมาตรน้ำใช้การได้ 8,195 ล้านลูกบาศก์เมตร และสามารถรับน้ำได้อีก 821 ล้านลูกบาศก์เมตร โดยอ่างฯ ที่สำคัญ ได้แก่ อุบลรัตน์ มีปริมาตรน้ำ 2,878 ล้านลูกบาศก์เมตร (ร้อยละ 118.4) ลำปาว มีปริมาตรน้ำ 1,848 ล้านลูกบาศก์เมตร (ร้อยละ 93.3) สิรินคร มีปริมาตรน้ำ 1,649 ล้านลูกบาศก์เมตร (ร้อยละ 83.9)

ภาคกลาง ปริมาตรน้ำในอ่างฯ รวม 1,756 ล้านลูกบาศก์เมตร คิดเป็นร้อยละ 101.6 ของความจุอ่างฯ ในภาคกลาง เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ที่มีปริมาตร 1,481 ล้านลูกบาศก์เมตร หรือเพิ่มขึ้น ร้อยละ 18.6 ปริมาตรน้ำใช้การได้ 1,674 ล้านลูกบาศก์เมตร สามารถรับน้ำได้อีก 26 ล้านลูกบาศก์เมตร โดยอ่างฯ ที่สำคัญ ได้แก่ ป่าสักชลสิทธิ์ มีปริมาตรน้ำ 960 ล้านลูกบาศก์เมตร (ร้อยละ 100.0)

ภาคตะวันตก ปริมาตรน้ำในอ่างฯ รวม 22,688 ล้านลูกบาศก์เมตร คิดเป็นร้อยละ 84.9 ของความจุอ่างฯ ในภาคตะวันตก เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ที่มีปริมาตร 19,269 ล้านลูกบาศก์เมตร หรือ เพิ่มขึ้นร้อยละ 17.7 ปริมาตรน้ำใช้การได้ 9,402 ล้านลูกบาศก์เมตร และสามารถรับน้ำได้อีก 4,049 ล้านลูกบาศก์เมตร โดยอ่างฯ ที่สำคัญ ได้แก่ ศรีนครินทร์ มีปริมาตรน้ำ 15,515 ล้านลูกบาศก์เมตร (ร้อยละ 87.4) วชิราลงกรณ์ มีปริมาตรน้ำ 7,054 ล้านลูกบาศก์เมตร (ร้อยละ 79.6)

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปริมาณน้ำในอ่างฯ รวม 2,189 ล้านลูกบาศก์เมตร คิดเป็นร้อยละ 88.4 ของความจุอ่างฯ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ที่มีปริมาณ 1,624 ล้านลูกบาศก์เมตร หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 34.8 ปริมาณน้ำใช้การได้ 2,040 ล้านลูกบาศก์เมตร และสามารถรับน้ำได้อีก 287 ล้านลูกบาศก์เมตร โดยอ่างฯ ที่สำคัญ ได้แก่ คลองสิียด มีปริมาณน้ำ 306 ล้านลูกบาศก์เมตร (ร้อยละ 72.9)

ภาคใต้ ปริมาณน้ำในอ่างฯ รวม 6,093 ล้านลูกบาศก์เมตร คิดเป็นร้อยละ 68.8 ของความจุอ่างฯ ในภาคใต้ เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ที่มีปริมาณ 5,957 ล้านลูกบาศก์เมตร หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.3 ปริมาณน้ำใช้การได้ 4,358 ล้านลูกบาศก์เมตร และสามารถรับน้ำได้อีก 2,769 ล้านลูกบาศก์เมตร โดยอ่างฯ ที่สำคัญ ได้แก่ รัชชประภา มีปริมาณน้ำ 4,358 ล้านลูกบาศก์เมตร (ร้อยละ 77.3) บางกลาง มีปริมาณน้ำ 682 ล้านลูกบาศก์เมตร (ร้อยละ 46.9) และแก่งกระจาน มีปริมาณน้ำ 407 ล้านลูกบาศก์เมตร (ร้อยละ 57.3)

3.2 ผลการดำเนินงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปีงบประมาณ 2560

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ดำเนินการตามแผนการพัฒนาการเกษตรและนโยบายของรัฐบาล โดยเน้นเกษตรกรเป็นศูนย์กลาง และให้ความสำคัญต่อการขับเคลื่อนนโยบายไปสู่การปฏิบัติด้วยความโปร่งใส เพื่อให้เกษตรกรได้รับประโยชน์สูงสุด มีการดำเนินงานที่สำคัญดังนี้

1) การดำเนินงานตามนโยบายเร่งด่วน

1.1) การช่วยเหลือเกษตรกร ได้แก่ การแก้ปัญหาอุทกภัย โดยการช่วยเหลือเยียวยาเกษตรกรครัวเรือนละ 3,000 บาท การช่วยเหลือเกษตรกรที่เสียหายสิ้นเชิง การช่วยเหลือฟื้นฟูผู้ปลูกยาง การเสริมสร้างพันธุ์พืช ปศุสัตว์ ประมง และด้านภาระหนี้สิน/สินเชื่อใหม่ การเสริมสร้างพันธุ์พืช ระบบชลประทาน/โครงสร้างพื้นฐาน และมาตรการอื่นๆ การแก้ไขปัญหาภัยแล้ง โดยการส่งเสริมความรู้เพื่อลดความเสี่ยงจากภัยแล้ง การปรับปรุงข้อมูลพื้นที่แล้งซ้ำซาก การเฝ้าระวังเตือนภัย การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำ เช่น การปลูกข้าวแบบเปียกสลับแห้ง และการปรับเปลี่ยนพื้นที่นาเป็นพื้นที่เลี้ยงสัตว์ การฟื้นฟูพื้นที่เกษตรที่ประสบภัย และการจัดทำแผนชุมชนเพื่อบรรเทาผลกระทบจากภัยแล้ง และการช่วยเหลือเกษตรกร/สถาบันเกษตรกร (ยางพารา) โดยการสนับสนุนเงินทุนหมุนเวียนแก่สถาบันเกษตรกรเพื่อรวบรวมยางพารา การสนับสนุนสินเชื่อเพื่อพัฒนายางพาราทั้งระบบ การควบคุมปริมาณการผลิต การจัดการตลาดยางพาราครบวงจร การจัดตั้งตลาดน้ำยางสดระดับท้องถิ่น การสนับสนุนสินเชื่อเกษตรกรรายย่อยเพื่อประกอบอาชีพเสริม และการส่งเสริมการใช้ในหน่วยงานภาครัฐ

1.2) การแก้ไขปัญหาการทำประมงผิดกฎหมาย (IUU) ได้แก่ การออกใบรับรองการจับสัตว์น้ำและโรงงานแปรรูปสินค้าสัตว์น้ำ ตรวจสอบเฝ้าระวังการทำประมงในทะเล สำรวจและรวบรวมข้อมูลสถานะทรัพยากรและการทำประมงเพื่อใช้ประกอบการประเมินศักยภาพการผลิต (MSY) การเข้าร่วม

ภาคีความตกลงมหาสมุทรอินเดียตอนใต้ (SIOFA) และ UN Fish Stock (UNFSA) จัดทำระบบตรวจสอบย้อนกลับตลอดสายการผลิต จัดทำอัตลักษณ์เรือ แก๊ซ พ.ร.ก. ประมง จัดตั้งศูนย์ควบคุมการแจ้งเรือเข้าออก (PIPO) และจุดตรวจเรือประมงส่วนหน้า รวมถึงการจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์

1.3) การปรับระบบบริหารจัดการคุณภาพนมโรงเรียน โดยสหกรณ์และศูนย์รวบรวม นำนมดิบที่ส่งนํ้านมเข้าโครงการอาหารเสริม (นม) โรงเรียน ต้องผ่านมาตรฐาน GMP และกำหนดแผนพัฒนาคุณภาพนํ้านมดิบให้มีคุณภาพสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง มีคณะทำงานระดับพื้นที่กำกับดูแลกระบวนการขนส่งนมโรงเรียน และการเก็บรักษานมโรงเรียนอย่างมีคุณภาพ

2) การปฏิรูปภาคการเกษตรเพื่อสร้างความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน

2.1) โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก. 882 ศูนย์) เพื่อพัฒนาศักยภาพของ ศพก. ให้พร้อมปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ยกกระตือรือร้นพัฒนาเป็นศูนย์เรียนรู้ต้นแบบ ขยายผลสร้างเครือข่ายในระดับตำบล และเป็นศูนย์บูรณาการขับเคลื่อนการดำเนินงาน โดยจัดทำฐานการเรียนรู้ด้านดินและด้านปศุสัตว์ จัดทำแปลงศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืช อบรมเกษตรกรผู้นำ สร้างครูบัญชีประจำศูนย์ ให้ความรู้เรื่องการผลิตข้าวปลอดภัย จัดตั้งเครือข่าย ศพก. จัดงานวันถ่ายทอดเทคโนโลยี (Field Day) และบริการเกษตรกรเพื่อเริ่มต้นฤดูกาลใหม่ รวมทั้งประเมินศักยภาพและวางแผนพัฒนา ศพก.

2.2) โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ เป็นการส่งเสริมให้เกษตรกรรายย่อย รวมกลุ่มเพื่อบริหารจัดการร่วมกันทั้งด้านการผลิต การถ่ายทอดเทคโนโลยีและการตลาด โดยมีผู้จัดการแปลง ทำหน้าที่บริหารจัดการ มีการจัดทำแผนปฏิบัติงานรายแปลง จัดทำแผนการผลิตรายครัวเรือน มีการรวมกลุ่มเป็นสหกรณ์/วิสาหกิจชุมชน ถ่ายทอดความรู้ด้านเทคโนโลยีการผลิต เตือนภัยการผลิตพืช จัดทำแปลงต้นแบบ/แปลงสาธิตการใช้เครื่องจักรกล ผลิตเครื่องจักรกลเกษตรและกระจายสู่พื้นที่แปลงใหญ่ เชื่อมโยงเครือข่ายการตลาดและจัดทำแผนการตลาด ตรวจร้านค้าปัจจัยการผลิต พัฒนาศูนย์ชี้ประจำแปลง รับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร ตรวจประเมินฟาร์มเพื่อยกระดับฟาร์มมาตรฐาน GAP การรวมกลุ่ม/จัดตั้งสหกรณ์ผลิตปลาน้ำจืดพันธุ์ดี อบรมการผลิตไหม อุตสาหกรรมและไหมหัตถกรรม การผลิตหม่อนผลสด และจัดตั้งธนาคารปัจจัยการผลิตเส้นไหม

2.3) โครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรตามแผนที่การเกษตรเชิงรุก (Zoning by Agri - Map) เป็นการจัดทำฐานข้อมูลสภาพการใช้ที่ดินพืชเศรษฐกิจ เพื่อสนับสนุนการกำหนดเขตการใช้ที่ดิน โดยสำรวจและวิเคราะห์ทางเศรษฐกิจสำหรับสินค้าเกษตรที่สำคัญ สำรวจและจัดทำเขตการใช้ที่ดินสำหรับพืชเศรษฐกิจ สำรวจและจัดทำแผนที่สภาพการใช้ที่ดิน ศึกษาและจัดทำแผนการจัดการพื้นที่การผลิตสินค้าเกษตรระดับเขต จังหวัด และอำเภอ จัดตั้งกลุ่มเกษตรกรต้นแบบและแปลงต้นแบบ การปรับเปลี่ยนการผลิต จัดทำทะเบียนสมาชิกและบันทึกข้อมูลในระบบ Big Farm เพิ่มประสิทธิภาพ

การผลิตและการบริหารจัดการในเขตเศรษฐกิจ รวมทั้งพัฒนา Agri – Map Mobile หรือระบบแผนที่ เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุกบนสมาร์ตโฟน

2.4) โครงการพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรสู่มาตรฐาน โดยกำกับ ดูแล มาตรฐาน สินค้าเกษตร การพัฒนาเจ้าหน้าที่เป็นที่ปรึกษาและเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ตามระบบ GAP พืช สู่เกษตรกรที่เป็น GAP อาสา การตรวจประเมินคุณภาพมาตรฐานสินค้าชนิดต่าง ๆ ได้แก่ การตรวจ ประเมินฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและโรงงานผลิตผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ การตรวจวิเคราะห์คุณภาพสินค้า ปศุสัตว์ตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด การตรวจรับรองแหล่งผลิตพืชในระบบ GAP การตรวจรับรอง ปัจจัยการผลิต ผลผลิต และผลิตภัณฑ์เกษตรตามมาตรฐานกรมวิชาการเกษตร และการตรวจรับรอง มาตรฐานผ้าไหมไทยตรานกยูงพระราชทาน

2.5) โครงการเกษตรอินทรีย์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้จัดทำยุทธศาสตร์ การพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2564 เพื่อสนับสนุนการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ให้เห็นผล อย่างเป็นรูปธรรม อาทิ การส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ พัฒนาและรับรองมาตรฐานปัจจัยการผลิต ทางการผลิต (Q) จัดตั้งศูนย์เรียนรู้เกษตรอินทรีย์ พัฒนาชุมชนต้นแบบวิถีเกษตรอินทรีย์ จัดทำเขต เกษตรอินทรีย์ (Organic Zoning) ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ในแปลงใหญ่ พัฒนากลุ่มเกษตรกรสู่การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ สร้างเครือข่ายการผลิตการตลาดเกษตร อินทรีย์ อบรมการทำระบบควบคุมภายในแบบกลุ่ม (ICS) ติดตามให้คำปรึกษาและตรวจประเมินแปลง เบื้องต้น ตรวจรับรองมาตรฐานอินทรีย์ฟาร์มปศุสัตว์ ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำอินทรีย์ ส่งเสริมการผลิตหม่อนสดอินทรีย์ และตรวจวิเคราะห์สารตกค้างและความอุดมสมบูรณ์ของดิน

2.6) โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรนำหลักเกษตรทฤษฎีใหม่ มาปรับใช้ในพื้นที่ของตนเองอย่างเหมาะสม โดยการส่งเสริมองค์ความรู้ สนับสนุนปัจจัยการผลิต มีการ ติดตามให้คำปรึกษาแนะนำในลักษณะเพื่อนช่วยเพื่อน ส่งเสริมการจัดทำบัญชีครัวเรือน/บัญชีฟาร์ม ร่วมกับภาคเอกชนจัดหาตลาดเพื่อจำหน่ายผลผลิต ทำให้เกษตรกรได้ทำการเกษตรแบบผสมผสานตาม ศักยภาพของตนเองในพื้นที่ มีการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง การเคลื่อนย้าย แรงงานไปทำงานในเมืองลดลง ใช้ปัจจัยการผลิตและแรงงานของตนเอง มีการวางแผนการผลิตและ จัดทำบัญชีครัวเรือน ส่งผลให้ครัวเรือนลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็น มีต้นทุนการผลิตลดลงและสร้างรายได้ เพิ่มขึ้น

2.7) โครงการธนาคารสินค้าเกษตร มีการจัดตั้งธนาคารสินค้าเกษตร 7 ประเภท ได้แก่ ธนาคารปุ๋ยอินทรีย์ ธนาคารโค-กระบือเพื่อเกษตรกรตามพระราชดำริ ธนาคารเมล็ดพันธุ์ข้าว ชุมชน ธนาคารข้าวสถาบันเกษตรกร ธนาคารโคนมทดแทนฝูง ธนาคารประมง และธนาคารหม่อนไหม รวมทั้งสิ้น 377 แห่ง มีเกษตรกรได้รับประโยชน์ 87,838 ราย สามารถลดต้นทุน/รายจ่ายรวม 938.97 ล้านบาท และเพิ่มรายได้ รวม 117.54 ล้านบาท

2.8) **โครงการยกระดับสหกรณ์ให้เข้มแข็ง** มีการจัดระดับความเข้มแข็งของสหกรณ์ตามระดับขั้นเพื่อพัฒนาศักยภาพของสหกรณ์ให้สอดคล้องในแต่ละระดับขั้น โดยแบ่งสหกรณ์เป็น 4 ระดับขั้น ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2560 มีสหกรณ์ชั้น 1 จำนวน 2,898 แห่ง สหกรณ์ชั้น 2 จำนวน 3,663 แห่ง สหกรณ์ชั้น 3 จำนวน 581 แห่ง และสหกรณ์ชั้น 4 จำนวน 751 แห่ง และสหกรณ์สามารถจัดทำงบการเงินได้ จำนวน 6,225 แห่ง

2.9) **โครงการแผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร** เป็นการดำเนินการร่วมกับกระทรวงพาณิชย์ โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นหน่วยงานหลักในการกำหนดอุปทานข้าวและกำหนดพื้นที่เป้าหมายส่งเสริมการปลูกข้าวปี 2560/61 โดยมีโครงการรองรับด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว ได้แก่ การส่งเสริมการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวไว้ใช้เองในชุมชน ตรวจสอบร้านค้าและโรงงานปัจจัยการผลิต การส่งเสริมการใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวหอมมะลิคุณภาพดี การผลิตข้าวแบบแปลงใหญ่ และการผลิตข้าวอินทรีย์ และด้านการสร้างความสมดุลอุปสงค์อุปทาน ได้แก่ การปลูกพืชหลากหลาย การปลูกพืชอาหารสัตว์ทดแทนนาข้าว และการปลูกพืชปุ๋ยสด

2.10) **โครงการยึดคืนที่ดิน ส.ป.ก. ที่ครอบครองโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ตามมาตรา 44** สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ได้ดำเนินการตรวจสอบพื้นที่และนำมาดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาลและจัดที่ดินตามระเบียบ ส.ป.ก. โดยในปี 2560 ได้ดำเนินการจัดที่ดินในพื้นที่เป้าหมายระยะแรกแล้วเสร็จ 9,538 ไร่ ใน 5 จังหวัด มีเกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกินได้รับการอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินในรูปแบบสถาบันเกษตรกร (สหกรณ์) แล้วกว่า 1,040 ราย ผ่านการจัดตั้งสหกรณ์ 21,147 ไร่

2.11) **โครงการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ** ได้แก่ การบริหารจัดการน้ำชลประทาน โดยการจัดหาแหล่งน้ำและเพิ่มพื้นที่ชลประทาน ปรับปรุงงานชลประทาน ก่อสร้างแหล่งน้ำขนาดใหญ่ การจัดการน้ำท่วม การป้องกันบรรเทาภัยจากน้ำ การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน โดยการขุดสระเก็บน้ำ การพัฒนาแหล่งน้ำชุมชน การพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ โดยการก่อสร้างแหล่งน้ำขนาดเล็ก ปรับปรุงพื้นที่และจัดทำระบบส่งน้ำในไร่นา เผยแพร่ความรู้และนวัตกรรมด้านการบริหารจัดการชลประทาน และการปฏิบัติการฝนหลวง ส่งผลให้ในปี 2560 มีพื้นที่ชลประทานเพิ่มขึ้น 0.777 ล้านไร่ เพิ่มความจุเก็บกักน้ำ 439.23 ล้านลูกบาศก์เมตร

2.12) **โครงการ Smart Farmer/Young Smart Farmer** เพื่อพัฒนาให้เกษตรกรมีศักยภาพทางด้านการผลิต การแปรรูป และการตลาด ในการประกอบอาชีพด้านการเกษตรและมีรายได้เพิ่มขึ้น โดยการพัฒนาเกษตรกรผู้นำศูนย์เครือข่าย ศพก. สร้างเครือข่าย Smart Farmer ต้นแบบระดับจังหวัด พัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ให้เป็น Young Smart Farmer และสร้างเครือข่าย Young Smart Farmer จัดทำสื่อเผยแพร่องค์ความรู้ และจัดพื้นที่จำหน่ายสินค้าให้แก่เกษตรกรรุ่นใหม่

2.13) โครงการ Smart Officer มีแนวทางในการพัฒนา ได้แก่ การพัฒนาบุคลากร ให้มีความเป็นมืออาชีพ การสร้างและพัฒนาบุคลากรในการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง การสร้างและพัฒนาบุคลากรด้านวิชาการและความเป็นเลิศในด้านการเกษตร การเพิ่มประสิทธิภาพระบบการบริหารทรัพยากรบุคคลให้เชื่อมโยงกับการพัฒนาบุคลากร และการส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรให้มีคุณธรรม จริยธรรม และมีคุณภาพชีวิตที่ดี

3) การดำเนินงานต่อเนื่องเพื่อความยั่งยืน

3.1) การสนับสนุนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ การสนับสนุนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ การเผยแพร่พระอัจฉริยภาพ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 การให้บริการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ การจัดตั้งศูนย์ต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง การพัฒนาพื้นที่สูง การส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่และเกษตรกรรมยั่งยืน และการส่งเสริมและอนุรักษ์ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านของไทย

3.2) การส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ การอบรมเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เครื่องมือประมง และการแปรรูป ส่งเสริมอาชีพด้านปศุสัตว์และหม่อนไหม พัฒนาศักยภาพการผลิตและแปรรูปยางพารา สนับสนุนอุปกรณ์การตลาดและปัจจัยการผลิต พัฒนาผู้นำชุมชนและบุคลากรให้เข้าใจหลักการและวิธีการสหกรณ์ การปรับเปลี่ยนพื้นที่ให้เหมาะสมกับการปลูกปาล์มน้ำมัน ฟื้นฟูไร่ร้างเพื่อผลิตข้าว จัดตั้งหมู่บ้านต้นแบบการผลิตข้าวพื้นเมือง และการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวในพื้นที่เหมาะสม เป็นต้น

3.3) การช่วยเหลือด้านหนี้สินและที่ดินทำกินแก่เกษตรกร โดยกองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน การจำหน่ายหนี้เป็นศูนย์ในกองทุนหรือเงินทุนในส่วนของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ การชดเชยดอกเบี้ยให้สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรและสมาชิกกรณีประสบภัยธรรมชาติ และการจัดที่ดินทำกินให้เกษตรกร

3.4) การเพิ่มศักยภาพตลาดสินค้าเกษตร ได้ดำเนินโครงการพัฒนาศักยภาพและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตของเกษตรกรให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด และมีความรู้เกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจในระบบออนไลน์ โครงการตลาดสินค้าเกษตรคุณภาพระดับพื้นที่ โครงการตลาดและระบบสารสนเทศตามยุทธศาสตร์ผลไม้ โครงการศูนย์บริการด้านการตลาดกล้วยไม้ การเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่ายและศูนย์กระจายสินค้าสหกรณ์ในระดับจังหวัด และโครงการตลาดจตุจักรสะพานปลา

3.5) การส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลการเกษตรทดแทนแรงงาน ได้แก่ การถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านเครื่องจักรกลการเกษตร ฝึกอบรมช่างเกษตรท้องถิ่น พัฒนาศักยภาพธุรกิจการให้บริการ

เครื่องจักรกลการเกษตรชุมชน และถ่ายทอดความรู้ด้านเครื่องจักรกลการเกษตรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแก่เกษตรกร

3.6) การส่งเสริมการผลิตพันธุ์ดี ได้แก่ การผลิตพันธุ์ปลุสัตว์ พืชอาหารสัตว์ และขึ้นทะเบียนพันธุ์สัตว์ ผลิตภัณฑ์และไขไหม อาทิ การผลิตกิ่งชำหม่อน ดูแลแปลงหม่อน และธนาคารเชื้อพันธุกรรมไหม ผลิตภัณฑ์พืชและปัจจัยการผลิต ส่งเสริมการผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ดี รวมถึงการพัฒนาศูนย์กลางการผลิตเมล็ดพันธุ์

3.7) การสร้างความเข้มแข็งแก่เกษตรกรและกลุ่มเกษตรกร ได้แก่ การส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน การยกระดับการรวมซื้อ-รวมขายของกลุ่มเกษตรกร โดยสนับสนุนเชื่อมโยงเครือข่ายธุรกิจของกลุ่มเกษตรกรให้มีความเข้มแข็ง การส่งเสริมสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรด้วยระบบ CPS การพัฒนาศักยภาพบุคลากรสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรให้มีความรู้ความเข้าใจงานสหกรณ์ หลักการและวิธีการสหกรณ์ และเสริมสร้างการมีส่วนร่วม

3.8) การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยการพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพระบบเชื่อมโยงค้าขากลางและระบบสนับสนุนใบอนุญาตและใบรับรองผ่านอินเทอร์เน็ต (Fisheries Single Window) การพัฒนาด้านสินค้าเกษตรชายแดนให้มีศักยภาพในการตรวจสอบสินค้าเกษตรนำเข้า การพัฒนาห้องปฏิบัติการด้านตรวจพืชตามมาตรฐานสากล และการบริหารจัดการผลผลิตทางการเกษตรในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อเพิ่มศักยภาพของสหกรณ์ในการนำพืชผลการเกษตรจากประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาปรับปรุงคุณภาพจำหน่ายหรือส่งออก สนับสนุนด้านโครงสร้างพื้นฐานและพัฒนาศักยภาพผู้นำสหกรณ์ในการดำเนินธุรกิจการค้าชายแดน และการเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตและการตลาดสหกรณ์

4) การดำเนินงานอื่นๆ

4.1) การบริหารจัดการด้านการเกษตรและสหกรณ์ จัดทำยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579) ให้สอดคล้องยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDG) และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ปี พ.ศ. 2560 การออกกฎหมายใหม่ 6 ฉบับ ปรับปรุงแก้ไข 13 ฉบับ การบังคับใช้กฎหมาย การสร้างความโปร่งใสภายในองค์กร การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศการเกษตร การพัฒนาเทคโนโลยีระบบสารสนเทศด้านทรัพยากรที่ดินและด้านการประชาสัมพันธ์ และการพัฒนาระบบบริหารจัดการด้วยอิเล็กทรอนิกส์ โดยพัฒนาระบบความเชื่อมโยง Application กับภาคเอกชนในรูปแบบประชารัฐ และพัฒนาฐานข้อมูลเกษตรกรกลาง

4.2) การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับต่างประเทศ ได้แก่ การประชุมระดับรัฐมนตรีเกษตรและป่าไม้อาเซียน ครั้งที่ 38 ณ ประเทศสิงคโปร์ ซึ่งได้หารือการรับรองโรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์

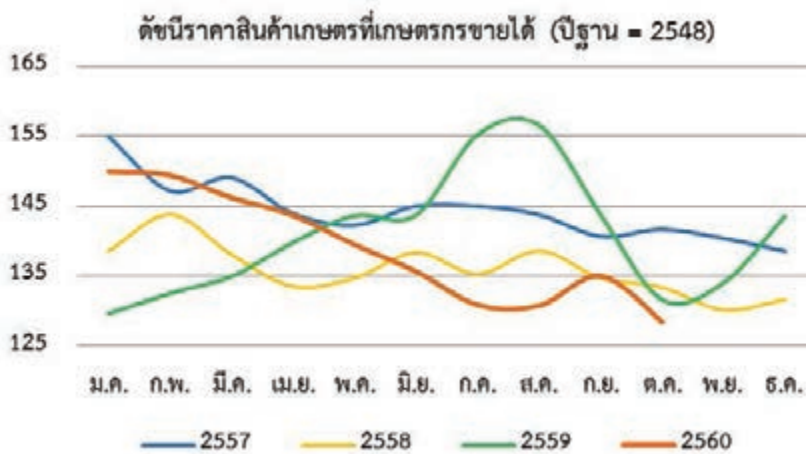
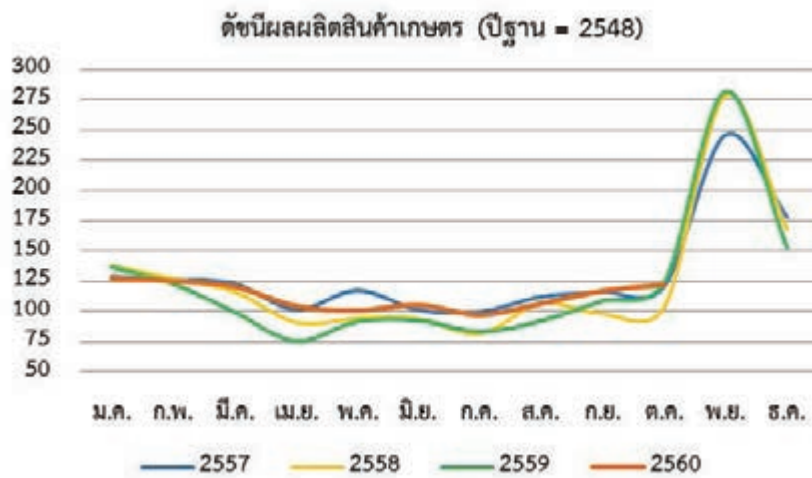
ปศุสัตว์และโรงเชือดสัตว์ปีกเพื่อการส่งออก การลงนามแถลงการณ์ร่วมในการต่อต้านการทำประมงผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุมระหว่างไทยและญี่ปุ่น การประชุมรัฐมนตรีเกษตรอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง ณ ประเทศกัมพูชา ซึ่งได้เห็นชอบยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการส่งเสริมห่วงโซ่คุณค่าทางการเกษตรที่ปลอดภัยและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมในอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง และแผนปฏิบัติการเสียมราฐ การจัดการประชุมรัฐมนตรีอาเซียนด้านการเกษตรและป่าไม้ ครั้งที่ 39 และการประชุมรัฐมนตรีอาเซียนด้านการเกษตรและป่าไม้ กับรัฐมนตรีจีน ญี่ปุ่นและเกาหลีใต้ ครั้งที่ 17 ณ จังหวัดเชียงใหม่ รวมทั้งการหารือระดับทวิภาคีประเทศเวียดนาม กัมพูชา บรูไน และจีน เพื่อผลักดันความร่วมมือในการขยายมูลค่าทางการเกษตร การเปิดตลาดสินค้าเกษตรใหม่ และการส่งเสริมความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาการทำประมงที่ผิดกฎหมาย

4.3) การสนับสนุนงานวิจัยและนวัตกรรมด้านการเกษตร ประกอบด้วย การวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหาของชุมชนบนพื้นที่สูง อาทิ ด้านการเพิ่มผลผลิตและคุณภาพ การฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น และพัฒนานวัตกรรมจากความหลากหลายทางชีวภาพบนพื้นที่สูง การวิจัยและพัฒนาด้านพืช การผลักดันนวัตกรรม/ผลงานวิจัยสู่การใช้ประโยชน์ การวิจัยพัฒนาที่ดินและเทคโนโลยีชีวภาพเพื่อเพิ่มผลผลิต การวิจัยด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดและสัตว์น้ำชายฝั่ง การวิจัยด้านปศุสัตว์และด้านหม่อนไหม การพัฒนาบุคลากร และการพัฒนาข้อมูลสารสนเทศด้านการวิจัยการเกษตร

4.4) การฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรการเกษตร เพื่อรักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากร และการสร้างสมดุลระหว่างการอนุรักษ์กับการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน ได้แก่ การพัฒนาต้นแบบการผลิตก๊าซชีวภาพ การจัดการให้เกิดผลผลิตสัตว์น้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติ การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งทุน การพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกิน การปรับปรุงฐานข้อมูลทรัพยากรดินการปรับปรุงคุณภาพดิน การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน การพัฒนาที่ดินในพื้นที่เฉพาะ การรองรับการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ และการส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่เกษตร เป็นต้น

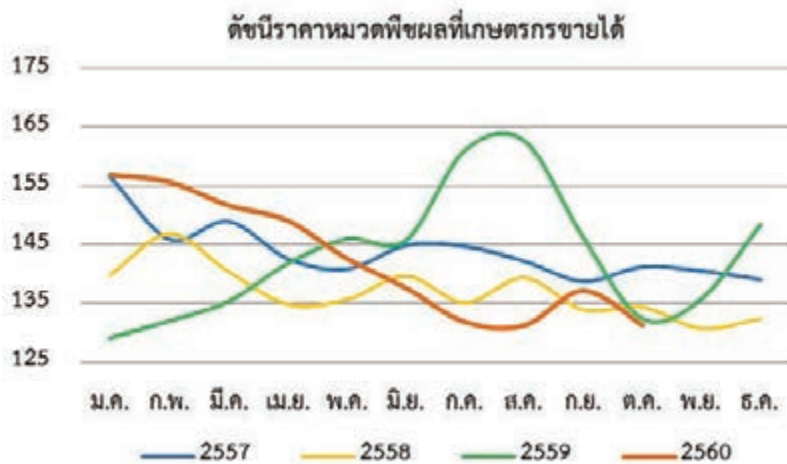
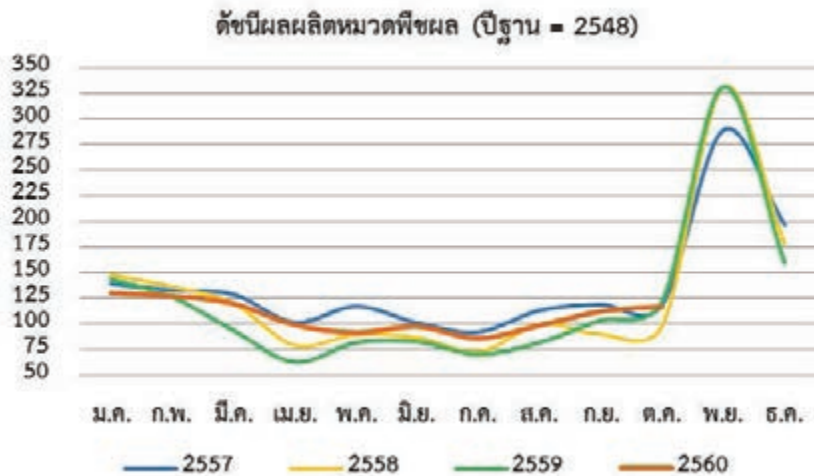
3.3 เครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจการเกษตร

1) ดัชนีผลผลิตสินค้าเกษตรและดัชนีราคาที่เกษตรกรขายได้ ในช่วงเดือนมกราคม - ตุลาคม 2560 ดัชนีผลผลิตสินค้าเกษตรเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 112.7 สูงกว่าช่วงเดียวกันของปี 2559 ซึ่งอยู่ที่ 102.7 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.7 ขณะที่ดัชนีราคาสินค้าเกษตรที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 138.9 ลดลงจากช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา ซึ่งเฉลี่ยอยู่ที่ 141.1 หรือลดลงร้อยละ 1.6

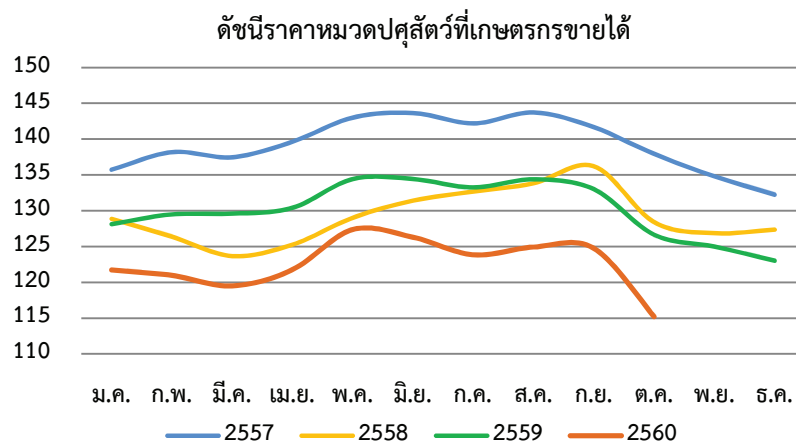
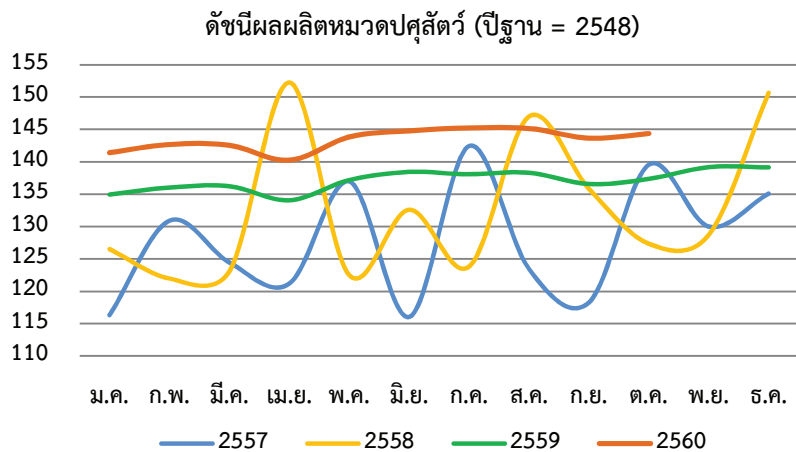
ที่มา: ศูนย์ปฏิบัติการเศรษฐกิจการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

2) ดัชนีผลผลิตหมวดพืชผลและดัชนีราคาหมวดพืชผลที่เกษตรกรขายได้ ในช่วงเดือน มกราคม - ตุลาคม 2560 ดัชนีผลผลิตหมวดพืชผลเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 107.7 เพิ่มขึ้นร้อยละ 11.4 จากช่วงเดียวกันของปี 2559 ซึ่งเฉลี่ยอยู่ที่ 96.7 ขณะที่ดัชนีราคาหมวดพืชผลที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 142.5 ลดลงจากช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา ซึ่งอยู่ที่ร้อยละ 143.2 หรือลดลงร้อยละ 0.5

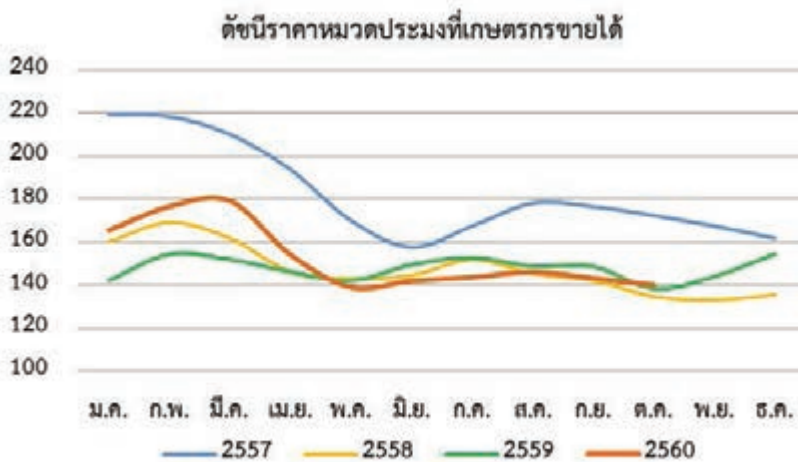
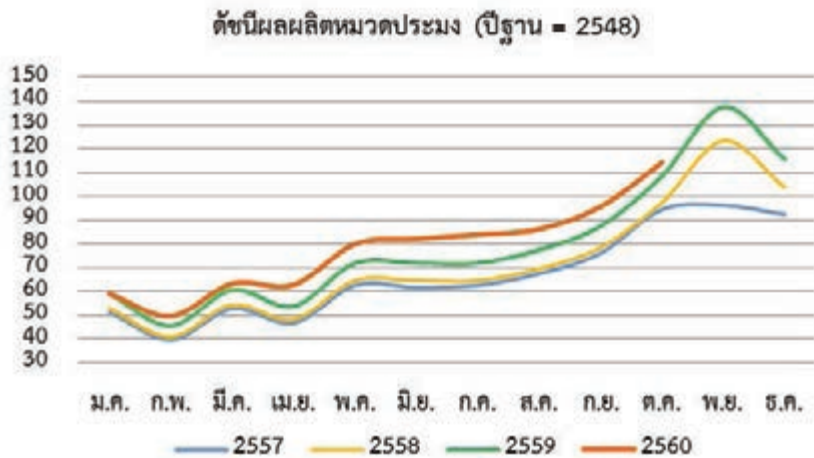
ที่มา: ศูนย์ปฏิบัติการเศรษฐกิจการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

3) ดัชนีผลผลิตหมวดปศุสัตว์และดัชนีราคาหมวดปศุสัตว์ที่เกษตรกรขายได้ ในช่วงเดือนมกราคม - ตุลาคม 2560 ดัชนีผลผลิตหมวดปศุสัตว์เฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 143.4 เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.9 จากช่วงเดียวกันของปี 2559 ซึ่งเฉลี่ยอยู่ที่ 136.7 ขณะที่ดัชนีราคาหมวดปศุสัตว์ที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 122.7 ลดลงจากช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา ซึ่งเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 131.4 หรือลดลงร้อยละ 6.7

ที่มา: ศูนย์ปฏิบัติการเศรษฐกิจการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

4) ดัชนีผลผลิตหมวดประมงและดัชนีราคาหมวดประมงที่เกษตรกรขายได้ ในช่วงเดือน มกราคม - ตุลาคม 2560 ดัชนีผลผลิตหมวดประมงเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 77.7 เพิ่มขึ้นร้อยละ 9.7 จากช่วงเดียวกันของปี 2559 ซึ่งเฉลี่ยอยู่ที่ 70.8 ขณะที่ดัชนีราคาหมวดประมงที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 152.8 เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา ซึ่งเฉลี่ยอยู่ที่ 147.4 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.7

ที่มา: ศูนย์ปฏิบัติการเศรษฐกิจการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

5) การส่งออกสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์

มูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ของไทยไปตลาดโลก ในช่วงเดือนมกราคม ถึงตุลาคม 2560 อยู่ที่ 1,119,358.16 ล้านบาท เพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปี 2559 ซึ่งอยู่ที่ 994,695.66 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 12.5 เนื่องจากเศรษฐกิจโลกปรับตัวดีขึ้นเมื่อเทียบกับ ปี 2559 โดยเฉพาะตลาดหลักในการส่งออกสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ของไทย ได้แก่ อาเซียน 9 จีน ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา และสหภาพยุโรป ส่งผลให้มูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ไปยังตลาดส่งออกดังกล่าวเพิ่มขึ้นร้อยละ 13.4 21.5 7.4 2.1 และ 2.6 ตามลำดับ สำหรับสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ที่สำคัญที่มีมูลค่าส่งออกเพิ่มขึ้น ได้แก่ ข้าวรวม น้ำตาลและผลิตภัณฑ์ ยางพารา น้ำมันปาล์ม ผลไม้และผลิตภัณฑ์ ผักและผลิตภัณฑ์ เนื้อไก่และผลิตภัณฑ์ นมและผลิตภัณฑ์ ปลาหมึกและผลิตภัณฑ์ กุ้งและ

ผลิตภัณฑ์ ส่วนสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าส่งออกลดลง ได้แก่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง และผลิตภัณฑ์ เนื้อสุกรและผลิตภัณฑ์ ปลาและผลิตภัณฑ์

ตารางที่ 4 มูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ของไทยไปยังตลาดที่สำคัญ

ประเทศ	มูลค่าการส่งออก (ล้านบาท)		การเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	สินค้าส่งออกที่สำคัญ
	2559 (ม.ค. - ต.ค.)	2560 (ม.ค. - ต.ค.)		
โลก	994,695.66	1,119,358.16	12.53	ยางพารา ข้าวและผลิตภัณฑ์ ผลไม้และ ผลิตภัณฑ์ ปลาและผลิตภัณฑ์ น้ำตาล และผลิตภัณฑ์ เนื้อไก่และผลิตภัณฑ์ กุ้งและผลิตภัณฑ์
อาเซียน (9 ประเทศ)	243,382.24	276,082.51	13.44	น้ำตาลและผลิตภัณฑ์ ผลไม้และผลิตภัณฑ์ ยางพารา ข้าวและผลิตภัณฑ์
จีน	161,587.22	196,256.03	21.46	ยางพารา มันสำปะหลังและผลิตภัณฑ์ ผลไม้และผลิตภัณฑ์ ข้าวและผลิตภัณฑ์ น้ำตาลและผลิตภัณฑ์
ญี่ปุ่น	132,209.79	141,926.97	7.35	เนื้อไก่และผลิตภัณฑ์ ปลาและผลิตภัณฑ์ ยางพารา กุ้งและผลิตภัณฑ์ ผักและผลิตภัณฑ์
สหรัฐอเมริกา	109,319.48	111,627.73	2.11	กุ้งและผลิตภัณฑ์ ผลไม้และผลิตภัณฑ์ ปลาและผลิตภัณฑ์ ข้าวและผลิตภัณฑ์ ยางพารา
สหภาพยุโรป (27 ประเทศ)	97,155.34	99,644.37	2.56	เนื้อไก่และผลิตภัณฑ์ ยางพารา ผลไม้ และผลิตภัณฑ์ ข้าวและผลิตภัณฑ์ ปลาและผลิตภัณฑ์
อื่น ๆ	251,041.59	293,820.56	17.04	ยางพารา ข้าวและผลิตภัณฑ์ ผลไม้และ ผลิตภัณฑ์ ปลาและผลิตภัณฑ์ น้ำตาลและผลิตภัณฑ์

ที่มา: ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร

หมายเหตุ: สินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ หมายถึง สินค้าในพิกัดศุลกากร ตอนที่ 1-24, 35.05.10, 35.05.20, 40.01,
40.05, 44.03, 50.01 - 50.03, 52.01

ภาวะเศรษฐกิจการเกษตรปี 2560

ภาวะเศรษฐกิจการเกษตรปี 2560 ขยายตัวร้อยละ 5.3 เมื่อเทียบกับปี 2559 โดยทุกสาขาการผลิต ได้แก่ สาขาพืช สาขาปศุสัตว์ สาขาประมง สาขาบริการทางการเกษตร และสาขาป่าไม้ ขยายตัวเพิ่มขึ้น

ปัจจัยบวก

- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้กำหนดให้ปี 2560 เป็นปีแห่งการยกระดับมาตรฐานการเกษตรสู่ความยั่งยืน (Changing Towards Smart Agriculture) โดยเน้นการบูรณาการงานใน 13 นโยบายหลัก ได้แก่ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรตามแผนที่การเกษตรเชิงรุก การพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ เกษตรทฤษฎีใหม่ ธนาคารสินค้าเกษตร การยกระดับสหกรณ์ให้เข้มแข็ง แผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร การยึดคืนที่ดิน ส.ป.ก. ที่ครอบครองโดยมิชอบด้วยกฎหมาย การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ การพัฒนา Smart Farmer/Young Smart Farmer และการพัฒนา Smart Officer เพื่อสร้างแรงขับเคลื่อนเศรษฐกิจการเกษตรอย่างต่อเนื่อง ภายใต้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ ซึ่งช่วยลดต้นทุนการผลิต ยกกระตือรือร้นการผลิตสินค้าเกษตรให้มีประสิทธิภาพและได้มาตรฐาน

- สภาพอากาศและปริมาณน้ำเอื้ออำนวยต่อการผลิตทางการเกษตรมากกว่าปี 2559 โดยปริมาณน้ำใช้การได้ในอ่างเก็บน้ำที่สำคัญมีเพียงพอต่อการผลิตสินค้าเกษตรหลายชนิด โดยเฉพาะการผลิตข้าวนาปรังในพื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยาแถบภาคเหนือตอนล่างและภาคกลางตอนบนที่เพิ่มขึ้นอย่างมาก ประกอบกับสภาพอากาศที่เอื้ออำนวยในหลายพื้นที่ของประเทศ ส่งผลดีต่อการเจริญเติบโตของพืชไร่และการติดดอกออกผลของผลไม้หลายชนิด ทำให้ผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้น

- เศรษฐกิจของประเทศคู่ค้าปรับตัวขึ้น อาทิ อาเซียน 9 ญี่ปุ่น จีน สหรัฐอเมริกา และสหภาพยุโรป ส่งผลให้การส่งออกสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

ปัจจัยลบ

- เดือนธันวาคม 2559 – มกราคม 2560 หลายจังหวัดในพื้นที่ภาคใต้ อาทิ นครศรีธรรมราช สุราษฎร์ธานี และพัทลุง ซึ่งเป็นแหล่งผลิตยางพารา ปาล์มน้ำมัน และกุ้งขาวแวนนาไมที่สำคัญของประเทศ ประสบปัญหาน้ำท่วมอย่างรุนแรง ทำให้ผลผลิตยางพารา และกุ้งขาวแวนนาไม ไตรมาสแรกในปี 2560 มีแนวโน้มลดลง

- ช่วงปลายเดือนกรกฎาคมถึงต้นเดือนสิงหาคม 2560 และช่วงเดือนกันยายน 2560 หลายจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อาทิ สกลนคร นครพนม บึงกาฬ และกาฬสินธุ์ ซึ่งเป็นแหล่งผลิตข้าวเหนียวนาปีที่สำคัญ ได้รับอิทธิพลจากพายุเซินกาและทกซูรี ส่งผลให้มีฝนตกหนักต่อเนื่อง ก่อให้เกิด

ปัญหาน้ำท่วมที่มีความรุนแรงค่อนข้างมาก ทำให้ผลผลิตข้าวนาปีบางส่วนที่จะออกสู่ตลาดในช่วง ไตรมาส 4 ปี 2560 ได้รับความเสียหาย

■ ช่วงปลายเดือนพฤศจิกายนถึงต้นเดือนธันวาคม 2560 หลายพื้นที่ในภาคใต้ประสบปัญหา น้ำท่วม เนื่องจากฝนตกหนักต่อเนื่องหลายวันจากร่องมรสุม ก่อให้เกิดน้ำท่วมฉับพลัน น้ำป่าไหลหลาก และน้ำท่วมขังในพื้นที่ลุ่ม โดยเฉพาะในจังหวัดพัทลุง สงขลา นครศรีธรรมราช ตรัง สุราษฎร์ธานี ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส ซึ่งเป็นแหล่งผลิตยางพารา ปาล์มน้ำมัน และการทำประมงที่สำคัญของประเทศ ทำให้ผลผลิตยางพารา ปาล์มน้ำมัน และประมงบางส่วนได้รับความเสียหาย

สาขาพืช

สาขาพืชในปี 2560 ขยายตัวร้อยละ 6.8 เมื่อเทียบกับปี 2559 โดยมีปัจจัยสนับสนุนจาก ปริมาณน้ำใช้การได้ในอ่างเก็บน้ำที่สำคัญมีมากกว่าปี 2559 ทำให้เกษตรกรในหลายพื้นที่สามารถ เพาะปลูกพืชฤดูแล้งได้ตามปกติ โดยเฉพาะข้าวนาปรัง ประกอบกับสภาพอากาศในพื้นที่ส่วนใหญ่ของ ประเทศเอื้ออำนวยมากขึ้น ฤดูฝนมาตามปกติ ทำให้เกษตรกรไม่ต้องเลื่อนการเพาะปลูกข้าวนาปีเหมือน ในปีที่ผ่านมา นอกจากนี้ภาครัฐและภาคเอกชนได้ส่งเสริมให้เกษตรกรทำการเพาะปลูกพืชในพื้นที่ ที่เหมาะสม ช่วยจัดหาแหล่งน้ำ และสนับสนุนให้ใช้พันธุ์พืชที่ดี ทำให้เกษตรกรบางส่วนปรับเปลี่ยนพื้นที่ไป ปลูกพืชที่เหมาะสมมากขึ้น อย่างไรก็ตาม การผลิตพืชบางส่วนในปีนี้ได้รับผลกระทบจากภัยธรรมชาติ และสภาพอากาศที่แปรปรวน อาทิ ในช่วงต้นปี ผลผลิตยางพาราและปาล์มน้ำมันทางภาคใต้ได้รับ ผลกระทบจากน้ำท่วมที่ค่อนข้างรุนแรง และในช่วงเดือนกรกฎาคมถึงเดือนกันยายน 2560 พื้นที่ เพาะปลูกพืชทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคกลางบางส่วนได้รับความเสียหายจากปัญหาน้ำท่วม ที่เกิดจากอิทธิพลของพายุเซินกาและพายุทกซูรี แต่เมื่อพิจารณาในภาพรวมทั้งปีแล้ว ไม่ส่งผลกระทบต่อ การผลิตในสาขาพืชมากนัก

สำหรับพืชสำคัญที่มีปริมาณผลผลิตเพิ่มขึ้น ได้แก่ ข้าวนาปรัง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อ้อยโรงงาน สับปะรดโรงงาน ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ลำไย ทูเรียน มังคุด และเงาะ โดย ข้าวนาปรัง มีผลผลิตเพิ่มขึ้น เนื่องจากปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำส่วนใหญ่ มีมากกว่าปีที่ผ่านมา ทำให้มีน้ำเพียงพอต่อการเพาะปลูกและ เจริญเติบโตของต้นข้าว ส่งผลให้เกษตรกรขยายเนื้อที่เพาะปลูกข้าวนาปรังเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในพื้นที่นา ที่เคยปล่อยว่าง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มีผลผลิตเพิ่มขึ้น เนื่องจากปริมาณน้ำเพียงพอต่อการเจริญเติบโต และไม่กระทบแล้งในช่วงออกดอก แม้ว่าพื้นที่เพาะปลูกบางส่วนจะถูกปรับเปลี่ยนไปปลูกอ้อยโรงงานที่ ให้ผลตอบแทนดีกว่า แต่ผลผลิตโดยรวมยังคงเพิ่มขึ้น อ้อยโรงงาน มีผลผลิตเพิ่มขึ้น เนื่องจากรัฐบาลมีนโยบาย โชนนิ่ง (Zoning) ที่สนับสนุนให้ปรับเปลี่ยนพื้นที่เพาะปลูกข้าวที่ไม่เหมาะสมมาปลูกอ้อยโรงงานทดแทน นอกจากนี้ โรงงานน้ำตาลยังได้ส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกอ้อยโรงงานเพิ่มขึ้นด้วย สับปะรดโรงงาน มีผลผลิต เพิ่มขึ้น เนื่องจากราคาราคาสับปะรดในช่วงปี 2558 – 2559 อยู่ในเกณฑ์ดี จึงใจให้เกษตรกรขยายเนื้อที่ปลูก

ในพื้นที่ที่ปล่อยว่าง รวมทั้งปลูกแซมในสวนยางพารา และปลูกใหม่ทดแทนมันสำปะหลัง **ยางพารา** มีผลผลิตเพิ่มขึ้น เนื่องจากยางพาราที่ปลูกในปี 2554 ทดแทนพื้นที่พืชไร่ ไม้ผล นาข้าว และพื้นที่ตัดโค่นต้นยางที่มีอายุมาก เริ่มให้ผลผลิต แม้ว่าจำนวนวันกรีดยางในแหล่งผลิตที่สำคัญทางภาคใต้จะลดลงจากการที่ฝนตกต่อเนื่อง แต่ผลผลิตโดยรวมยังคงเพิ่มขึ้น **ปาล์มน้ำมัน** มีผลผลิตเพิ่มขึ้น เนื่องจากเนื้อที่ให้ผลเพิ่มขึ้นจากต้นปาล์มน้ำมันที่ปลูกใหม่ในปี 2557 แทนพื้นที่ว่างเปล่า นาข้าว สวนเงาะ สวนลองกอง รวมทั้งปลูกทดแทนในสวนปาล์มที่มีอายุมาก ประกอบกับปริมาณน้ำฝนที่เพียงพอ ทำให้ทะลายปาล์มมีน้ำหนักดี **ลำไย** มีผลผลิตเพิ่มขึ้น เนื่องจากต้นลำไยที่ปลูกในปี 2557 เริ่มให้ผลผลิต ประกอบกับสภาพอากาศเอื้ออำนวยต่อการออกดอกและติดผล **ทุเรียน** มีผลผลิตเพิ่มขึ้น เนื่องจากต้นทุเรียนที่ปลูกในปี 2555 เริ่มให้ผลผลิต ประกอบกับมีปริมาณน้ำฝนเพียงพอ ต้นทุเรียนได้รับน้ำเต็มที่ และสภาพอากาศเย็นส่งผลดีต่อการออกดอกของทุเรียน อีกทั้งราคาทุเรียนที่อยู่ในเกณฑ์ดี จึงใจให้เกษตรกรมีการบำรุงและดูแลรักษาเพิ่มขึ้น **มังคุด** มีผลผลิตเพิ่มขึ้น เนื่องจากปีที่ผ่านมาต้นมังคุดให้ผลผลิตน้อย จึงมีระยะพักสะสมอาหารมากขึ้น ประกอบกับในช่วงที่ต้นมังคุดกำลังออกดอกมีสภาพอากาศเหมาะสม ทำให้มีการออกดอกและติดผลมากขึ้น **เงาะ** มีผลผลิตเพิ่มขึ้น เนื่องจากสภาพอากาศเอื้ออำนวย ปริมาณน้ำฝนเพียงพอ ทำให้ต้นเงาะสมบูรณ์ มีการออกดอกและติดผลดี

สำหรับผลผลิตพืชสำคัญที่ลดลง ได้แก่ **ข้าวนาปี** และ **มันสำปะหลัง** โดย **ข้าวนาปี** มีผลผลิตลดลง เนื่องจากในช่วงปลายเดือนกรกฎาคมถึงเดือนกันยายน 2560 หลายจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อาทิ สกลนคร นครพนม บึงกาฬ และกาฬสินธุ์ รวมทั้งภาคกลาง อาทิ ชัยนาท อยุธยา และลพบุรี ได้รับอิทธิพลจากพายุเซินกาและพายุทกซูรี ทำให้มีฝนตกหนักต่อเนื่อง ก่อให้เกิดปัญหาน้ำท่วมที่มีความรุนแรงค่อนข้างมาก ส่งผลให้พื้นที่เพาะปลูกข้าวนาปีบางส่วนได้รับความเสียหาย **มันสำปะหลัง** มีผลผลิตลดลง เนื่องจากราคามันสำปะหลังปรับตัวลดลงอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ช่วงปลายปี 2558 ทำให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนพื้นที่ไปปลูกอ้อยโรงงานและข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ซึ่งให้ผลตอบแทนที่ดีกว่า นอกจากนี้ ยังขาดแคลนท่อนพันธุ์สำหรับการปลูกซ่อมในพื้นที่ที่ประสบปัญหาภัยแล้งในปีที่ผ่านมาด้วย

ด้านราคา สินค้าพืชที่มีราคาเฉลี่ยในช่วงเดือนมกราคม - พฤศจิกายน 2560 เพิ่มขึ้น ได้แก่ ข้าว อ้อยโรงงาน ยางแผ่นดิบ ทุเรียน และมังคุด โดย **ข้าว** มีราคาเพิ่มขึ้น เนื่องจากผลผลิตลดลงจากอุทกภัยที่เกิดขึ้นในหลายจังหวัดซึ่งเป็นแหล่งปลูกข้าวที่สำคัญของประเทศ ทั้งในพื้นที่ภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ **อ้อยโรงงาน** มีราคาเพิ่มขึ้นตามราคาน้ำตาลในตลาดโลกที่เพิ่มขึ้นจากผลผลิตน้ำตาลทรายในตลาดโลกลดลง โดยเฉพาะในประเทศผู้ผลิตสำคัญ เช่น บราซิล อินเดีย และจีน ที่ผลผลิตยังไม่ฟื้นตัวจากปัญหาภัยแล้ง **ยางแผ่นดิบ** มีราคาเพิ่มขึ้น เนื่องจากความต้องการใช้ยางพาราของโลกเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และเป็นไปตามทิศทางราคาน้ำมันที่เพิ่มขึ้น **ทุเรียน** มีราคาเพิ่มขึ้น เนื่องจากผลผลิตมีไม่เพียงพอับความต้องการของ

ตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศที่มีอย่างต่อเนื่อง **มังคุด** มีราคาเพิ่มขึ้น เนื่องจากผลผลิตมังคุดที่ออกมามีคุณภาพตรงกับความต้องการของตลาด

สินค้าพืชที่มีราคาเฉลี่ยในช่วงเดือนมกราคม - พฤศจิกายน 2560 ลดลง ได้แก่ **ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์** **มันสำปะหลัง** **สับปะรดโรงงาน** **ปาล์มน้ำมัน** **ลำไย** และ **เงาะ** โดย **ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์** มีราคาลดลง เนื่องจากมีการใช้พืชอื่นที่มีราคาต่ำกว่าเป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมอาหารสัตว์แทน **ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์** ประกอบกับผลผลิตมีความขึ้นสูง ทำให้ขายได้ในราคาต่ำ **มันสำปะหลัง** มีราคาลดลง เนื่องจากเปอร์เซ็นต์แป้งในหัวมันลดลง ประกอบกับจีนซึ่งเป็นผู้นำเข้ารายใหญ่กดดันราคา รับซื้อมันเส้นและแป้งมันจากไทย **สับปะรดโรงงาน** มีราคาลดลง เนื่องจากมีผลผลิตออกสู่ตลาดเป็นจำนวนมาก ประกอบกับคุณภาพผลผลิตไม่ตรงกับความต้องการของโรงงานแปรรูป **ปาล์มน้ำมัน** มีราคาลดลง เนื่องจากผลผลิตออกสู่ตลาดเพิ่มขึ้น ประกอบกับสต็อกน้ำมันปาล์มคงเหลือเป็นจำนวนมาก **ลำไย** มีราคาลดลง เนื่องจากผลผลิตออกสู่ตลาดมากขึ้นและมีขนาดค่อนข้างเล็ก ไม่ได้คุณภาพตามความต้องการของตลาด **เงาะ** มีราคาลดลง เนื่องจากผลผลิตออกสู่ตลาดพร้อมกันเป็นจำนวนมาก

ด้านการส่งออก ในช่วงเดือนมกราคม - ตุลาคม 2560 **สินค้าพืชและผลิตภัณฑ์ที่มีปริมาณและมูลค่าส่งออกเพิ่มขึ้น** ได้แก่ **ข้าวรวม** **ยางพารา** **น้ำมันปาล์ม** **ลำไยและผลิตภัณฑ์** **ทุเรียนและผลิตภัณฑ์** และ **มังคุด** โดย **ข้าวรวม** มีปริมาณและมูลค่าส่งออกเพิ่มขึ้น เนื่องจากมีการเร่งส่งมอบข้าวขาวตามสัญญาแบบรัฐต่อรัฐ (จีทูจี) ให้กับหน่วยงานของรัฐบาลจีน อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ และบังคลาเทศ รวมทั้งมีส่วนแบ่งการตลาดข้าวในฮ่องกงเพิ่มขึ้น ประกอบกับราคาข้าวของไทยใกล้เคียงกับคู่แข่ง ทำให้ไทยมีความสามารถในการแข่งขันเพิ่มขึ้น **ยางพารา** มีปริมาณและมูลค่าส่งออกเพิ่มขึ้น เนื่องจากจีนซึ่งเป็นผู้นำเข้ารายใหญ่ของไทย มีความต้องการใช้ในอุตสาหกรรมยานยนต์และอุตสาหกรรมต่อเนื่องเพิ่มขึ้น **น้ำมันปาล์ม** มีปริมาณและมูลค่าส่งออกเพิ่มขึ้น เนื่องจากความต้องการน้ำมันปาล์มเพื่อผลิตไบโอดีเซลของโลกเพิ่มขึ้น ประกอบกับการที่ราคาน้ำมันปาล์มของไทยปรับตัวลดลงใกล้เคียงกับราคาในตลาดโลก รวมถึงการเร่งระบายน้ำมันปาล์มสู่ตลาดต่างประเทศ เพื่อรักษาระดับราคาคุณภาพภายในประเทศ **ลำไยและผลิตภัณฑ์** มีปริมาณและมูลค่าส่งออกเพิ่มขึ้น เนื่องจากประเทศในกลุ่มอาเซียน ได้แก่ เวียดนามและอินโดนีเซีย มีความต้องการบริโภคเพิ่มขึ้นมาก อีกทั้งจีนซึ่งเป็นตลาดส่งออกหลักยังคงมีความต้องการอย่างต่อเนื่อง **ทุเรียนและผลิตภัณฑ์** มีปริมาณและมูลค่าส่งออกเพิ่มขึ้น เนื่องจากประเทศเวียดนาม จีน และฮ่องกง ซึ่งเป็นตลาดส่งออกสำคัญของไทยยังมีความต้องการบริโภคอย่างต่อเนื่อง **มังคุด** มีปริมาณและมูลค่าส่งออกเพิ่มขึ้น เนื่องจากประเทศคู่ค้าหลักอย่างเวียดนามและจีน มีความต้องการบริโภคมากขึ้น **สินค้าพืชที่มีปริมาณและมูลค่าส่งออกลดลง** คือ **ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์** เนื่องจากประเทศคู่ค้าหลักอย่างฟิลิปปินส์ มีความต้องการใช้เป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมการผลิตอาหารสัตว์ลดลง **สินค้าพืชที่มี**

ปริมาณส่งออกลดลง แต่มูลค่าส่งออกเพิ่มขึ้น คือ น้ำตาลและผลิตภัณฑ์ เนื่องจากความต้องการใช้น้ำตาลภายในประเทศขยายตัว ขณะที่ราคาน้ำตาลในตลาดโลกเพิ่มขึ้นจากผลผลิตน้ำตาลของโลกที่ลดลง ส่งผลให้มูลค่าส่งออกเพิ่มขึ้น สินค้าพืชที่มีปริมาณส่งออกเพิ่มขึ้น แต่มูลค่าส่งออกลดลง ได้แก่ มันสำปะหลังและผลิตภัณฑ์ สับปะรดและผลิตภัณฑ์ เงาะและผลิตภัณฑ์ โดย มันสำปะหลังและผลิตภัณฑ์ มีปริมาณส่งออกเพิ่มขึ้น เนื่องจากจีนซึ่งเป็นผู้นำเข้ารายใหญ่ยังคงมีความต้องการใช้น้ำมันเส้นและแป้งมันสำปะหลังจากไทย แต่ราคามันสำปะหลังที่ลดลงต่อเนื่อง ทำให้มูลค่าการส่งออกลดลง สับปะรดและผลิตภัณฑ์ มีปริมาณส่งออกเพิ่มขึ้น เนื่องจากตลาดส่งออกหลักอย่างสหรัฐอเมริกาและเยอรมนียังมีความต้องการบริโภคอย่างต่อเนื่อง แต่ผลผลิตภายในประเทศส่วนใหญ่มีคุณภาพไม่ตรงกับความต้องการของตลาด ทำให้ราคาและมูลค่าส่งออกลดลง เงาะและผลิตภัณฑ์ มีปริมาณส่งออกเพิ่มขึ้น เนื่องจากประเทศคู่ค้าสำคัญอย่างสหรัฐอเมริกา เมียนมา และเวียดนาม มีความต้องการบริโภคเงาะและผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่อง แต่การที่ราคาขายในประเทศลดลง ส่งผลให้ราคาและมูลค่าการส่งออกลดลงด้วย

สาขาปศุสัตว์

สาขาปศุสัตว์ในปี 2560 ขยายตัวร้อยละ 2.0 เมื่อเทียบกับปี 2559 เนื่องจากการขยายปริมาณการผลิตเพื่อรองรับความต้องการบริโภคของตลาดในประเทศและต่างประเทศที่เพิ่มขึ้น ประกอบกับมีการจัดการฟาร์มที่ได้มาตรฐาน มีการเฝ้าระวังและควบคุมโรคระบาดที่ดี รวมทั้งสภาพอากาศที่เอื้ออำนวยให้สัตว์เติบโตได้ดีกว่าปีที่ผ่านมา ทำให้สินค้าปศุสัตว์ที่สำคัญทั้งไก่เนื้อ สุกร ไช้ไก่ โคเนื้อ และน้ำนมดิบ มีผลผลิตเพิ่มขึ้น สำหรับการผลิตไก่เนื้อ มีการขยายการผลิตรองรับความต้องการของตลาดที่เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะความต้องการของตลาดส่งออกทั้งตลาดญี่ปุ่น อาเซียน และเกาหลีใต้ ที่มีการนำเข้าเนื้อไก่และผลิตภัณฑ์จากไทยเพิ่มขึ้น ขณะเดียวกันความต้องการบริโภคภายในประเทศยังคงเพิ่มขึ้น เนื่องจากราคาเนื้อไก่ที่ต่ำกว่าเนื้อสัตว์ประเภทอื่น ส่วนการผลิตสุกรมีปริมาณผลผลิตเพิ่มขึ้น เนื่องจากราคาในช่วงต้นปีอยู่ในเกณฑ์ดี และความต้องการบริโภคในประเทศที่มีอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกษตรกรขยายการผลิต รวมทั้งมีการบริหารจัดการฟาร์มที่ดี สามารถป้องกันและควบคุมโรคได้ แม้จะพบโรคระบาดในบางพื้นที่ แต่ไม่ส่งผลกระทบต่อการผลิตโดยรวม นอกจากนี้ สภาพอากาศที่เอื้ออำนวยมากกว่าปีที่ผ่านมา ทำให้สุกรเติบโตได้ดีและมีผลผลิตออกสู่ตลาดมากขึ้น ด้านการผลิตไข่ไก่ มีผลผลิตออกสู่ตลาดเพิ่มขึ้น เนื่องจากจำนวนแม่ไก่ยืนกรงในระบบมีอยู่มาก เกษตรกรมีการจัดการฟาร์มที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น รวมถึงสภาพอากาศที่เหมาะสม ทำให้แม่ไก่ให้ไข่ได้ดีกว่าปีที่ผ่านมา สำหรับการผลิตโคเนื้อ มีการขยายการเลี้ยงเพิ่มขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดในประเทศและประเทศเพื่อนบ้าน ส่วนการผลิตน้ำนมดิบมีปริมาณเพิ่มขึ้น เนื่องจากแม่โครีดนมมีจำนวนเพิ่มขึ้นจากแม่โคสาวที่นำเข้าทดแทน ประกอบกับเกษตรกรมีการพัฒนาการเลี้ยงและการบริหารจัดการฟาร์มที่ดี ทำให้อัตราการให้น้ำนมเฉลี่ยเพิ่มขึ้นและมีคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ดี

ด้านราคา ในช่วงเดือนมกราคม – พฤศจิกายน 2560 สินค้าปศุสัตว์ส่วนใหญ่มีราคาลดลง เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปี 2559 เนื่องจากมีผลผลิตออกสู่ตลาดเพิ่มขึ้นมาก ส่งผลให้ราคาไก่เนื้อ สุกร ไช้ไก่ และโคเนื้อ ลดลง ขณะที่น้ำมันดิบมีราคาเฉลี่ยเพิ่มขึ้นเล็กน้อย เนื่องจากการปรับปรุงคุณภาพ น้ำมันดิบตามมาตรการปรับเพิ่มราคารับซื้อน้ำมันดิบหน้าโรงงาน รวมทั้งการรักษาระดับผลผลิตให้เป็นไปตามความต้องการของตลาด

ด้านการส่งออก ในช่วงเดือนมกราคม – ตุลาคม 2560 การส่งออกเนื้อไก่และผลิตภัณฑ์เพิ่มขึ้น ทั้งในส่วนของเนื้อไก่สดแช่เย็นแช่แข็งและเนื้อไก่ปรุงแต่ง โดยเฉพาะการส่งออกไปตลาดญี่ปุ่นและอาเซียน ขยายตัวเพิ่มขึ้น รวมถึงการส่งออกไปยังเกาหลีใต้ที่ขยายตัวเพิ่มขึ้นมากภายหลังการอนุญาตให้นำเข้า เนื้อไก่สดแช่เย็นแช่แข็งจากไทยได้ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2559 ด้านการส่งออกเนื้อสุกรปรุงแต่งไปยัง ประเทศคู่ค้าสำคัญ ได้แก่ ญี่ปุ่น ฮองกง และสิงคโปร์ ลดลง เนื่องจากการขยายตลาดของผู้ผลิตรายใหญ่ ทำให้ความต้องการสินค้าของไทยลดลง สำหรับการส่งออกเนื้อสุกรสดแช่เย็นแช่แข็ง และการส่งออก นมและผลิตภัณฑ์ ขยายตัวได้ดีในตลาดอาเซียน ส่วนการส่งออกสัตว์มีชีวิตไปยังประเทศเพื่อนบ้านลดลง ทั้งสุกรและโคเนื้อ นอกจากนี้ การส่งออกไข่ไก่มีปริมาณเพิ่มขึ้นจากการระบายผลผลิตในประเทศเพื่อ แก้ปัญหาราคาคตกต่ำ

สาขาประมง

สาขาประมงในปี 2560 ขยายตัวร้อยละ 2.2 เมื่อเทียบกับปี 2559 โดยผลผลิตกุ้งทะเล เฉพาะเลี้ยงออกสู่ตลาดมากขึ้น เนื่องจากเกษตรกรมีการบริหารจัดการฟาร์มที่ดี ใช้พันธุ์กุ้งที่ต้านทานต่อโรค ประกอบกับมีการปรับวิธีการเลี้ยงโดยนำเทคนิคใหม่ ๆ มาใช้ รวมทั้งปรับเปลี่ยนระยะเวลาการเลี้ยงให้ สั้นลง ทำให้ผลผลิตโดยรวมเพิ่มขึ้น ในขณะที่ปริมาณสัตว์น้ำที่นำขึ้นทำเทียบเรือในภาคใต้มีทิศทางลดลง จากสภาพอากาศที่แปรปรวน สำหรับผลผลิตประมงน้ำจืด อาทิ ปลานิล ปลาดุก มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เนื่องจากมีปริมาณน้ำเพียงพอต่อการเลี้ยง ทำให้เกษตรกรขยายเนื้อที่เลี้ยงเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ สภาพอากาศ ที่ไม่ร้อนและแห้งแล้งจนเกินไป ส่งผลให้อุณหภูมิน้ำมีความเหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของสัตว์น้ำ เกษตรกรจึงเพิ่มอัตราการปล่อยลูกพันธุ์ และเพิ่มรอบการเลี้ยงมากขึ้น

ด้านราคา ในช่วงเดือนมกราคม – พฤศจิกายน 2560 ราคากุ้งขาวแวนนาไม ขนาด 70 ตัวต่อ กิโลกรัมที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ยเพิ่มขึ้น เนื่องจากความต้องการของตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ ยังมีอย่างต่อเนื่อง สำหรับราคาปลานิลขนาดกลางและราคาปลาดุกบิ๊กอุย ขนาด 2 – 4 ตัวต่อกิโลกรัม ที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ยลดลง ซึ่งเป็นการลดลงตามปริมาณผลผลิตที่ออกสู่ตลาดเพิ่มขึ้น

ด้านการส่งออก ในช่วงเดือนมกราคม – ตุลาคม 2560 สินค้าประมงที่ทั้งปริมาณและมูลค่า ส่งออกลดลง คือ ปลาและผลิตภัณฑ์ เนื่องจากประเทศญี่ปุ่นซึ่งเป็นตลาดหลักลดการนำเข้าจากไทย สำหรับปลาหมึกและผลิตภัณฑ์มีปริมาณส่งออกลดลง แต่มูลค่าส่งออกเพิ่มขึ้น เป็นผลจากประเทศคู่ค้าหลัก

อาทิ ญี่ปุ่น อิตาลี เกาหลีใต้ และสหรัฐอเมริกา มีความต้องการบริโภคเพิ่มขึ้น ส่วนกุ้งและผลิตภัณฑ์มีปริมาณและมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้น โดยเป็นการเพิ่มขึ้นตามความต้องการซื้อจากตลาดสำคัญ อาทิ ญี่ปุ่น จีน และเวียดนาม ที่มีอย่างต่อเนื่อง

สาขาบริการทางการเกษตร

สาขาบริการทางการเกษตรในปี 2560 ขยายตัวร้อยละ 4.7 เมื่อเทียบกับปี 2559 โดยการจ้างบริการเตรียมดิน ไถพรวนดิน และการเกี่ยวนวดข้าวเพิ่มขึ้น เนื่องจากเนื้อที่เพาะปลูกข้าวนาปรังเพิ่มขึ้นจากปริมาณน้ำต้นทุนในอ่างเก็บน้ำสำคัญมีเพียงพอต่อการเพาะปลูกและการเจริญเติบโตของต้นข้าว ขณะที่เนื้อที่เพาะปลูกข้าวนาปีเพิ่มขึ้นเช่นกัน เนื่องจากมีปริมาณน้ำฝนเพียงพอ ทำให้สามารถปลูกข้าวนาปีได้สองรอบตามปกติ แม้ว่าเนื้อที่เพาะปลูกข้าวบางส่วนในหลายจังหวัดทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคกลางจะได้รับความเสียหายจากอุทกภัย แต่การจ้างบริการทางการเกษตรในการผลิตข้าวภาพรวมยังคงเพิ่มขึ้น ในส่วนของอ้อยโรงงาน มีการใช้บริการทางการเกษตรเพิ่มขึ้นเช่นกัน เนื่องจากสภาพอากาศเอื้ออำนวย ประกอบกับราคาอ้อยที่อยู่ในเกณฑ์ดี และโรงงานน้ำตาลมีการส่งเสริมการปลูกอ้อยโรงงาน ทำให้เกษตรกรขยายเนื้อที่เพาะปลูกอ้อยเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา นอกจากนี้ ภาครัฐได้ดำเนินนโยบายลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตด้วยการส่งเสริมให้เกษตรกรรวมกลุ่มหรือเป็นวิสาหกิจชุมชนเพื่อใช้เครื่องจักรกลการเกษตรทดแทนแรงงานเพิ่มขึ้น ทั้งในด้านการเตรียมดินและการเก็บเกี่ยวผลผลิต ทำให้มีการใช้บริการทางการเกษตรเพิ่มขึ้น

สาขาป่านไม้

สาขาป่านไม้ในปี 2560 ขยายตัวร้อยละ 2.3 เมื่อเทียบกับปี 2559 โดยไม้ยางพารา ไม้ยูคาลิปตัส และรังนก มีผลผลิตเพิ่มขึ้น สำหรับไม้ยางพาราเพิ่มขึ้นจากการส่งเสริมของการยางแห่งประเทศไทย (กยท.) ในการตัดโค่นพื้นที่สวนยางพาราเก่าที่ให้ผลผลิตไม่คุ้มค่า และปลูกทดแทนด้วยยางพาราพันธุ์ดี หรือพืชเศรษฐกิจอื่น รวมถึงความต้องการไม้ท่อนเพื่อนำไปแปรรูปในอุตสาหกรรมต่าง ๆ เพิ่มขึ้น อาทิ อุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์ อุตสาหกรรมพลังงานทดแทน ด้านไม้ยูคาลิปตัสเพิ่มขึ้น เนื่องจากเป็นที่ต้องการของตลาดภายในประเทศและต่างประเทศ สามารถนำไปทำเป็นชิ้นไม้สับและแปรรูปผลิตภัณฑ์กระดาษ รวมถึงผลิตเชื้อเพลิงชีวภาพ สำหรับผลผลิตรังนกนางแอ่น มีการส่งออกเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปี 2559 เนื่องจากตลาดจีนหันมานำเข้ารังนกไทยอีกครั้งหลังจากที่ระงับการนำเข้ารังนกของทุกประเทศเมื่อ 5 ปีที่ผ่านมา ส่วนการผลิตครั้ง มีแนวโน้มดีขึ้นจากสภาพอากาศที่เอื้ออำนวย

แนวโน้มเศรษฐกิจการเกษตรปี 2561

แนวโน้มเศรษฐกิจการเกษตรในปี 2561 คาดว่าจะขยายตัวอยู่ในช่วงร้อยละ 3.0 - 4.0 ซึ่งทุกสาขาการผลิตขยายตัวเพิ่มขึ้น ได้แก่ สาขาพืช สาขาปศุสัตว์ สาขาประมง สาขาบริการทางการเกษตร และสาขาป่าไม้ โดยมีปัจจัยสนับสนุน ได้แก่

- การดำเนินนโยบายและมาตรการด้านการเกษตรต่าง ๆ ที่เกิดประโยชน์ต่อเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง โดยขยายผลให้ครอบคลุมทั้งประเทศ เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันด้วยการลดต้นทุนเพิ่มผลผลิต และพัฒนาคุณภาพของผลผลิตให้ตรงกับความต้องการของตลาด
- สภาพอากาศและปริมาณน้ำยังคงเอื้ออำนวยต่อการผลิตทางการเกษตร
- เศรษฐกิจโลกในปี 2561 มีทิศทางดีขึ้นต่อเนื่อง เป็นผลดีต่อการส่งออกสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ของไทย

สาขาพืช

สาขาพืชในปี 2561 คาดว่าจะขยายตัวอยู่ในช่วงร้อยละ 3.5 - 4.5 เนื่องจากในช่วงปลายปี 2560 ปริมาณน้ำใช้การได้ในอ่างเก็บน้ำหลัก ได้แก่ อ่างเก็บน้ำภูมิพล สิริกิติ์ แควน้อยบำรุงแดน และป่าสักชลสิทธิ์ เพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปี 2559 จึงคาดว่าจะมีปริมาณน้ำเพียงพอต่อการเพาะปลูกพืชฤดูแล้ง ประกอบกับการคาดการณ์ว่าสภาพอากาศในปี 2561 จะเป็นปกติและเอื้ออำนวยต่อการเพาะปลูกพืช รวมถึงการดำเนินนโยบายและมาตรการด้านการเกษตรต่าง ๆ ของภาครัฐอย่างต่อเนื่อง จะช่วยสนับสนุนให้การผลิตสินค้าพืชมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยสินค้าพืชที่คาดว่าจะมีปริมาณผลผลิตเพิ่มขึ้น ได้แก่ ข้าวนาปี ข้าวนาปรัง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อ้อยโรงงาน สับปะรดโรงงาน ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ลำไย ทูเรียน มังคุด และเงาะ สำหรับสินค้าพืชที่คาดว่าจะมีปริมาณผลผลิตลดลง ได้แก่ มันสำปะหลัง เนื่องจากราคามันสำปะหลังลดลงต่อเนื่อง ทำให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนไปปลูกอ้อยโรงงาน และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ที่ให้ผลตอบแทนดีกว่า อย่างไรก็ตาม ยังคงต้องติดตามสถานการณ์ต่าง ๆ ที่จะส่งผลกระทบต่อ การเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจในประเทศอย่างใกล้ชิด เช่น ความแปรปรวนของสภาพอากาศ และการระบาดของศัตรูพืชต่าง ๆ เป็นต้น เพื่อการปรับแผนการผลิตพืชอย่างเหมาะสมต่อไป

ด้านราคา สินค้าพืชในปี 2561 ที่คาดว่าจะราคาจะอยู่ในเกณฑ์ดี ได้แก่ ลำไย ทูเรียน มังคุด และเงาะ เนื่องจากความต้องการของตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศยังคงมีอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับเกษตรกรมีความรู้ในการพัฒนาคุณภาพสินค้าให้ตรงกับตามความต้องการของผู้บริโภคมากขึ้น สำหรับสินค้าพืชที่คาดว่าจะราคาจะใกล้เคียงกับปี 2560 ได้แก่ ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ยางพารา และปาล์มน้ำมัน

ด้านการส่งออก สินค้าพืชและผลิตภัณฑ์ที่มีแนวโน้มการส่งออกดีขึ้น ได้แก่ ข้าวรวม น้ำมันปาล์ม สับปะรดและผลิตภัณฑ์ ลำไยและผลิตภัณฑ์ ทูเรียนและผลิตภัณฑ์ และมังคุด เนื่องจากสินค้ามีคุณภาพดี และเศรษฐกิจของประเทศคู่ค้าสำคัญปรับตัวดีขึ้น อย่างไรก็ตาม อุปทานสินค้าเกษตรใน

ตลาดโลกที่มีอยู่มาก ราคาน้ำมันดิบที่มีแนวโน้มปรับตัวสูงขึ้น รวมถึงการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของโลก จะส่งผลกระทบต่อ การส่งออกสินค้าพืชและผลิตภัณฑ์ของไทยด้วย

สาขาปศุสัตว์

สาขาปศุสัตว์ในปี 2561 คาดว่าจะขยายตัวอยู่ในช่วงร้อยละ 1.3 – 2.3 โดยการผลิตสินค้าปศุสัตว์ทั้งไก่เนื้อ สุกร ไก่ โคเนื้อ และน้ำมันดิบ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เนื่องจากเกษตรกรมีการขยาย การเลี้ยงเพื่อรองรับความต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศที่มากขึ้น โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนา ระบบการเลี้ยงและการบริหารจัดการฟาร์มให้ได้มาตรฐานที่ดีขึ้น มีการดูแลเอาใจใส่และควบคุมฝ้าระวัง โรคระบาดอย่างต่อเนื่อง สำหรับการผลิตไก่เนื้อ ไก่ และสัตว์ปีกอื่น ๆ คาดว่าจะมีปริมาณเพิ่มขึ้นตาม ความต้องการบริโภคทั้งในประเทศและต่างประเทศ ด้านผลผลิตสุกร คาดว่าจะเพิ่มขึ้นตามความต้องการ บริโภคภายในประเทศ ประกอบกับมีการพัฒนาฟาร์มเลี้ยงและโรงฆ่าสัตว์ที่ได้มาตรฐาน และการจัดการ ฟาร์มที่ถูกสุขอนามัย ทำให้อัตราการสูญเสียสุกรมีชีวิตในระหว่างการเลี้ยงลดลง ส่วนปริมาณการผลิต โคเนื้อ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากโครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อเพื่อรองรับความต้องการบริโภค สำหรับการผลิตน้ำมันดิบมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เนื่องจากมีระบบการเลี้ยงและการบริหารจัดการฟาร์มที่ดี มีการ ปรับการเลี้ยงเป็นฟาร์มขนาดกลางและขนาดใหญ่ รวมทั้งการส่งเสริมให้ใช้เทคโนโลยีในการพัฒนา คุณภาพน้ำมันโค อย่างไรก็ตาม ยังต้องมีการติดตามสถานการณ์ด้านสภาพอากาศที่อาจมีความแปรปรวน การเกิดโรคระบาดในสัตว์ เช่น โรคไข้หวัดนก โรคปากและเท้าเปื่อย รวมทั้งราคาน้ำมันและวัตถุดิบ อาหารสัตว์ที่อาจส่งผลกระทบต่อการผลิตสินค้าปศุสัตว์ได้

ด้านราคา สินค้าปศุสัตว์ในปี 2561 คาดว่าจะมีราคาที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ยอยู่ในระดับใกล้เคียง กับปี 2560 โดยราคาไก่เนื้อ ไก่ และน้ำมันดิบ อาจปรับขึ้นเล็กน้อย เนื่องจากการควบคุมระดับปริมาณ ผลผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด และการปรับปรุงคุณภาพน้ำมันดิบให้ได้ตามกำหนด มาตรฐานของการรับซื้อน้ำมันดิบ ขณะที่ราคาสุกรและโคเนื้ออาจลดลงเล็กน้อยจากปริมาณผลผลิต ที่คาดว่าจะเพิ่มขึ้น

ด้านการส่งออก คาดว่าการส่งออกสินค้าปศุสัตว์ในปี 2561 จะขยายตัวได้ดี เนื่องจากประเทศ คู่ค้ามีความเชื่อมั่นในคุณภาพสินค้าปศุสัตว์ของไทย ประกอบกับสถานการณ์การเกิดโรคไข้หวัดนกใน ต่างประเทศในช่วงที่ผ่านมา ทำให้หลายประเทศมีการจำกัดสัตว์ปีกจำนวนมากและต้องนำเข้าเนื้อสัตว์ปีก ส่งผลให้ไทยมีโอกาสในการขยายตลาดส่งออกเนื้อสัตว์ปีกและผลิตภัณฑ์ได้มากขึ้น สำหรับการส่งออก เนื้อไก่และผลิตภัณฑ์มีแนวโน้มขยายตัวได้ดีในตลาดญี่ปุ่น สหภาพยุโรป อาเซียน และเกาหลีใต้ ด้านการ ส่งออกเนื้อสุกรและผลิตภัณฑ์อาจชะลอตัวลงตามความต้องการของประเทศเพื่อนบ้านที่มีแนวโน้มลดลง สำหรับการส่งออกนมและผลิตภัณฑ์มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากความต้องการของตลาดอาเซียนที่คาดว่าจะยังมีอยู่อย่างต่อเนื่อง

สาขาประมง

สาขาประมงในปี 2561 คาดว่าจะขยายตัวอยู่ในช่วงร้อยละ 2.0 – 3.0 โดยผลผลิตกุ้งทะเลเพาะเลี้ยงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากปี 2560 เนื่องจากเกษตรกรมีการพัฒนาการเลี้ยงและปรับเปลี่ยนการเลี้ยงให้เหมาะสมในแต่ละพื้นที่ รวมทั้งมีการบริหารจัดการฟาร์มอย่างเป็นระบบได้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังเป็นผลจากราคาที่จูงใจให้ขยายพื้นที่การผลิตและปล่อยลูกพันธุ์เพิ่มขึ้น สำหรับผลผลิตจากการทำประมงทะเล คาดว่าจะมีแนวโน้มดีขึ้นจากการปรับตัวของผู้ประกอบการเรือประมง ส่วนผลผลิตประมงน้ำจืด มีทิศทางเพิ่มขึ้นจากการคาดการณ์ว่าปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำสำคัญมีมากกว่าปี 2560 ทำให้มีปริมาณน้ำเพียงพอต่อการเลี้ยงปลาน้ำจืด นอกจากนี้ ยังมีปัจจัยบวกจากการยกระดับมาตรฐานฟาร์มเลี้ยงให้ได้มาตรฐาน GAP และการวางแผนการผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดมากขึ้น

ด้านราคา ราคากุ้งขาวแวนนาไมที่เกษตรกรขายได้ คาดว่ายังอยู่ในเกณฑ์ดี เนื่องจากความต้องการของตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศเพิ่มขึ้น สำหรับราคาปลานิลและราคาปลาอุกที่เกษตรกรขายได้ คาดว่าจะอยู่ในระดับใกล้เคียงกับปี 2560

ด้านการส่งออก คาดว่าจะขยายตัวตามความต้องการของประเทศผู้นำเข้าหลัก คือ สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และจีน อีกทั้งยังมีปัจจัยบวกจากการที่ประเทศไทยได้รับการปรับสถานะเรื่องปัญหาการค้ามนุษย์จากสหรัฐอเมริกาให้อยู่ในระดับ 2 ต้องจับตามองเป็นพิเศษ (Tier 2 Watch List) จากที่เคยอยู่ในระดับ 3 (Tier 3) ที่เกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์อย่างร้ายแรง ส่งผลดีต่อความเชื่อมั่นของประเทศคู่ค้าที่มีต่อสินค้าประมงของไทย

สาขาบริการทางการเกษตร

สาขาบริการทางการเกษตรในปี 2561 คาดว่าจะขยายตัวอยู่ในช่วงร้อยละ 2.0 – 3.0 เนื่องจากเนื้อที่เพาะปลูกข้าวนาปรังและข้าวนาปี มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากสภาพอากาศและปริมาณน้ำที่เอื้ออำนวยต่อการผลิตข้าว ทำให้การจ้างบริการเตรียมดิน ไถพรวนดิน และเกี่ยวนวดข้าว เพิ่มขึ้นในส่วนของอ้อยโรงงาน คาดว่าจะมีการใช้บริการรถเก็บเกี่ยวอ้อยเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปี 2560 เนื่องจากการขยายเนื้อที่ปลูกอ้อยโรงงานในช่วงปี 2560 นอกจากนี้ ภาครัฐยังได้ส่งเสริมให้เกษตรกรรวมกลุ่มเพื่อใช้เครื่องจักรกลการเกษตรทดแทนแรงงานเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งเริ่มมีการนำโดรน (Drone) หรือที่เรียกว่า เกษตรอากาศยาน มาใช้ในการให้บริการทางการเกษตรมากขึ้น เช่น การฉีดพ่นสารเคมี ฮอร์โมน และอาหารเสริมให้กับพืช เป็นต้น

สาขาป่าไม้

สาขาป่าไม้ในปี 2561 คาดว่าจะขยายตัวอยู่ในช่วงร้อยละ 1.5 – 2.5 เนื่องจากไม้ยางพารา มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากเป้าหมายการตัดโค่นพื้นที่สวนยางพาราเก่าและปลูกทดแทนด้วยยางพาราพันธุ์ดี หรือพืชเศรษฐกิจอื่น ซึ่งการยางแห่งประเทศไทย (กยท.) ได้กำหนดเป้าหมายการตัดโค่นพื้นที่ปี 2561 ไว้ที่ 400,000 ไร่ ด้านไม้ยูคาลิปตัส คาดว่าจะเพิ่มขึ้นตามความต้องการตลาดทั้งในและต่างประเทศ เพื่อใช้ผลิตเป็นไม้ท่อน ไม้แปรรูป และเป็นวัตถุดิบป้อนอุตสาหกรรมกระดาษและโรงงานไฟฟ้าชีวมวล นอกจากนี้ การเปิดตลาดริงนกของจีนได้อีกครั้ง คาดว่าจะทำให้การผลิตริงนกเพิ่มขึ้น ส่วนการผลิตครั้ง คาดว่าจะมีทิศทางดีขึ้นเมื่อเทียบกับปี 2560

ตารางที่ 5 อัตราการเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเกษตร

หน่วย: ร้อยละ

สาขา	2560	2561
ภาคเกษตร	5.3	3.0 – 4.0
พืช	6.8	3.5 – 4.5
ปศุสัตว์	2.0	1.3 – 2.3
ประมง	2.2	2.0 – 3.0
บริการทางการเกษตร	4.7	2.0 – 3.0
ป่าไม้	2.3	1.5 – 2.5

ที่มา: กองนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 6 ผลผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญ (ปีปฏิทิน)

หน่วย: ล้านตัน

สินค้า	2559	2560***	การเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)
ข้าวนาปี	25.49	23.71	-6.98
ข้าวนาปรัง	3.11	7.19	131.37
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	4.33	4.47	3.36
มันสำปะหลัง	31.62	30.34	-4.05
อ้อยโรงงาน (รวมพันธุ์)	90.57	104.82	15.74
สับปะรดโรงงาน	2.01	2.17	7.94
ยางพารา (ยางแผ่นดิบ)	4.34	4.51	3.74
ปาล์มน้ำมัน	11.42	13.51	18.33
ลำไย (พันธุ์)	757.18	1,019.73	34.68
ทุเรียน (พันธุ์)	517.96	616.12	18.95
มังคุด (พันธุ์)	187.37	217.14	15.89
เงาะ (พันธุ์)	195.18	252.21	29.22
ไก่เนื้อ (ล้านตัว)	1,405.49	1,470.26	4.61
สุกรมีชีวิต (ล้านตัว)	18.87	19.25	2.03
ไข่ไก่ (ล้านฟอง)	13,280.30	14,037.23	5.70
โคเนื้อ (ล้านตัว)	0.92	0.96	5.00
นํ้านมดิบ (ล้านลิตร)	1.16	1.20	3.15
ปลาดุก (พันธุ์)	106.86	110.82	3.70
ปลานิล* (พันธุ์)	141.57	153.78	8.62
กุ้งทะเลเพาะเลี้ยง* (พันธุ์)	184.65	186.55	1.03
สัตว์น้ำที่ขึ้นท่าเทียบเรือของภาคใต้** (พันธุ์)	138.48	123.27	-10.99

ที่มา: ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

* กรมประมง (ข้อมูลปลานิล เดือนมกราคม - ตุลาคม สำหรับข้อมูลกุ้งทะเลเพาะเลี้ยงตามใบอนุญาต เคลื่อนย้ายสัตว์น้ำ เดือนมกราคม - กันยายน)

** ทำเทียบเรือประมงขององค์การสะพานปลาในภาคใต้ (ข้อมูลเดือนมกราคม - สิงหาคม)

หมายเหตุ: *** ข้อมูลพยากรณ์ ณ เดือนพฤศจิกายน 2560

ตารางที่ 7 ราคาสินค้าเกษตรที่เกษตรกรขายได้

หน่วย: บาท/กิโลกรัม

สินค้า	2559		2560	การเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)
	ทั้งปี	ม.ค.-พ.ย.	ม.ค.-พ.ย.	
ข้าวเปลือกเจ้าความชื้น 15% (บาท/ตัน)	7,545	7,609	7,830	2.90
ข้าวนาปีหอมมะลิ (บาท/ตัน)	8,795	8,614	11,027	28.01
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ความชื้น 14.5%	7.01	7.03	6.07	-13.66
หัวมันสำปะหลังสดคละ	1.59	1.60	1.47	-8.13
อ้อยโรงงาน (บาท/ตัน)	801	766	969	26.50
สับปะรดโรงงาน	10.18	10.38	5.14	-50.48
ยางแผ่นดิบชั้น 3	48.81	46.64	57.66	23.63
ผลปาล์มน้ำมันทั้งทะลายมีน้ำหนัก >15 กก.	5.41	5.41	4.17	-22.92
ลำไยเกรด A	33.24	33.04	22.17	-32.90
ทุเรียนหมอนทองคละ	62.96	62.96	71.81	14.06
มังคุดคละ	35.56	35.56	40.10	12.77
เงาะโรงเรียนคละ	34.20	34.20	25.39	-25.76
ไถ่รุ่นพันธุ์เนื้อ	37.34	37.52	37.36	-0.43
สุกร น้ำหนัก 100 กก. ขึ้นไป	66.96	67.41	59.76	-11.35
ไข่ไก่สดคละ (บาท/ร้อยฟอง)	295	296	266	-10.14
โคเนื้อขนาดกลางน้ำหนัก 350 – 450 กก. (บาท/ตัว)	36,104	36,210	33,799	-6.66
น้ำมันดิบ	18.02	18.01	18.09	0.44
กุ้งขาวแวนนาไม ขนาด 70 ตัว/กก.	180	179	186	3.91
ปลานิลขนาดกลาง	57.82	57.65	57.41	-0.42
ปลาดุกบิ๊กอุย ขนาด 2 – 4 ตัว/กก.	48.00	47.97	46.22	-3.65

ที่มา: ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 8 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ที่สำคัญ

สินค้า	ปริมาณ (พันตัน)			มูลค่า (ล้านบาท)		
	ม.ค.-ต.ค.		การเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	ม.ค.-ต.ค.		การเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)
	2559	2560		2559	2560	
สินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์	-	-	-	994,695.66	1,119,358.16	12.53
ข้าวรวม (ล้านตัน)	7.72	8.99	16.33	121,569.53	134,352.66	10.52
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	435.06	294.50	-32.31	3,752.80	2,117.41	-43.58
มันสำปะหลังและผลิตภัณฑ์ (ล้านตัน)	7.66	7.83	2.23	64,397.87	58,074.54	-9.82
น้ำตาลและผลิตภัณฑ์ (ล้านตัน)	6.20	5.20	-16.10	82,516.82	86,642.95	5.00
ยางพารา (ล้านตัน)	2.66	2.67	0.35	132,357.27	181,290.25	36.97
น้ำมันปาล์ม	102.56	218.46	113.01	3,938.53	6,524.46	65.66
สับปะรดและผลิตภัณฑ์	497.78	575.24	15.56	24,687.70	23,371.05	-5.33
ลำไยและผลิตภัณฑ์	377.56	701.65	85.84	13,670.98	24,752.53	81.06
ทุเรียนและผลิตภัณฑ์	413.18	476.80	15.40	19,210.18	22,818.77	18.78
มังคุด	137.94	203.29	47.37	4,092.70	7,372.07	80.13
เงาะและผลิตภัณฑ์	8.65	14.79	71.04	459.54	447.44	-2.63
ผักและผลิตภัณฑ์	413.58	463.04	11.96	20,739.52	24,367.35	17.49
เนื้อไก่และผลิตภัณฑ์	564.55	622.36	10.24	72,824.94	79,451.93	9.10
เนื้อสุกรและผลิตภัณฑ์	12.71	11.27	-11.32	2,063.84	1,812.51	-12.18
ไข่ไก่สด (ล้านฟอง)	78.03	78.19	0.20	268.81	244.32	-9.11
โคมีชีวิต (พันตัว)	201.81	132.50	-34.34	878.77	1,721.04	95.85
นมและผลิตภัณฑ์	199.29	225.83	13.32	8,276.49	8,663.17	4.67
ปลาและผลิตภัณฑ์	812.57	734.99	-9.55	91,425.73	89,158.00	-2.48
ปลาหมึกและผลิตภัณฑ์	44.75	40.80	-8.82	9,594.33	10,353.65	7.91
กุ้งและผลิตภัณฑ์	169.38	176.46	4.18	55,515.61	58,681.81	5.70
ผลิตภัณฑ์จากป่า	31.97	24.70	-22.74	1,321.20	1,298.19	-1.74

ที่มา: ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร โดยความร่วมมือของกรมศุลกากร

หมายเหตุ: สินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ หมายถึง สินค้าในพิกัดศุลกากร ตอนที่ 1-24, 35.05.10, 35.05.20, 40.01, 40.05, 44.03,

50.01 - 50.03, 52.01

การประเมินประสิทธิภาพโลจิสติกส์ภาคการเกษตร

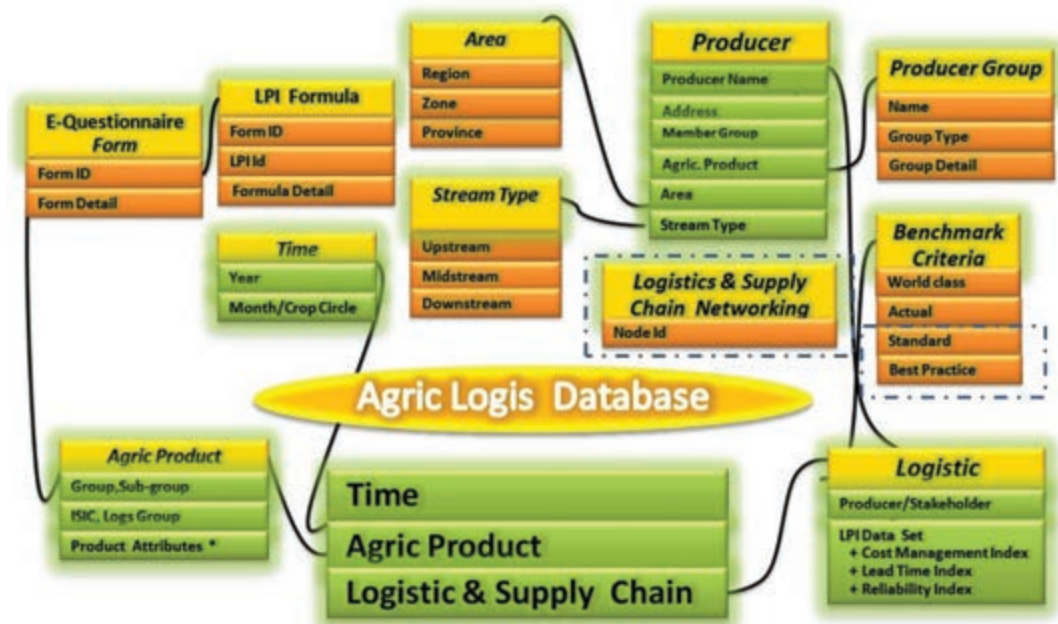
การประเมินประสิทธิภาพโลจิสติกส์ภาคการเกษตร

ส่วนนโยบายและแผนพัฒนาระบบโลจิสติกส์ด้านการเกษตร
กองนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร

สภาวิชาชีพชั้นสูงด้านการจัดการโซ่อุปทาน (Council of Supply Chain Management Professionals: CSCMP) สหรัฐอเมริกา ปี 2556 ให้คำจำกัดความคำว่า “โลจิสติกส์” หมายถึง กระบวนการในการวางแผน การนำแผนไปสู่การปฏิบัติ และการควบคุมเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายและเก็บรักษาสินค้า/บริการ รวมถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้องตั้งแต่ จุดกำเนิด ไปยังจุดบริโภค อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับความต้องการของลูกค้าโดยครอบคลุมทั้งการเคลื่อนย้ายขาเข้า ขาออก ภายในและภายนอกองค์กร

ในช่วงที่ผ่านมา การดำเนินการเกี่ยวกับระบบโลจิสติกส์ภาคการเกษตรยังไม่มี ความชัดเจน เนื่องจากไม่มีระบบฐานข้อมูลด้านการบริหารจัดการโลจิสติกส์ตลอดโซ่อุปทาน รวมทั้งยังไม่มี การจัดทำตัวชี้วัด ประสิทธิภาพด้านโลจิสติกส์ภาคการเกษตร เพื่อใช้เป็นเกณฑ์วัดระดับการพัฒนาของเกษตรกร และสถาบันเกษตรกร ทำให้หน่วยงานรัฐไม่สามารถติดตามและประเมินผลได้อย่างจริงจัง สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (สศก.) โดยมอบหมายจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กษ.) จึงเห็นถึงความจำเป็นที่ต้องเร่งดำเนินการในเรื่องดังกล่าว เพื่อให้การกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาด้านการบริหารจัดการระบบโลจิสติกส์การเกษตร สามารถขับเคลื่อนและมีการบูรณาการกับภาคส่วนอื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดย สศก. ได้สร้างระบบฐานข้อมูล และตัวชี้วัดประสิทธิภาพโลจิสติกส์สินค้าเกษตร (Agricultural Logistics Performance Index: ALPI) ซึ่งเมื่อปี 2558 ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติและสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ดำเนินโครงการการศึกษาและวิจัยโลจิสติกส์และโซ่อุปทานสินค้าเกษตรที่สำคัญ (ข้าว มันสำปะหลัง ยางพารา ทุเรียน และหน่อไม้ฝรั่ง) โดยมีการสร้าง Web Application ระบบการประเมินประสิทธิภาพด้านโลจิสติกส์สินค้า มีทั้งโปรแกรมฐานข้อมูล และโปรแกรมการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดทำตัวชี้วัดประสิทธิภาพด้านโลจิสติกส์เกษตร (Agricultural Logistics Performance Index: ALPI) โครงสร้างฐานข้อมูล (Agricultural Logistics-Data Dimensions) มีคุณลักษณะในเรื่อง 1) ฐานเวลา (Time) ปี/เดือน/วงรอบ/ฤดูกาล 2) พื้นที่ (Area) ภาค/จังหวัด/เขตเศรษฐกิจการเกษตร 3) ผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder) เกษตรกร/สถาบันเกษตรกร/พ่อค้า/ผู้ประกอบการ 4) ผลิตภัณฑ์ (Product) และ 5) ดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน (LPI Dimensions) จำแนกตามกิจกรรมโลจิสติกส์หลัก (Logistics Management Activities) 9 กิจกรรม ได้แก่ 1) การให้บริการแก่ลูกค้า 2) การจัดซื้อจัดหา 3) การสื่อสารด้านโลจิสติกส์ 4) การขนส่ง 5) การบริหารคลังสินค้า 6) การวางแผนความต้องการลูกค้า 7) การบริหารสินค้าคงคลัง 8) การจัดการเครื่องมือ เครื่องใช้ และการบรรจุหีบห่อ 9) โลจิสติกส์ย้อนกลับ ซึ่งประกอบด้วย 3 มิติ ได้แก่ มิติต้นทุน (Cost Management) มิติเวลา (Lead Time) และมิติความน่าเชื่อถือ (Reliability)

โครงสร้างฐานข้อมูลการประเมินดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพด้านโลจิสติกส์สินค้าเกษตร

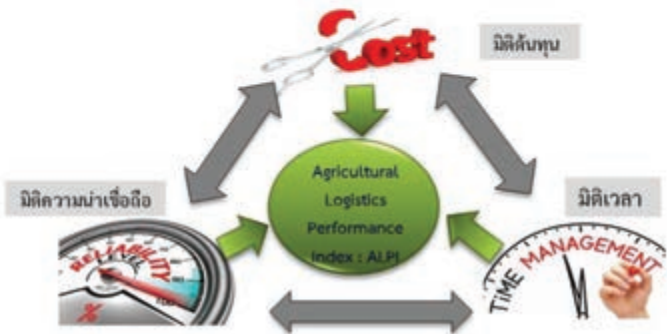

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ในการดำเนินการจัดทำระบบฐานข้อมูล ALPI ข้างต้นของ สศก. ถือได้ว่า ประเทศไทยเป็นประเทศแรก ๆ ในภูมิภาคอาเซียนที่มีการประเมินประสิทธิภาพด้านโลจิสติกส์สินค้าเกษตร ในขณะที่กลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน พบว่า ส่วนใหญ่แล้วยังอยู่ในช่วงเริ่มต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประเทศเวียดนาม อินโดนีเซีย และมาเลเซีย ที่เริ่มมีการประเมินประสิทธิภาพด้านโลจิสติกส์ในปี 2556

สศก. ได้ดำเนินการจัดทำข้อมูลการประเมินประสิทธิภาพโลจิสติกส์สินค้าเกษตร (Agricultural Logistics Performance index : ALPI) ใน 3 มิติ ได้แก่ มิติด้านต้นทุน มิติด้านเวลา และมิติด้านความน่าเชื่อถือ ครอบคลุมสินค้า 11 ชนิด ได้แก่ ข้าว มันสำปะหลัง ยางพารา ปาล์มน้ำมัน สับปะรด มะม่วง ทูเรียน หน่อไม้ฝรั่ง พริก โคนม และกุ้งแวนนาไม

ผลการประเมินประสิทธิภาพโลจิสติกส์สินค้าเกษตร (ALPI)

<p>สินค้าพืช 9 ชนิด</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ข้าว <ul style="list-style-type: none"> - ข้าวขาว - ข้าวหอมมะลิ 2. มันสำปะหลัง 3. ยางพารา 4. ปาล์มน้ำมัน 5. ทุเรียน 6. มะม่วง 7. สับปะรด 8. พริก 9. หน่อไม้ฝรั่ง 	<p>สินค้าปศุสัตว์ 1 ชนิด</p> <ul style="list-style-type: none"> - ไก่ชนและผลิตภัณฑ์ <p>สินค้าประมง 1 ชนิด</p> <ul style="list-style-type: none"> - กุ้งขาวแวนนาไม 	<p>สินค้าในพื้นที่แปลงใหญ่</p> <ul style="list-style-type: none"> - พืชผัก จังหวัดกำแพงเพชร - ข้าวหอมมะลิ จังหวัดอุดรธานี - ปลานิล จังหวัดเชียงราย
---	---	--

นอกจากนี้ ยังได้มีการดำเนินการจัดทำข้อมูล ALPI สินค้าเกษตรในพื้นที่แปลงใหญ่ 3 แห่ง ได้แก่

- พืชผัก จังหวัดกำแพงเพชร
- ข้าวหอมมะลิ จังหวัดอุดรธานี
- ปลานิล จังหวัดเชียงราย

ตารางที่ 1 รายละเอียดข้อมูลการประเมินประสิทธิภาพโลจิสติกส์สินค้าเกษตร 3 ชนิด ในพื้นที่ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

สินค้าเกษตร/ จังหวัด	มิติตนทุน (ร้อยละต่อยอดขาย)					มิติวเวลา (นาที/ชม./วัน)			มิตินำเข้าเชื้อถั่ว (ร้อยละต่อยอดขาย)	
	ค่าขนส่ง	ค่าเก็บรักษา ปัจจัยการผลิตและ ผลผลิต	ค่าบริหาร จัดการ โลจิสติกส์	ต้นทุน เก็บเกี่ยว	ต้นทุน โลจิสติกส์ รวม	ระยะเวลา จัดการผลผลิต ก่อนขนส่ง ¹	ระยะเวลาขนส่ง ผลผลิต	อัตราความสามารถ ในการจัดส่งผลผลิต ให้ลูกค้า ²	อัตราความสูญเสีย ของผลผลิต ³	
พืชผัก จังหวัดกำแพงเพชร										
เกษตรกร	0.59	0.09	0.06	0.10	0.84	30 นาที	4 ชม.	15 นาที	96.00	4.00
สถาบันเกษตรกร	8.27	0.29	0.86	-	9.42	24 ชม.	6 ชม.	2 ชม.	98.00	3.00
ปศุสัตว์ จังหวัดเชียงราย										
เกษตรกร	0.06	0.08	0.01	3.64	3.79	7 วัน	0 ชม.	30 นาที	96.05	3.00
สถาบันเกษตรกร	6.66	2.13	0.49	0.34	9.62	7 วัน	4 ชม.	3 ชม.	98.56	0.09
ข้าวหอมมะลิ จังหวัดอุตรดิตถ์										
เกษตรกร	0.60	-	-	5.54	6.14	3 ชม.	13 วัน	2 ชม.	98.00	10.00
สถาบันเกษตรกร	2.30	1.05	0.34	-	4.23	1 วัน	2 วัน	1 ชม.	99.00	3.00

หมายเหตุ : 1 ระยะเวลาจัดการผลผลิตก่อนขนส่ง หมายถึง ระยะเวลาที่เกี่ยวข้อง รวบรวม คัดแยก บรรจุภัณฑ์ ก่อนขนส่ง

2 อัตราความสามารถในการจัดส่งผลผลิตให้ลูกค้า หมายถึง ความสามารถในการจัดส่งครบตามจำนวน และตรงเวลาดำเนินการ

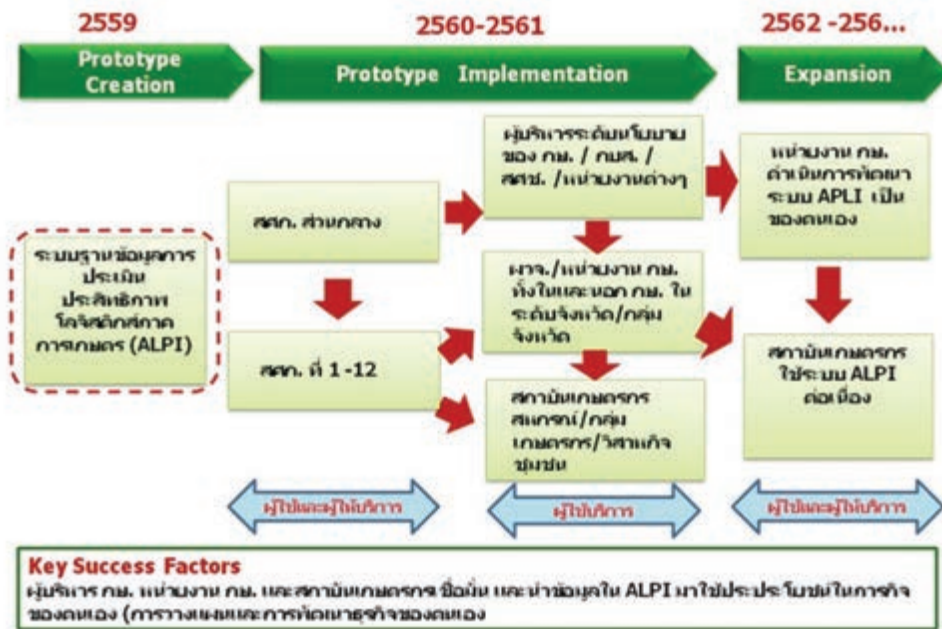
3 อัตราความสูญเสียของผลผลิต หมายถึง ความสูญเสียตั้งแต่ระดับฟาร์มจนถึงตลาดปลายทาง

จากการจัดทำข้อมูล ALPI ภาพรวมสินค้าเกษตรทั้ง 3 ชนิดในพื้นที่แปลงใหญ่ พบว่า ส่วนใหญ่ ต้นทุนโลจิสติกส์ต่อยอดขาย เป็นของสถาบันเกษตรกรซึ่งเป็นผู้รวบรวมและจัดส่งให้ลูกค้าทั้งในและต่างจังหวัด ทำให้ต้นทุนอยู่ในช่วงร้อยละ 4.23 - 9.62 ระยะเวลาการขนส่งไม่เกิน 3 ชั่วโมง อัตราความสามารถจัดส่งผลผลิตให้ลูกค้าได้ครบตามจำนวนและตรงเวลาดำเนินการ คิดเป็นร้อยละ 96 - 99 และอัตราความสูญเสียไม่เกินร้อยละ 4 ยกเว้นข้าวหอมมะลิ เนื่องจากมีการร่วงหล่นของเมล็ดข้าวจากการเก็บเกี่ยวด้วยเครื่องจักรของเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 10

ดังนั้น การจัดทำข้อมูลการประเมินประสิทธิภาพโลจิสติกส์สินค้าเกษตร (ALPI) ถือเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะทำให้การวางแผนการพัฒนาระบบโลจิสติกส์และโซ่อุปทานด้านการเกษตรมีความชัดเจน และเป็นไปทิศทางที่สอดคล้องกับปัญหาของเกษตรกรในระดับพื้นที่ทั้งในปัจจุบันและในอนาคต โดยมีค่า Benchmark ของตัวชี้วัดโลจิสติกส์สินค้าเกษตรเป็นตัวขับเคลื่อน อย่างไรก็ตาม การดำเนินการในเรื่องนี้ถือเป็นเรื่องใหม่สำหรับเจ้าหน้าที่สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (สศก.) และเจ้าหน้าที่หน่วยงานอื่นของ กษ. และด้วยข้อจำกัดในเรื่องอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ในส่วนกลางของ สศก. ที่จะต้องขับเคลื่อนเรื่องนี้ในระยะต่อไป คณะผู้จัดทำได้จัดทำแผนการดำเนินการระยะต่อไป (Road Map) โดยให้ความสำคัญกับการสร้างเครือข่ายเจ้าหน้าที่ของ สศก. เพื่อดำเนินการรวบรวมและจัดทำตัวชี้วัด ALPI ให้ครอบคลุมทุกกลุ่มสินค้าเกษตร พร้อมกับการขับเคลื่อนให้หน่วยงานของ กษ. และสถาบันเกษตรกร นำผลการศึกษาไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ต่อไป

แผนการดำเนินงาน (Implementation Roadmap) ในระยะต่อไป

**การขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรอินทรีย์
ภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนา
เกษตรอินทรีย์แห่งชาติ พ.ศ. 2560-2564**

การขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ ภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2564

ส่วนนโยบายและแผนพัฒนาเกษตรกรรมและองค์กรเกษตรกร
กองนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร

การขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ ภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2564 มุ่งสู่เป้าหมาย ในการมีพื้นที่เกษตรอินทรีย์ไม่น้อยกว่า 600,000 ไร่ ภายในปี 2564 เพิ่มจำนวนเกษตรกรที่ทำเกษตรอินทรีย์ไม่น้อยกว่า 30,000 ราย ภายในปี 2564 เพิ่มสัดส่วนตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์ในประเทศต่อตลาดส่งออกให้มีสัดส่วนตลาดในประเทศร้อยละ 40 ต่อตลาดส่งออกร้อยละ 60 รวมทั้งยกระดับกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์วิถีพื้นบ้านเพิ่มขึ้น เพื่อให้เป็นไปตามวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยเป็นผู้นำในระดับภูมิภาค ด้านการผลิต การบริโภค การค้าสินค้า และการบริการเกษตรอินทรีย์ ที่มีความยั่งยืน และเป็นที่ยอมรับในระดับสากล”

1. สาระสำคัญของยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2564
ประกอบด้วย 4 ยุทธศาสตร์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ส่งเสริมการวิจัย การสร้างและเผยแพร่องค์ความรู้ และนวัตกรรมเกษตรอินทรีย์

กลยุทธ์ 1.1 ส่งเสริมการวิจัย การสร้างและเผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์

1.2 เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องเกษตรอินทรีย์แก่เกษตรกร สถาบันเกษตรกร บุคลากรที่เกี่ยวข้องและประชาชนทั่วไป

1.3 สร้างฐานข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาเกษตรอินทรีย์

ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาการผลิตสินค้าและบริการเกษตรอินทรีย์

กลยุทธ์ 2.1 พัฒนาศักยภาพการผลิตเกษตรอินทรีย์

2.2 บริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐานที่เอื้อต่อการผลิตเกษตรอินทรีย์อย่างมีประสิทธิภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาการตลาดสินค้าและบริการ และการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์

กลยุทธ์ 3.1 ผลักดันมาตรฐานและระบบการตรวจสอบรับรองเกษตรอินทรีย์

3.2 ส่งเสริมและพัฒนาตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์และบริการที่เกี่ยวข้องกับเกษตรอินทรีย์

3.3 การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์สู่ผู้บริโภค

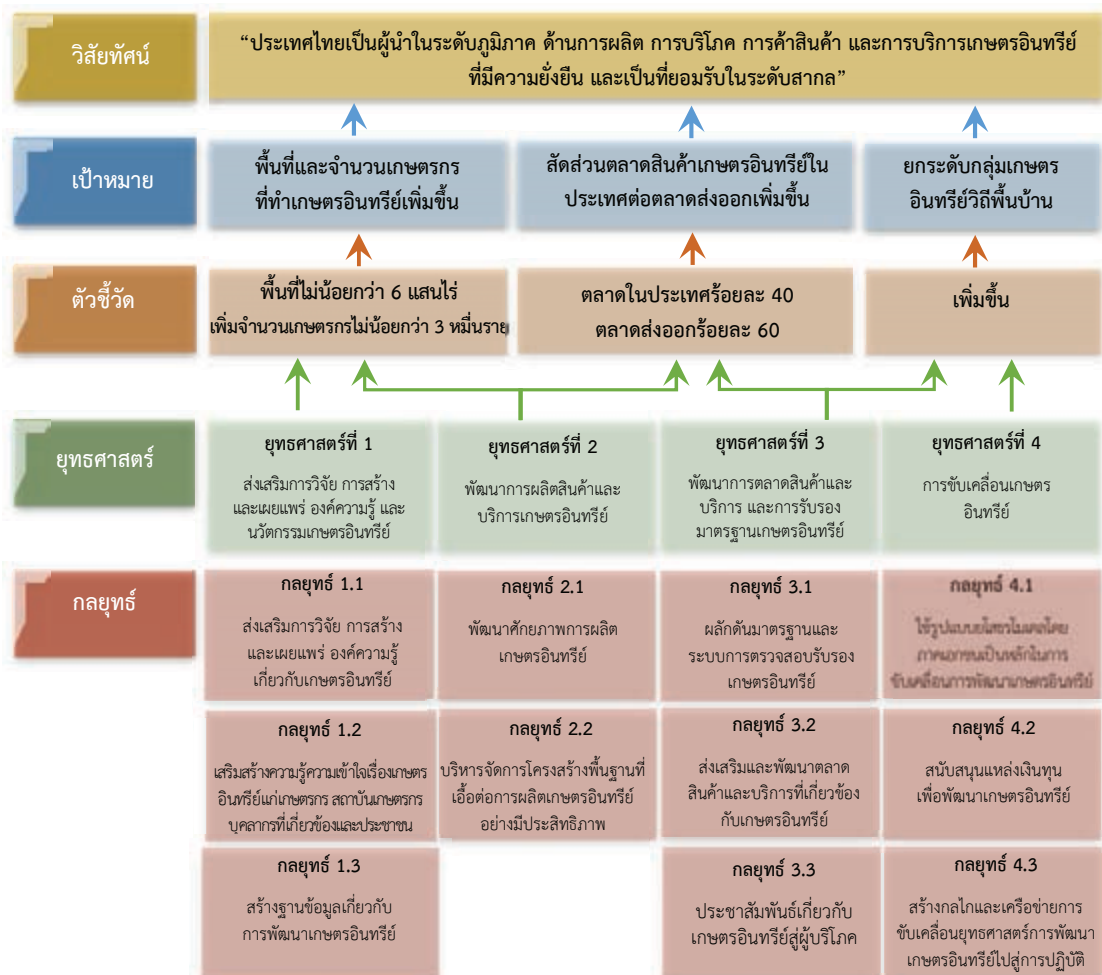
ยุทธศาสตร์ที่ 4 การขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์

กลยุทธ์ 4.1 ใช้รูปแบบบิโอสโตร์โมเดลโดยภาคเอกชน เป็นหลักในการขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรอินทรีย์

4.2 สนับสนุนแหล่งเงินทุนเพื่อพัฒนาเกษตรอินทรีย์

4.3 สร้างกลไกและเครือข่ายการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรอินทรีย์ไปสู่การปฏิบัติ

แผนผังยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2564

2. กลไกการขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรอินทรีย์

แนวทางการขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรอินทรีย์อย่างบูรณาการ โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงกลาโหม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงการคลัง สำนักนายกรัฐมนตรี สภาเกษตรกรแห่งชาติ สถาบันเกษตรกร ภาควิชาเครือข่ายเกษตรอินทรีย์และภาคเอกชน ผ่านกลไกการกำกับดูแล การขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ ในรูปแบบคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ และคณะทำงาน ซึ่งจะทำให้เกิดการเชื่อมโยงการขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ทั้งระดับประเทศ ระดับภูมิภาค

และระดับจังหวัด เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2564 ดังนี้

- คณะกรรมการพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ โดยรองนายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ มีอำนาจหน้าที่ กำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ระดับชาติ ดำเนินการบูรณาการแนวทาง มาตรการ แผนงาน และงบประมาณในภาพรวมกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งจัดระบบการประสานงานและการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ เพื่อผลักดันและขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ของประเทศ

- คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ โดยปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธานอนุกรรมการ มีอำนาจหน้าที่พิจารณาเสนอแผนงาน/โครงการ งบประมาณ กำหนดแนวทางและมาตรการ หรือกลไกในการประสานความร่วมมือระหว่างส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยบูรณาการร่วมกับคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ พร้อมทั้งกำกับและติดตามผลการปฏิบัติงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรอินทรีย์ และรายงานผลการดำเนินการต่อคณะกรรมการพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ

- คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ระดับภาค 6 คณะ ประกอบด้วย ภาคเหนือ มีอธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน เป็นประธานอนุกรรมการ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อธิบดีกรมวิชาการเกษตร เป็นประธานอนุกรรมการ ภาคกลาง อธิบดีกรมการข้าว เป็นประธานอนุกรรมการ ภาคตะวันออก เลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เป็นประธานอนุกรรมการ ภาคใต้ อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ เป็นประธานอนุกรรมการ และ ภาคใต้ชายแดน มีเลขาธิการสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ เป็นประธานอนุกรรมการ ทั้งนี้ แต่ละคณะจะมีหน่วยงานในสังกัดของประธานอนุกรรมการเป็นฝ่ายเลขานุการ มีอำนาจหน้าที่ จัดทำแผนปฏิบัติการแบบบูรณาการเพื่อขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์ในระดับภาค แบบครบวงจร และประสานงานเพื่อให้เกิดการดำเนินงานและการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ในระดับภาค ร่วมกับคณะทำงานขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ของจังหวัด และคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ ให้เป็นไปตามยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ พ.ศ. 2560-2564 พร้อมทั้งกำกับ ดูแล ติดตามและรายงานผลการขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ในภาพรวม ตามแผนบูรณาการระดับภาค ต่อคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ และคณะกรรมการพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ ทุก 45 วัน

- คณะทำงานการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ของจังหวัด ทั้ง 77 จังหวัด โดยมีรองผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธานคณะทำงาน มีอำนาจหน้าที่จัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาเกษตรอินทรีย์แบบบูรณาการในระดับจังหวัด ตั้งแต่การผลิตการสร้างมูลค่าเพิ่ม และการตลาดเกษตรอินทรีย์ที่สอดคล้องกับเป้าหมายยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ พ.ศ.2560 – 2564 และสนับสนุนการดำเนินงานพัฒนาเกษตรอินทรีย์ให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการพัฒนาเกษตรอินทรีย์แบบบูรณาการของจังหวัดตั้งแต่ต้นทางถึงปลายทาง ร่วมกับคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ระดับภาค พร้อมทั้งติดตามและรายงานผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการพัฒนาเกษตรอินทรีย์แบบบูรณาการของจังหวัดต่อคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ

กลไกการกำกับดูแลการขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ

3. ผลการดำเนินงานภาพรวมในปีงบประมาณ 2560 ภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ พ.ศ. 2560-2564 สรุปได้ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ส่งเสริมการวิจัย การสร้างและเผยแพร่องค์ความรู้และนวัตกรรมเกษตรอินทรีย์ มีผลการดำเนินงาน ดังนี้

1) การวิจัย /สร้าง เผยแพร่องค์ความรู้ ผลการดำเนินงานที่สำคัญ ได้แก่ วิจัยการผลิต/การตลาดสินค้าข้าวอินทรีย์ วิจัยและพัฒนาารูปแบบการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ สร้างความเข้าใจด้านการผลิตพืชอินทรีย์ เผยแพร่ความรู้เกษตรอินทรีย์ โครงการประกวด Thailand Organic Innovation Award (TOIA)

2) การอบรมให้ความรู้ ผลการดำเนินงานที่สำคัญ แบ่งเป็นการอบรมเกษตรกร ได้แก่ จัดตั้งศูนย์เรียนรู้ด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ฝึกอบรมปศุสัตว์อินทรีย์ ส่งเสริมการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ จัดตั้งศูนย์เรียนรู้เกษตรอินทรีย์ สำหรับการอบรมเจ้าหน้าที่ ได้แก่ อบรมเจ้าหน้าที่และผู้ตรวจประเมิน อบรมเจ้าหน้าที่สังกัด กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

3) การจัดทำฐานข้อมูล ผลการดำเนินงานที่สำคัญ ได้แก่ พัฒนาฐานข้อมูลตรวจรับรองพืชอินทรีย์ การจัดทำแผนที่เกษตรอินทรีย์ (Organic Mapping)

ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาการผลิตสินค้าและบริการเกษตรอินทรีย์ มีผลการดำเนินงาน ดังนี้

1) การพัฒนาศักยภาพการผลิต ผลการดำเนินงานที่สำคัญ ได้แก่ พัฒนาและส่งเสริมชุมชนต้นแบบผลิตข้าวอินทรีย์ สนับสนุนปัจจัยการผลิตปศุสัตว์อินทรีย์ สนับสนุนปัจจัยการผลิตประมงอินทรีย์ สนับสนุนพันธุ์หม่อนอินทรีย์ ส่งเสริมเกษตรอินทรีย์แปลงใหญ่

2) การจัดการโครงสร้างพื้นฐาน ผลการดำเนินงานที่สำคัญ ได้แก่ จัดตั้งต้นแบบโรงผลิตปุ๋ยหมักแบบเติมอากาศ ติดตั้งเครื่องสีลัญญากาศข้าว พัฒนา ศพก. เป็นจุดเรียนรู้เกษตรอินทรีย์ในพื้นที่

ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาการตลาดสินค้าและบริการ และการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์

มีผลการดำเนินงาน ดังนี้

1) ด้านมาตรฐานและการตรวจรับรอง ผลการดำเนินงานที่สำคัญ ได้แก่ การตรวจรับรองมาตรฐานข้าวอินทรีย์ การตรวจรับรองพืชอินทรีย์ การตรวจรับรองปศุสัตว์อินทรีย์ การตรวจรับรองประมงอินทรีย์

2) ด้านส่งเสริมและพัฒนาช่องทางการตลาด ผลการดำเนินงานที่สำคัญ ได้แก่ เชื่อมโยงตลาดข้าวพัฒนาตราสินค้าเกษตรอินทรีย์ พัฒนาตลาดสีเขียว จัดเชื่อมโยงเครือข่ายเกษตรกรรายย่อยพบผู้ประกอบการธุรกิจสินค้าเกษตรอินทรีย์

3) ด้านการประชาสัมพันธ์ ผลการดำเนินงานที่สำคัญ คือ โครงการประชาสัมพันธ์และส่งเสริมภาพลักษณ์สินค้าเกษตรอินทรีย์

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์ มีผลการดำเนินงาน ดังนี้

1) แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ระดับภาค (6 ภาค) และคณะทำงานพัฒนาเกษตรอินทรีย์ของจังหวัด ทั้ง 77 จังหวัด

2) การขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์แบบบูรณาการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปี 2560 ในพื้นที่ 3 จังหวัด คือ จังหวัดศรีสะเกษ มหาสารคาม และพัทลุง

3) การจัดทำพิกัดศุลกากรสำหรับสินค้าเกษตรอินทรีย์ โดยการหารือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงการคลัง ได้ดำเนินการจัดทำรหัสสถิติเพื่อจำแนกการส่งออกสินค้าเกษตรอินทรีย์ 5 ชนิด คือ ชา มะพร้าวอ่อน กะทิ มังคุด และทุเรียน

4) แต่งตั้งคณะทำงานศึกษาแนวทางการจัดตั้งสถาบันพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ เพื่อศึกษาแนวทางการจัดตั้งสถาบันการพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ สำหรับเป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ในอนาคต

4. แผนปฏิบัติการพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ ปีงบประมาณ 2561

ในลักษณะเป็น Value chain การดำเนินงานเกษตรอินทรีย์ตั้งแต่ต้นทาง กลางทาง และปลายทาง เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ดังนี้

1) เป้าหมาย ให้มีพื้นที่เกษตรอินทรีย์ไม่น้อยกว่า 600,000 ไร่ และเพิ่มจำนวนเกษตรกรที่ทำเกษตรอินทรีย์ไม่น้อยกว่า 30,000 ราย ภายในปี 2564 รวมทั้งยกระดับกลุ่มเกษตรอินทรีย์วิถีพื้นบ้านเพิ่มขึ้น โดยมีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

ต้นทาง (การวิจัย การฝึกอบรม และส่งเสริมการผลิต) มีแนวทางการดำเนินการ

- การวิจัย และการฝึกอบรม ด้วยการส่งเสริมให้มีนักวิจัยรุ่นใหม่และให้มีการวิจัยเพื่อส่งเสริมการผลิตเกษตรอินทรีย์ ทั้งทางด้านพืช ปศุสัตว์ และสัตว์น้ำ การเพิ่มบุคลากรในการส่งเสริมการทำเกษตรอินทรีย์ และจัดทำหลักสูตรองค์ความรู้การผลิตเกษตรอินทรีย์ ทั้งทางด้านพืช ปศุสัตว์ และสัตว์น้ำ พร้อมทั้งจัดทำฐานข้อมูลเกษตรกร ภายใต้ Organic Agri - Map

- การส่งเสริมศักยภาพการผลิต ด้วยการส่งเสริมการทำปัจจัยการผลิต ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ให้มีความหลากหลายของชนิดสินค้า ส่งเสริมความเข้มแข็งให้เกษตรกรรายเดิมและรายใหม่ เน้นให้เกิดการรวมกลุ่มเกษตรกร รวมถึงบริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐานให้เอื้อต่อการผลิตเกษตรอินทรีย์ ด้วยการวางระบบโครงสร้างพื้นฐานตั้งแต่ ระบบการบริหารจัดการปัจจัยการผลิต ทรัพยากรดินและน้ำ และส่งเสริมการจัดทำเขตเกษตรอินทรีย์ (Organic Zoning)

กลางทาง (การรับรองมาตรฐาน และการแปรรูปสร้างมูลค่าเพิ่ม) มีแนวทางดำเนินการ ได้แก่

- การรับรองมาตรฐาน มุ่งเน้นการพัฒนากระบวนการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ (มกษ.) หรือ Organic Thailand ด้วยการเพิ่มบุคลากรและเพิ่มศักยภาพการให้บริการตรวจสอบรับรองและตรวจสอบย้อนกลับสินค้าเกษตรอินทรีย์ ทั้งทางด้านพืช ปศุสัตว์ และสัตว์น้ำ พร้อมจัดตั้งกองทุนสนับสนุนการตรวจรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ และส่งเสริมกระบวนการรับรองแบบมีส่วนร่วม (Participatory Guarantee System: PGS) ในระดับชุมชน ซึ่งเป็นกลไกหนึ่งในการสนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่ม และให้มีการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ให้ตรงกับความต้องการของตลาด

- การแปรรูปสร้างมูลค่าเพิ่ม มุ่งเน้นการเพิ่มศักยภาพการแปรรูป ด้วยการส่งเสริมการวิจัย เทคโนโลยีและนวัตกรรม และพัฒนาบรรจุภัณฑ์ เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรอินทรีย์ ทั้งทางด้านพืช ปศุสัตว์ สัตว์น้ำ และผลิตภัณฑ์

2) เป้าหมาย เพิ่มสัดส่วนตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์ในประเทศต่อตลาดส่งออก โดยให้มีสัดส่วนตลาดในประเทศร้อยละ 40 ต่อตลาดส่งออกร้อยละ 60 ภายในปี 2564 โดยมีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

ปลายทาง (การตลาด และการประชาสัมพันธ์) มีแนวทางดำเนินการ ได้แก่

- การตลาด มุ่งเน้นการขยายช่องทางการตลาดสินค้าเกษตร สร้างความสามารถในการแข่งขันตลาดสินค้าเกษตร ในระดับประเทศ ได้แก่ การจัดงานแสดงสินค้าเกษตรอินทรีย์โลก (World Organic Expo) ตลาดประชารัฐ ตลาดชุมชนในท้องถิ่น ตลาดออนไลน์ รวมถึงโรงพยาบาลอาหารปลอดภัย ตลาดนัดสีเขียวในโรงพยาบาล ในระดับนานาชาติ ได้มีการเข้าร่วมงานแสดงสินค้าในต่างประเทศต่างๆ อาทิ งาน BIOFACH ประเทศเยอรมัน งาน THAIFEX – World of Food Asia

- การประชาสัมพันธ์ มุ่งเน้นการสร้างความรู้ ความเข้าใจให้ผู้บริโภค ทราบถึงประโยชน์ของสินค้าเกษตรอินทรีย์ รวมถึงสามารถเข้าถึงแหล่งผลิตแหล่งจำหน่ายสินค้าเกษตรอินทรีย์และผลิตภัณฑ์

ดังนั้น เพื่อให้การขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ ภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรอินทรีย์ พ.ศ. 2560 – 2564 ในระยะเวลา 5 ปี ให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ การดำเนินการต้องได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และเกษตรกร เพื่อนำไปสู่การพัฒนาภาคการเกษตรของประเทศอย่างยั่งยืนต่อไป

การวิเคราะห์ผลกระทบทางเศรษฐกิจจากโครงการ 9101

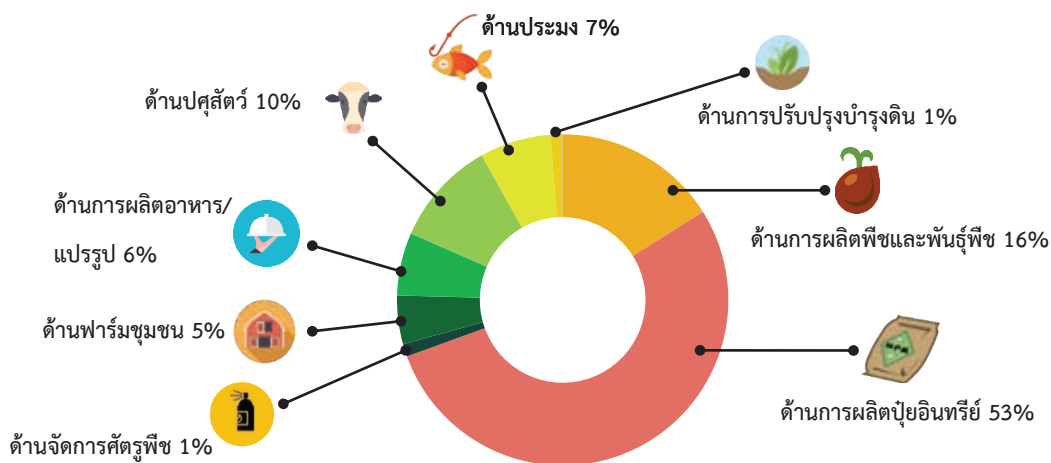
การวิเคราะห์ผลกระทบทางเศรษฐกิจจากโครงการ 9101

ส่วนวิเคราะห์และพัฒนานวัตกรรมทางวิชาการเศรษฐกิจ
ศูนย์ปฏิบัติการเศรษฐกิจการเกษตร

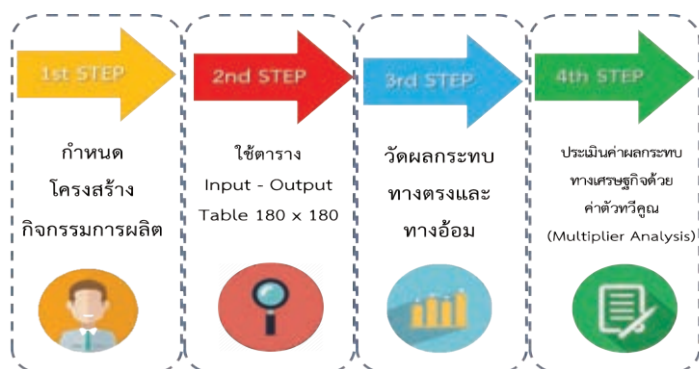
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้จัดทำ “โครงการ 9101 ตามรอยเท้าพ่อ ภายใต้ร่มพระบารมี เพื่อการพัฒนาการเกษตรอย่างยั่งยืน” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้แก่เกษตรกรและชุมชน ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรทำการเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ เน้นการลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต พัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐาน และเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกรในชุมชน โดยใช้ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) และเครือข่ายเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาภาคการเกษตรของชุมชน และการมีส่วนร่วมแบบประชารัฐ ซึ่งเป็นการน้อมนำหลักการทฤษฎีและแนวทางการแก้ไขปัญหาด้านการเกษตรตามที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชได้พระราชทานไว้ โดยมีเป้าหมาย 9,101 ชุมชน ประกอบด้วย ชุมชนใน ศพก. หลัก 882 แห่ง และเครือข่าย 8,219 แห่ง มีเป้าหมายเกษตรกร ประมาณชุมชนละ 500 ราย รวมเกษตรกรทั้งหมด 4,550,500 ราย

สำหรับโครงการ 9101 เป็นโครงการที่สามารถดำเนินการได้ทันที โดยชุมชนสามารถดำเนินการได้เอง มีความยั่งยืน และใช้ประโยชน์ได้อย่างต่อเนื่อง หรือเป็นการพัฒนาต่อยอดโครงการเดิม ซึ่งช่วยลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต เพิ่มรายได้ และยกระดับมาตรฐานสินค้า ประกอบด้วย 9 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการผลิตพืช และพันธุ์พืช 2) ด้านการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ 3) ด้านการจัดการศัตรูพืช 4) ด้านฟาร์มชุมชน 5) ด้านการผลิตอาหาร การแปรรูปผลผลิตและผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร 6) ด้านปศุสัตว์ 7) ด้านประมง 8) ด้านการปรับปรุงบำรุงดิน และ 9) ด้านการเกษตรอื่น ๆ

สัดส่วนงบประมาณในการดำเนินงาน

วิธีการวิเคราะห์ผลกระทบทางเศรษฐกิจจากโครงการ 9101

1. กำหนดโครงสร้างกิจกรรมการผลิต
2. ใช้ตารางปัจจัยการผลิตและผลผลิต ปี 2553 ขนาด 180 x 180 สาขาการผลิต ในการวิเคราะห์ โดยแบบจำลองปัจจัยการผลิต และผลผลิตนี้สามารถประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์ปัญหาเศรษฐกิจ

ได้หลากหลาย อาทิ การวิเคราะห์ผลกระทบทางเศรษฐกิจจากการลงทุนในโครงการพัฒนาเศรษฐกิจต่าง ๆ รวมทั้งช่วยในการวางแผนเศรษฐกิจระดับประเทศ เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจและก่อให้เกิดกระแสเงินหมุนเวียนในชุมชน

3. วัดผลกระทบทางตรงและทางอ้อมของการเปลี่ยนแปลงค่าวัสดุอุปกรณ์ และการเปลี่ยนแปลงค่าจ้างแรงงานในแต่ละสาขาการผลิตจากค่าสัมประสิทธิ์ปัจจัยการผลิตโดยตรงและโดยอ้อม (Direct and Indirect Coefficients) ซึ่งคำนวณมาจากเมทริกซ์ค่าสัมประสิทธิ์เทคนิคการผลิต (Technical Coefficient Matrix) โดยผ่านการอินเวิร์ทเมทริกซ์ (Matrix Inversion) ของค่าสัมประสิทธิ์ปัจจัยการผลิตทางตรง ปัจจัยการผลิตทางอ้อม และผลจากการชักนำ (Induced Effect)

4. ประเมินค่าผลกระทบทางเศรษฐกิจด้วยค่าตัวทวีคูณ (Multiplier Analysis) ทั้งทางด้านผลผลิตและรายได้

สรุปการวิเคราะห์ผลกระทบทางเศรษฐกิจจากโครงการ 9101

จากโครงการของ ศพท. ซึ่งจำแนกตามลักษณะของโครงการได้ 8 โครงการ สามารถนำมาวิเคราะห์ผลกระทบทางเศรษฐกิจได้ โดยผลกระทบทางเศรษฐกิจจะเกิดขึ้นได้เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงในความต้องการขั้นสุดท้าย (Final Demand) และรายได้ครัวเรือนที่แตกต่างกันในระหว่างสาขาการผลิต จะเป็นเครื่องชี้ถึงความสำคัญของแต่ละสาขาการผลิตที่เปรียบเทียบกับในรูปของค่าตัวทวีคูณผลผลิต (Output Multiplier) และค่าตัวทวีคูณรายได้ (Income Multiplier) ซึ่งสามารถประเมินผลตอบแทนของโครงการได้

การวัดผลกระทบทางเศรษฐกิจ สามารถวัดได้ทั้งผลกระทบทางตรงและผลกระทบทางอ้อมของการเปลี่ยนแปลงค่าวัสดุอุปกรณ์ และการเปลี่ยนแปลงค่าจ้างแรงงานในแต่ละสาขาการผลิต จะต้องใช้ตัวทวีคูณ 2 ประเภท ได้แก่ ค่าตัวทวีคูณการผลิต (Output Multiplier) และค่าตัวทวีคูณรายได้ (Income Multiplier) ซึ่งค่าตัวทวีคูณนี้จะใช้สำหรับวัดผลกระทบทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นต่อสาขาการผลิตในประเทศ เมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงในค่าจ้างแรงงานภาคเกษตร ส่งผลให้เกิดการขยายตัวในสาขาการผลิตอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง (Inter-industry interdependence) และผลจากการชักนำ (Induced Effect) ที่มีการใช้จ่ายในการบริโภคสินค้าและบริการของครัวเรือน เป็นอีกทางที่จะช่วยสร้างการขยายตัวในสาขาการผลิตอื่น ๆ เพิ่มขึ้น พิจารณาได้จาก

สาขาการผลิตที่มีค่าตัวทวีคูณทั้ง 2 ชนิดสูง จะเป็นสาขาการผลิตที่มีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจมากกว่า สาขาการผลิตที่มีค่าตัวทวีคูณต่ำ ดังนั้น การกระตุ้นเศรษฐกิจเพื่อให้เกิดการหมุนเวียนให้ขยายตัวมากขึ้น ผู้วางแผนควรสนับสนุนให้มีการลงทุน หรือการเปลี่ยนแปลงความต้องการสุดท้ายในสาขาการผลิตที่มีค่าตัวทวีคูณสูง เพราะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในผลผลิตและรายได้ต่าง ๆ อย่างมาก ซึ่งเป็นผลดีต่อระบบเศรษฐกิจ

ผลจากการศึกษา ซึ่งแบ่งตามกิจกรรมของโครงการ มีรายละเอียดตามตาราง ดังนี้

หน่วย: ล้านบาท

กิจกรรมของโครงการ	ค่าใช้จ่ายในพื้นที่	ผลกระทบทางเศรษฐกิจ		
		ผลผลิต 1/	การเปลี่ยนแปลงรายได้ (รวมการใช้จ่ายครัวเรือน) 2/	รวม
1. ด้านการผลิตพืชและพันธุ์พืช	3,114.11	3,205	5,357	8,562
2. ด้านการผลิตปศุสัตว์	10,337.64	11,444	17,774	29,218
3. ด้านจัดการศัตรูพืช	236.52	225	416	641
4. ด้านฟาร์มชุมชน	919.66	1,024	1,502	2,526
5. ด้านการผลิตอาหาร/แปรรูป	1,190.44	1,358	1,952	3,310
6. ด้านปศุสัตว์	1,995.15	2,528	3,044	5,572
7. ด้านประมง	1,346.53	1,448	2,157	3,605
8. ด้านการปรับปรุงบำรุงดิน	220.44	219	388	607
รวม	19,366.49	21,451	32,589	54,040

ที่มา: ศูนย์ปฏิบัติการเศรษฐกิจการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

หมายเหตุ: 1/ หมายถึง ค่าตัวทวีคูณผลผลิตประเภทที่ 2 (ผลรวมผลผลิตของผลกระทบโดยตรงโดยอ้อมและที่ถูกชักจูง)

2/ หมายถึง ตัวทวีคูณรายได้ประเภทที่ 2 (ผลรวมรายได้โดยตรง โดยอ้อม และผลจากการชักนำ)

ค่าใช้จ่ายในการดำเนินโครงการ 9101 มูลค่า 19,366.49 ล้านบาท แบ่งเป็นค่าวัสดุ 9,659.54 ล้านบาท และค่าจ้างแรงงาน 9,706.95 ล้านบาท เมื่อค่าวัสดุคูณด้วยตัวทวีคูณผลผลิตประเภทที่ 2 จะทำให้ผลผลิตเพิ่มขึ้น 21,451 ล้านบาท โดยมีการซื้อขายผลผลิตทางการเกษตรในพื้นที่เพิ่มขึ้น ส่วนใหญ่จะเป็นวัสดุในท้องถิ่นที่สำคัญ เช่น ปุ๋ยอินทรีย์ (มูลสัตว์) เศษพืช เศษผักและผลไม้ ช่วยให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจหมุนเวียนในท้องถิ่นมาก ส่วนค่าจ้างแรงงานคูณด้วยตัวทวีคูณรายได้ประเภทที่ 2 จะทำให้มีการเปลี่ยนแปลงรายได้เพิ่มขึ้น 32,589 ล้านบาท เกิดจากผลกระทบจากกิจกรรมสืบเนื่องที่ถูกชักจูงมาจากการบริโภคที่เพิ่มขึ้น เช่น การบริโภคข้าวสาร เนื้อสัตว์ เครื่องดื่ม ผลไม้ ยานพาหนะและเชื้อเพลิง ซึ่งในระยะยาวกลุ่มที่มีกองทุนกลุ่มเมื่อสิ้นสุดโครงการก็ยังสามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง รายได้จากกลุ่มชุมชนสามารถนำมาเป็นกองทุนหมุนเวียนของกลุ่มต่อไป และชุมชนยังสามารถใช้วัสดุในชุมชนให้เกิดประโยชน์ ทำให้มีรายได้มากขึ้น

ส่วนความยั่งยืนของโครงการนั้น **ด้านฟาร์มชุมชน** เป็นโครงการที่น่าสนใจมากที่ชุมชนสามารถดำเนินกิจกรรมในพื้นที่ได้หลากหลาย มีกิจกรรมทั้งปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ ประมง และการแปรรูป ซึ่งสร้างรายได้ในชุมชนได้อย่างต่อเนื่องทั้งปี และสามารถนำผลผลิตที่ขายได้มาหมุนเวียนในชุมชน รวมทั้งเกษตรกรสามารถนำความรู้ไปต่อยอดในพื้นที่ของตัวเองได้ แม้ว่าการลงทุนครั้งแรกจะใช้งบประมาณไปกับการลงทุนด้านวัสดุระบบน้ำค่าพันธุสัตว์และพันธุ์พืช แต่ระยะยาวแล้วฟาร์มชุมชนสามารถสร้างรายได้หมุนเวียนได้อย่างต่อเนื่อง

ดังนั้น การกระตุ้นการใช้จ่ายในระบบเศรษฐกิจระดับฐานรากจากโครงการ 9101 สามารถช่วยสร้างผลผลิตและรายได้เป็นอย่างมาก ซึ่งตรงตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่มุ่งเน้นในการสร้างรายได้และกระตุ้นเศรษฐกิจโดยรวม หากรัฐบาลจะมีนโยบายในการช่วยเหลือ ควรเน้นการช่วยเหลือรูปแบบเศรษฐกิจพอเพียงที่จะนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน ซึ่งจะต้องมีกิจกรรมการผลิตที่ต่อเนื่อง โดยเกษตรกรสามารถพัฒนาต่อยอดได้เองและสามารถเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้ เช่น กิจกรรมด้านฟาร์มชุมชน ซึ่งนโยบายของรัฐบาลในเรื่องการกระตุ้นเศรษฐกิจถือเป็นแนวทางที่ถูกต้อง เพราะมีส่วนช่วยลดค่าครองชีพให้กับเกษตรกรในชุมชนได้อย่างแท้จริง

ที่ปรึกษา

นายวิณะโรจน์ ทรัพย์ส่งสุข
นางสาวทัศนีย์ เมืองแก้ว

เลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
รองเลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

คณะผู้จัดทำ

ภาวะเศรษฐกิจการเกษตรปี 2560 และแนวโน้มปี 2561

นางสาวตาปี วัชรางกูร
นายสุคนธ์ คงกล่อม
นางสาวพนิดา ไพบูลย์จิตต์อารี
นางสาวสุประมา โรจนะบุรานนท์
นางสาวอรพิม สุนทรเกตุ
นายรักศักดิ์ รักเดช
นายชรพล จันทร
นางศาสตรียา อนันท์ธนศาล
นางสาวมินท์ฐิตา ธนวงศ์จรัสสิน
นางสาวอภิญญา ขนุนทอง
นายชิตพันธ์ุ์ เชิดชูไชย
นายรัฐภูมิ อธิรัตน์
นางสาวมณีรัตน์ อัจฉริยสีทอง

ผู้อำนวยการส่วนวิเคราะห์และประมาณการเศรษฐกิจการเกษตร
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
นักวิเคราะห์นโยบายและแผน
นักวิเคราะห์นโยบายและแผน
เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน

